

SALVADOR GIMÉNEZ VALLS FA UNA DECLARACIÓ D'INTENCIONS EN INICIAR MINISTERI EPISCOPAL A LLEIDA: SERVIR, SENT L'ÚLTIM, ELS ÚLTIMS DE LA SOCIETAT

Aposta pels últims

«Treballem per la vida de tots, per la seva dignitat personal, per la fraternitat, per l'amor sense exclusions»

P 3-4

Josep Manel Prada

Missatge de reconciliació a Cuba

P 5-7

«És important donar un sentit a la vida»

XAVIER MELGAREJO,
psicòleg i pedagog

P 16-17

Sumari

- 8 Entrevista al cardenal Lluís Martínez Sistach
- 20 Presentada l'encíclica «Laudato Si» a Barcelona
- 24 Comença el nou curs de Vida Creixent
- 25 La vigència de l'obra de G. K. Chesterton
- 27 Radiografia de la diversitat religiosa catalana

Editorial

Nous capellans científics

Catalunya té una dilatada tradició de capellans científics. Sense ànim de ser exhaustius, recordem el Dr. Jaume Almera fundador de l'Escola Catalana de Paleontologia; el seu deixeble, Dr. Josep Ramon Bataller, primer catedràtic de Paleontologia i Geologia de la Universitat de Barcelona; mossèn Lluís Via Boada, professor de recerca del Consell Superior d'Investigacions Científiques; el P. Francesc Abel, jesuïta i pioner de la bioètica a Europa; el P. Sebastià Calzada, escolapi i geòleg, o Mn. Francesc Nicolau, teòleg i matemàtic i divulgador setmanal de qüestions científiques a *Catalunya Cristiana*.

Amb el pas dels anys ha emergit una nova generació de capellans científics. L'acte de presentació de l'encíclica *Laudato Si*, del papa Francesc, el dia 16 passat en un acte presidit pel cardenal de Barcelona i organitzat per les tres facultats eclesiàstiques de Catalunya, va donar al nodrit auditori la possibilitat d'escoltar les intervencions de tres joves sacerdots tots ells acreditats científics: els doctors Emili Marlés, Lluc Torcal i Miquel Ramon Fuentes. En aquest número de *Catalunya Cristiana* ens ocupem més àmpliament d'aquest acte, però volem subratllar que la presentació de la darrera encíclica pontifícia va fer palès un fet esperançador: hi ha una nova generació de capellans científics que han reflexionat i han extret conclusions sobre la relació fe-ciència. Es va fer palès que la teologia aporta a la ciència una nova capacitat, però que, alhora, la ciència també és coneixement de Déu. Emili Marlés, professor de la Facultat de Teologia i director del curs *on line Science and Faith*, va introduir l'acte afirmant que la *Laudato Si*, adreçada a tots, és «una crida a tocar la realitat i a contemplar-la amb ulls de poesia» i va afegir que «cal deixar que la bellesa ens fereixi perquè en la Creació hi ha vestigis de la Trinitat». Va dir també que la *Laudato Si* promou una ontologia relacional, amb una visió positiva de la materialitat: «L'esperit ungeix la carn i adoba la matèria.»

El P. Lluc Torcal, prior de Poblet —una abadia que ha potenciat l'energia solar i l'agricultura ecològica en favor de la sostenibilitat—, és pro-

fessor de la Facultat Antoni Gaudí. Va reiterar la urgència d'una «conversió ecològica integral». L'encíclica no parla sols d'ecologia, sinó de la seva relació amb l'home que en aquest sentit convida a viure una «saviesa relacional». Es va referir al desastre ecològic que implica la pèrdua de la biodiversitat i al «deute ecològic» que hem contret amb els països del tercer món per tot el que d'ells hem extret. «No hi ha dues crisis, una d'econòmica i una altra de socioambiental», va sostenir: «Hi ha una sola crisi.» I, com els altres ponents, va fer una crida a contemplar la natura per tal de poder-la admirar i gestionar.

El Dr. Miquel Ramon Fuentes, professor de la Facultat de Filosofia, formador del Seminari i premi Bellarmino per la seva tesi doctoral que estableix les bases per a un diàleg entre la filosofia i la biologia, a la llum de l'encíclica, es va referir a la germanat entre els homes i el planeta terra: «No tenim cap element químic diferent de la natura»; «som natura i tal com la tractem, ens tractarà a nosaltres». Citant Benet XVI digué que la raó positivista aixeca alts edificis de ciment armat, malbarata la natura i contribueix a la violència. Tot citant Ortega i Gasset va dir que la vida humana és la que comença quan la tècnica ha resolt les nostres necessitats més bàsiques. Va coincidir que la qüestió ecològica és també moral i tot citant sant Benet va dir que el monjo havia de tractar les eines de treball amb la mateixa cura que els vasos de l'altar.

Els ponents van comparar la *Laudato Si* amb la *Rerum novarum*: són encíclics que han marcat època. La bona notícia és que avui disposem d'una xarxa d'experts autoritzats que ens ajuden a portar-la a la pràctica.

Davant les eleccions al Parlament de Catalunya, ens sumem a la invitació dels bisbes catalans: «Entre tots haurem de continuar potenciant la convivència de la societat catalana dins la pluralitat d'idees, conviccions, opcions i sentiments.»

Un nou llindar

Sebastià Taltavull Anglada
Bisbe auxiliar de Barcelona

Mireu la vida amb confiança

En una ocasió, amb dos grups de joves que es trobaven periòdicament per fer revisió de vida, després de llegir junts un dels salms més curts de la Bíblia, 131, ens vam demanar no sols si ens hi identificàvem, sinó també si ens vàiem capaços de pregar amb les seves paraules: «Senyor, el meu cor no és ambiciós ni són altius els meus ulls; visc sense pretensions de grandeses o de coses massa altes per a mi. Em mantinc en pau, tinc l'ànima serena. Com un infant a la falda de sa mare, així se sent la meua ànima. Israel confia en el Senyor ara i per tots els segles.»

Quaranta-cinc minuts reflexionant individualment i en silenci van ser suficients per dir-nos, després, els uns als altres les dificultats per sintonitzar amb determinades expressions, en les quals no ens vàiem del tot reflectits, ja que —deien— som ambiciosos i pretensiosos, ens manca molta pau interior i hem de créixer encara molt en confiança. El resultat, doncs, era un cert desencís, una preocupació que provenia d'una manca de pau personal i de serenitat.

Però la sinceritat va originar un clima de confiança i de renovada amistat quan, tot pregant junts, vam anar vençant la por que originava els dubtes que ens tenien presoners. Alguns van confessar la manca de costum d'una pregària que demanava temps i acompanyament. A llarg del diàleg, que va ser molt profitós, vam entendre que Jesús és enmig nostre quan ens reunim en el seu nom.

De sobte, com si un naixement a la confiança ens predisposés per entendre moltes coses i agafar un nou alè, una jove va encetar així el diàleg: «Mireu la vida en positiu, Jesús hi és, no ens deixa. A mi no m'ha deixat. En ell hi tinc plena confiança. Digueu-ho a tothom. No us desanimeu! Animeu-vos, el tenim a Ell...»

Davant la sorpresa del grup, ens feia la invitació a pregar d'una altra manera: ens ho deia en un moment en el qual estava superant una greu malaltia. No hem oblidat mai aquell recés que va acabar amb l'Eucaristia, una acció de gràcies que encara segueix.

L'EFEMÈRIDE DE LA SETMANA

Dia 1 d'octubre del 1980: la Universitat de Barcelona declara doctor *honoris causa* Salvador Espriu.

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Piñol, Rosa Peraire

Lingüista: Montserrat Pibernat

Arxiu i fotografia: Eulàlia Grande

Corresponsals: Guillem Farré, CASTELLÓ; Víctor Gay, GIRONA; Jordi Pérez Ansótegui, LLEIDA; Cristina Sánchez, MALLORCA; Júlia Ayala, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Víctor M. Cardona, TORTOSA; Patrícia Navas, URGELL; Xavier Bisbal, VIC; Javier Molina, EL CAIRE; Ana Alba, JERUSALEM

Col·laboradors d'aquesta setmana: Josep M. Alimbau, Pilarín Bayés, Ferran Blasi, Agustí Codinach, Jaume González, Joan Guiteras, Elisabet Juanola, Joan A. Mateo, Ignasi Miranda, Victòria Molins, Josan Montull, Francesc Nicolau, Josep Otón, Mònica Padrol, Joan Pallarès-Personat, Joan Piñol, Quique, Josep Rius-Camps, Jaume Sacasas, Lluís Serra, Valentí Serra, Leticia Soberón, Lluís Solà, Sebastià Taltavull, Francesc Torralba, P-J Ynaraja.

Redacció, administració, publicitat i promoció:
C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat
(Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Pàgina web: www.catalunyacristiana.cat
www.facebook.com/catalunyacristiana

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: Isabel Giralt (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri. Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITS DE BAGES - DLB 14.387/79

Difusió controlada per

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions Periòdiques en català

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 135 €
Gibraltar i Portugal: 135,01 €
Resta d'Europa: 213,25 €
Amèrica i Àfrica: 250,01 €
Àsia i Oceania: 325,05 €

El setmanari rep l'ajut del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya

Salvador Giménez arriba per «servir, sent l'últim, tots els últims de la societat»

El nou bisbe inicia el ministeri episcopal a Lleida amb una celebració sòbria

Ignasi Miranda

Fotos: Josep Manel Prada

Salvador Giménez Valls ja és formalment, des del diumenge 20 de setembre, el nou bisbe de Lleida. La catedral nova de la capital del Segrià es va omplir en una celebració de l'eucaristia en què va quedar representada tota la diòcesi, amb les seves parròquies, ordes i congregacions, entitats i comunitats cristianes en general.

Sobretot hi havia persones que, més enllà del seu carisma o estil, volien donar la benvinguda al nou pastor, després d'aquests últims set anys amb el bisbe Joan Piris. En l'homília, Giménez Valls, nascut a Muro d'Alcoi (Alacant) el 1948, va assegurar que vol «servir, sent l'últim, tots els últims de la nostra societat».

Després de recordar que «l'acció pastoral és única» i que «no té parcel·les separades o plantejaments alternatius», va recordar sobretot «la tragèdia dels immigrants i els refugiats, tants germans nostres que fugen de la mort i busquen la vida». Davant d'aquesta dura realitat, va fer una crida global perquè «les repetides imatges de televisió o les notícies de la premsa no ens acostumin a la insensibilitat ni a la indiferència», com també perquè «treballem per la vida de tots, per la seva dignitat personal, per la fraternitat, per l'amor sense exclusions».

El nou bisbe de Lleida, d'altra banda, va assegurar que vol dedicar-se «d'una manera especial al foment de les vocacions al sacerdoci i a la vida consagrada» perquè «és un servei urgent i necessari». També va expressar el seu compromís amb «la promoció del laïcat i la presència de l'Església en el món de la cultura, l'economia, la política i la justícia», com «ja s'ha fet aquests últims anys».

Salvador Giménez Valls, en una referència als creients de la seva nova diòcesi i a tota l'Església que fa camí a Catalunya, va mostrar el seu desig de «saber estimar cada dia més les manifestacions culturals i socials del nostre poble», del qual es va presentar com «un membre més». En aquesta línia, va definir-lo com «un poble que, amb uns trets específics, prega, parla, estima i acull, com ensenya Jesucrist, totes les persones del món com a germans». En la seva primera predicació, el nou bisbe de Lleida no va fer cap referència explícita al litigi per les obres d'art de la Franja de Ponent, un tema que vol estudiar i conèixer millor i sobre el qual s'ha mostrat prudent en les seves primeres declaracions.

Va ser una missa marcada per la sobrietat i la senzillesa, amb bona sintonia entre tots els presents des de la diversitat i també amb una exteriorització molt expressiva del que són les bones relacions entre l'Església local i les autoritats civils. Per exemple,

Salvador Giménez
besa la relíquia
de la Vera Creu.

Moment de la processó d'entrada.

l'alcalde de Lleida, Àngel Ros, que va compartir uns moments amb Monseñor Giménez Valls a l'entrada de la catedral, va acompanyar-lo uns metres fins i tot ja dintre del temple. «És una gran festa per a tota la ciutat, perquè el bisbe està al servei de la gent, pensi el que pensi», va dir l'alcalde, en declaracions a *Catalunya Cristiana*, després de l'Eucaristia i durant una recepció a l'Acadèmia Mariana.

Una benvinguda amb senzillesa i esperança

El nunci del Papa a Espanya i Andorra, Renzo Frattini, va començar presidint la celebració i, després de les salutacions inicials i la lectura de les

Lletres apostòliques amb les quals el papa Francesc segella el nomenament, va cedir la cadira (la càtedra o seu) a Salvador Giménez Valls tot just abans del cant del Glòria.

El primer acte formal va ser la recepció del nou pastor a la porta de la catedral, mentre repicaven les campanes. El nou bisbe va arribar-hi amb el Col·legi de Consultors, òrgan de govern de la diòcesi durant aquest últim mes i mig, i amb l'administrador Ramon Prat. A la porta, el nunci va presentar-lo i el president del Capítol li va oferir la relíquia de la Vera Creu per besar-la i el salpasser amb l'aigua beneïda, moment que va donar pas a la primera aspersió feta pel pastor que, en aquell moment, entrava a la casa

de la seva nova comunitat. Finalment, Giménez Valls va travessar la nau pel passadís central, va entrar un moment a la Capella del Santíssim Sagrament per pregar uns instants i finalment va entrar a la sagristia. A partir d'aquest important pas, el ja bisbe titular, el nunci i tots els concelebrants i assistents van iniciar la processó per començar amb normalitat l'Eucaristia.

Encara en els ritus inicials, el nunci va recordar que «el Sant Pare no deixa mai de proveir les diòcesis amb nous pastors, i ha estat molt conscient que l'estimada Església de Lleida el necessitava». També va intervenir, amb unes breus paraules de salutació, l'arquebisbe metropolità de Tarragona i president de la Tarraconense, Jaume Pujol, que va garantir a Giménez Valls la proximitat i l'ajuda de tots els pastors i les comunitats cristianes de les diòcesis incloses en tota la província, com també l'Església catalana en general.

I un cop es va llegir el text que certificava el nomenament, Renzo Frattini va invitar el nou titular de Lleida a ocupar la càtedra. Ja des de la nova seu, es van acostar al bisbe Salvador el Capítol Catedral, una representació del clergat (en aquest cas el Col·legi de Consultors), dos religiosos, 4 religioses i sis laics i laiques, tots en representació de la diòcesi.

Bisbes de Catalunya i la cúpula de l'Episcopat espanyol

Amb Salvador Giménez Valls i el nunci Renzo Frattini van concelebrar l'arquebisbe de Barcelona, cardenal

Joan Piris saluda amb afecte el seu substitut.

El bisbe Giménez rep l'escalf dels diocesans.

Lluís Martínez Sistach, el de Tarragona, Jaume Pujol, i gairebé tots els bisbes de Catalunya, així com l'abat de Montserrat Josep Maria Soler.

També destaca la presència del bisbe lleidatà José Luis Mombiola, actualment al Kazakhstan. Pel que fa a altres prelatos, van ser igualment a l'altar el president de la Conferència Episcopal Espanyola i arquebisbe de Valladolid, cardenal Ricardo Blázquez, l'arquebisbe de Madrid i vicepresident de la CEE, Carlos Osoro, i el de València, cardenal Antonio Cañizares. També van actuar com a concelebrants desenes de preveres de Lleida, alhora que van assistir com a diaques Mateu Hidalgo, que va proclamar l'Evangeli, i Josep Solé, en altres serveis. Entre les autoritats civils, a més de l'alcalde Àngel Ros, van ser presents en la celebració el conseller d'Agricultura del govern català, Jordi Ciuraneta, la vicepresidenta del Consell Insular de Menorca, Pilar Pons, i el director general d'Afers Religiosos de la Generalitat, Enric Vendrell, entre d'altres.

L'Eucaristia va tenir moments diversos, amb bon equilibri entre silenci, paraula, bona música i explicacions sobre el sentit dels ritus i els gestos. Es va fer públic que el bisbat acabava de constituir un grup de treball per acollir refugiats, en la que previsiblement serà la primera gran acció social dins el nou pontificat de Salvador Giménez Valls. Serà un projecte caritatiu de gran importància, després que el bisbe Joan Piris ja impulsés, a partir de l'any 2012, el projecte Llars del Seminari, entès i presentat com un compromís personal i diocesà per acollir famílies desnonades en unes renovades dependències de l'antic centre.

Un detall significatiu, a més, va ser que el bàcul utilitzat pel nou pastor

va ser el que havia utilitzat Salvi Huix, bisbe de Lleida màrtir de la persecució religiosa dels anys trenta. En la música, hi va actuar el Petit Cor de la Catedral de Lleida, amb cantaires de

diversos cors i orfeons de les terres de Lleida. Com a organista, va intervenir-hi Miguel González Ruiz, mentre que va animar els cants de l'assemblea Gemma Naranjo. Tot es va fer sota la

direcció de Joaquim Mesalles, canonge i mestre de capella. Al final, tots els presents van acostar-se als peus de l'altar, on el bisbe Giménez Valls va saludar-los personalment.

Estimats germans de la diòcesi de Lleida:

Amb aquestes primeres línies vull començar expressant els meus sentiments de profunda gratitud al Sant Pare per la confiança que ha dipositat en mi, manifestant la meua adhesió i fidelitat fraterna al Successor de Pere. Per descomptat, com acostuma a demanar-nos a tots, ofereixo les meves pregàries al Senyor pel seu ministeri en l'Església universal, alhora que sol·licito les seves per la meua vida i pel ministeri que inicio ara.

Vull també transmetre una cordial salutació a tots els que formeu part de la nostra Església diocesana en la qual teniu tasques pastorals concretes, col·laboreu en iniciatives caritatives o solidàries o simplement utilitzeu els serveis parroquials o diocesans per cultivar la vostra fe i aprofundir en la vostra vida cristiana. A tots, sacerdots, membres de la Vida Consagrada, laics, desitjo apropar-me amb un sincer agraïment per haver mantingut l'herència cristiana que us van llegar els vostres avantpassats.

M'incorporo a una Església amb una llarga història i una tradició singular on ha estat sempre viva la presència de la Persona, de l'obra i del missatge de Jesucrist. I això ha estat possible per la forta convicció dels bisbes, sacerdots, religiosos i laics que han mostrat el sentit i la felicitat en el seguiment del Senyor i l'han sabut transmetre als seus contemporanis. M'incorporo sense haver participat mai en el vostre camí particular, podria dir que amb les meves mans buides de col·laboracions lleidatanes, però amb el cor alegre i animós per pertànyer, vosaltres i un servidor, a l'única Església de Crist que pren cos en els diferents llocs de la nostra geografia. Pregueu per mi com jo ho faig per tots vosaltres.

Serveixi aquesta breu salutació per dir que vaig ser

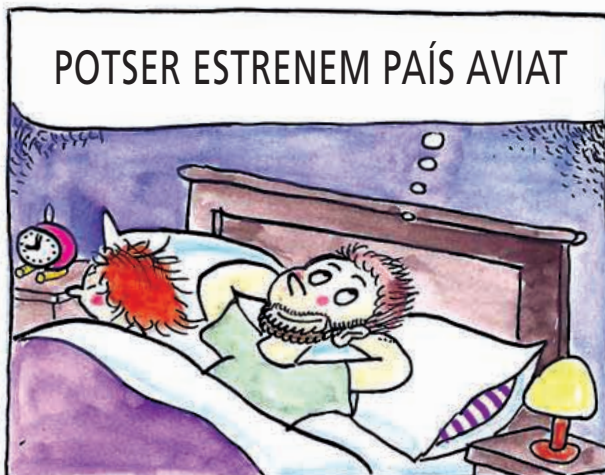
batejat i educat en la fe en el si d'una família creient de Muro d'Alcoi, de la província d'Alacant i de la diòcesi de València, vaig ingressar al Seminari Metropolità de València amb dotze anys, i vaig ser ordenat sacerdot l'any 1973; vaig pertànyer a aquell presbiteri amb diferents serveis com a rector de parròquia, director de col·legi diocesà i escola de Magisteri, rector del Seminari Menor, vicari episcopal i bisbe auxiliar, i vaig rebre l'ordenació episcopal l'any 2005. Des de l'any 2009 he ocupat la seu episcopal de Menorca des d'on vinc carregat d'il·lusió i gratitud per tot el que en aquesta comunitat diocesana he après i m'han ensenyat. Amb els menorquins he tingut una única preocupació: saber orientar a cadascú i a totes les comunitats vers l'alegria de la trobada amb el Senyor.

Estic convençut que l'Església de Déu que peregrina a Lleida sabrà acollir-me com a pare i pastor, amb les limitacions i defectes personals, però comptant amb la força de la gràcia que supera vacil·lacions i rutines, regalant-nos l'alegria i el coratge de l'Evangeli.

Demano a Déu que em concedeixi llum per ser un bon pastor segons el Cor de Crist i ja des d'ara que sàpiga donar suport a totes les iniciatives pastorals que entre tots esteu duent a terme. Agraeixo la tasca del meu antecessor, el bisbe Joan Piris, que s'ha desgastat durant els últims set anys al servei de la comunitat diocesana.

Ja compto amb la intercessió de sant Joan Baptista, patró de la diòcesi i la mateixa Mare de Déu, sota l'advocació de l'Acadèmia; a ells m'encomano.

Salvador Giménez Valls
Bisbe de Lleida

Missatge de reconciliació

El Papa anima els cubans a superar les diferències ideològiques i a viure en unitat

Redacció
L'Havana

En el moment de tancar aquesta edició, el papa Francesc havia iniciat el seu desè viatge internacional. Deu dies fora de Roma (19-28 de setembre) el converteixen en la sortida més llarga en el que portem de pontificat. Un viatge ple de càrrega simbòlica i política enmig del desgel geoestratègic entre dos estats històricament enfrontats.

En els seus primers dos dies de visita a l'illa caribenya el Papa ha practicat el tradicional equilibrista vaticà. Referències a la pau i el diàleg entre Cuba i els Estats Units però silenci mediàtic sobre l'oposició democràtica al castrisme. Sobre una reunió amb els líders dissidents, el portaveu vaticà, el pare Federico Lombardi, va dir que «no tot en la visita del Papa són discursos públics, també hi ha afers que es tracten en privat». El diumenge, després de la multitudinària missa a l'Havana, el Papa va visitar Fidel Castro a la seva residència on viu des de fa nou anys des que els problemes de salut el van apartar de la primera línia política. Tal com va fer amb Benet XVI, «el líder màxim» va voler saludar personalment el pontífex en una visita fora d'agenda però esperada per tothom. Francesc li va regalar un llibre de predicacions del pare Armando Llorente, el jesuïta que va ser professor de Castro en la seva joventut. No es descarta una eventual reunió amb l'oposició.

Francesc juga a dues bandes, sense ofendre ningú, tot insistint en el seu missatge de reconciliació. «És un signe de la victòria de la cultura de l'encontre i del diàleg, animo els polítics a continuar avançant per aquest camí com a prova del servei que estan cridats a prestar en favor de la pau i com a exemple de reconciliació per a tot el món», va dir el Papa en la cerimònia de benvinguda a l'aeroport de l'Havana. Va animar a seguir les paraules profètiques del papa Joan Pau II: «Que Cuba s'obri al món i que el món s'obri a Cuba.»

Superar les ideologies

Tot i el silenci diplomàtic, el Papa va fer diverses referències al pes de la política. «El servei no és mai ideològic perquè no servim idees sinó que servim persones», va dir a la missa a la plaça de la Revolució de l'Havana, davant de 200 mil persones i sota les efígies dels dos «sants» del castrisme: el Che Guevara i José Martí. A la tarda, en una visita al Centre Cultural Padre Félix Varela, es va reunir amb milers de joves. Allà va insistir a superar les barreres que separen les persones a causa de la política. En un país on el dissentiment ideològic pot suposar presó, les paraules del Papa van ser valentes i profundes. «Cors oberts,

ments oberts. Per què sempre ens tirem la pedra sobre allò que ens separa, per què no ens donem la mà en allò que tenim en comú?» Un missatge d'unitat, esperança i futur en un país dividit: «Jo a vosaltres joves cubans, encara que penseu diferent, vull que aneu acompanyats, junts, buscant l'esperança, el futur i la noblesa de la pàtria.» Un *leitmotiv* constant del viatge a Cuba, superar la ideologia i la política, les grans paraules i el domini de l'estatalisme per ressaltar la unitat, la germanor i mirar cap al futur.

Com fa sovint, el Papa va parlar des del fons del cor i, deixant de banda el discurs que tenia escrit, va improvisar

«El servei no és mai ideològic perquè no servim idees sinó que servim persones»

amb passió davant d'aquells milers de joves i els va convidar a somiar. «En l'objectivitat de la vida ha d'entrar la capacitat de somiar, un jove que no és capaç de somiar està clausurat en si mateix. I un sovint somia coses que no passaran, però somia-les, obre't a coses grans.» També va animar a somiar els religiosos i religioses que es van aplegar per resar les vespres amb ell. Els va prevenir de la «mundanitat rica» i va elogiar la pobresa material de l'Església a Cuba. El viatge del Papa continuava amb una missa al santuari de la Verge de la Caritat del Cobre, patrona de Cuba. A l'horitzó, la visita als Estats Units.

Església en sortida

La vida ens ha canviat per sempre

Leticia
Soberón

El clam de les persones que fugen de la guerra i l'opressió s'ha tornat estrepitós. Les fronteres dels països europeus es tanquen amb filats i murs per evitar l'entrada dels fugitius. Cap govern no vol carregar amb la responsabilitat d'aquesta massa de població necessitada de tot. I en bona llei, cal dir que l'acollida no correspon només als governs.

Una part activa de la societat civil, i també les Esglésies, han pres consciència que aquesta situació ens canvia la vida a tots i per sempre. L'onada de solidaritat envers els refugiats es transforma en la consciència que no n'hi ha prou de dir «obrim la porta!» i quedar-nos esperant que altres ho facin tot. A Espanya s'estan unint l'episcopat, Càritas, el Servei Jesuïta de Refugiats i la CONFER per respondre junts amb milers de donants al repte de l'acollida. A Alemanya

s'ha creat una xarxa (www.refugees-welcome.net/) per canalitzar les iniciatives particulars envers les institucions d'ajuda. En canalitzar els fluxos d'informació i les estructures adients perquè la solidaritat individual s'organitzi, es faci operativa i eficaç, aquest problema complex és molt més portable. Encara que ens haguem de carregar de paciència, acollir persones és un deure bonic i cansat.

És responsabilitat directa dels estats buscar amb urgència solucions intel·ligents, aliances amb els països amics i estratègies que frenin l'avenç de la guerra i el domini de la barbàrie als països en conflicte. Ho ha demanat el papa Francesc. A falta de justícia, progrés i educació en aquests països, cal redoblar esforços per aconseguir la pau i la defensa dels nostres germans que fugen, carregats d'esperança.

Del castrisme a Wall Street

La realitat contraposada dels dos estats que visita el papa Francesc

Joan Piñol

«Quantes divisions té el Papa?» La sorna de Stalin s'ha fet servir sovint per burlar-se del poder de l'Església enmig d'un món militaritzat on imperen l'economia, el petroli i les divises. En canvi, en ple segle XXI es pot observar amb perfecta claredat el poder de l'Església catòlica. Un poder diferent, difícil de definir. El papa Francesc va ser el mediador i, en bona part, l'artífex del desgel entre Cuba i els Estats Units. L'Església, sense exèrcit ni diners, va ajudar decisivament en una de les operacions diplomàtiques més transcendents dels últims 50 anys. Després de 18 mesos de negociacions secretes, el 17 de desembre del 2014 Obama i Raúl Castro anunciaven a la població la fi del bloqueig i de l'animadversió entre els dos països. L'11 d'abril, a la Cimera de les Amèriques a Panamá, per primera vegada en cinc dècades, un president dels Estats Units es reunia amb el seu homòleg cubà. El passat 20 de juliol es reobrien les ambaixades dels dos països.

Aquesta és la Cuba que ha visitat el Papa entre el 19 i el 22 de setembre. Un viatge en què la realitat geopolítica d'aquesta illa d'onze milions d'habitants ha estat el tema estrella.

En el període que s'obre a partir d'ara, en què s'espera una major obertura de Cuba al món, l'Església hi vol tenir un paper rellevant. De fet, aquesta illa és un dels afers diplomàtics en què el Vaticà sempre ha tingut un interès especial. No en va, en els últims 17 anys tres papes han visitat l'illa. Joan Pau II el 1998, Benet XVI el 2012 i ara el papa Francesc. Després de la millora de les relacions entre Cuba i els Estats Units, Bergoglio va decidir per voluntat pròpia visitar també l'illa caribenya. En un gest inusual va afegir aquest viatge gairebé a última hora.

L'Església sempre ha volgut mantenir oberta una línia de negociació amb el règim castrista. Igual que amb la Xina comunista, la situació amb Cuba prova que el Vaticà vol mantenir relacions amb tothom, encara que es tracti de règims sovint oposats al cristianisme. Després de la revolució castrista del 1959, el règim comunista va perseguir l'Església i els religiosos. Tot i així, per decisió expressa de Joan XXIII, no es van trencar les relacions ni tampoc l'Església va abandonar el país. Des de llavors, la situació ha

millorat clarament, en especial en els últims 10 anys. L'Església viu un moment de creixement, pes social i prestigi. La visita també suposarà el comiat de l'arquebisbe de l'Havana, el cardenal Jaime Ortega, que amb 78 anys supera àmpliament el límit de jubilació. Després d'acollir tres papes, el veterà prelat ha acollit per últim cop el Successor de Pere com a arquebisbe de l'Havana.

El gegant americà

De la petita illa caribenya amb només 6 milions de catòlics, el papa viatjarà al gegant nord-americà. Els Estats Units són un dels països més importants dins l'Església universal. Les xifres parlen per si soles: pràcticament 80 milions de catòlics, 38 mil sacerdots, 17 mil diaques permanents, 50 mil monges i 17 mil parròquies, repartits en 196 diòcesis.

Tanmateix, en aquest enorme engranatge eclesial s'hi han produït avaries, canvis i delicats equilibris. Els Estats Units és un dels països del món més afectats pels abusos sexuals co-

Castro i Obama, a la VII Cimera de les Amèriques.

En els últims 17 anys tres papes hauran visitat Cuba: Joan Pau II el 1998, Benet XVI el 2012 i ara Francesc

Als Estats Units l'any 2015 s'ordenaran més de 600 sacerdots, la xifra més alta dels últims 20 anys

mesos per religiosos. Els primers casos van sortir a la llum al llarg dels anys 90 fins que a principis dels 2000 la crisi es va fer evident. Tot i que, en un principi, la polèmica va ser enorme, alguns bisbes van ser apartats del seu ministeri i les indemnitzacions que l'Església va haver de pagar van ser quantioses, la reacció del Vaticà va preconitzar la tolerància zero que ara ja està totalment implantada. De fet, l'Església als Estats Units és pionera a prevenir aquests casos. S'han fet profundes reformes en el sistema de selecció de seminaristes, en la formació dels sacerdots i en la detecció de casos.

Igualment, l'Església està vivint un canvi generacional i geogràfic important. Les noves generacions de catòlics americans s'interessen molt més per la pregària, l'adoració eucarística, l'evangelització i la política. En aquest sentit, cal destacar l'augment considerable de vocacions que està vivint el país acompanyat d'una formació acadèmica cada cop més acurada. Però l'Església també ha canviat de cara gràcies a la

immigració. El catolicisme és l'única religió que agrupa persones d'ètnies i races diferents als Estats Units. Els hispans són un grup importantíssim però també els filipins, els polonesos i els àrabs. Si haguéssim de fer un retrat robot del catòlic americà seria una noia de 30 anys hispana. L'estereotip de noi blanc irlandès o italià ha quedat enrere. Mentre l'any 1980 un 58% dels catòlics dels Estats Units vivia als estats del nord-est (Nova York, Pennsilvània...) i dels llacs (Illinois, Michigan...) ara només ho fa un 33%. En canvi, el catolicisme ha crescut molt a Florida, Califòrnia i Virgínia, només per citar tres casos.

L'Església als Estats Units, passada ja la crisi dels abusos, amb una jerarquia renovada i reforçada i enmig de profunds canvis demogràfics està iniciant una etapa de creixement que tot sembla indicar que es consolidarà. L'any 2015 s'ordenaran més de 600 sacerdots en tot el país, cent més que l'any passat i la xifra més alta dels últims 20 anys. El gegant americà, ja refet, s'alça de nou com un motor per a l'Església universal.

Tornar als vells bancs de la nostra parròquia

Mónica Padrol de Gaztambide
Directora de Ruth Travel (Turisme religiós)

Una vegada més ens vam plantejar un nou destí de pelegrinatge per als nostres grups. Aquesta vegada va ser a l'altra banda de l'Atlàntic: Cuba. Com ja estàvem fent al Pròxim Orient, on les comunitats cristianes moltes vegades necessiten ser visitades per poder ser conegudes i així més estimades, vam començar a treballar sobre un itinerari que inclogués el patrimoni tangible i intangible més significatiu de Cuba. Com passa amb els nostres viatges a Armènia, el Líban, est de Turquia... descobriríem una realitat humana preciosa en un marc excepcional, sempre reflex d'aquesta bondat creadora que ens acompanya a la vida i que descobrim en obrir la mirada profunda de l'esperit.

Caminant pels carrers del centre històric de l'Havana vaig fer cap a una vella església, es tractava de l'església de la Mare de Déu de la Mercè, situada a prop de l'avinguda del Port.

L'edifici es va començar a construir el 1630 de la mà dels Pares Mercedaris, a la cruïlla dels actuals carrers de la Mercè i Cuba. Les obres van durar uns 267 anys, segons ens explica el rector, un mossèn mexicà que m'atén amb absoluta amabilitat i alegria en descobrir que pensem que Cuba pot ser terra de pelegrinatge catòlic. El mossèn continua amb les explicacions: el temple es va acabar el 1867, amb l'ajuda de l'orde de Sant Vicenç de Paül i les aportacions econòmiques de nobles, professionals i gent de tot nivell social.

L'església de la Mare de Déu de la Mercè resulta imponent, per fora i per dins. Té tres naus i una cúpula enorme, claustre, capelles laterals i un altar magnífic, tot seguint el disseny de l'església de Sant Pere, a Roma. La decoració, els frescos i els murals són obra d'Esteban Chartran, un dels millors paisatgistes cubans del segle XIX. La Mare de Déu de la Mercè s'associa amb la fertilitat, la puresa, l'andrògin i l'immaculat de l'oricha Obbatalà, en el culte *yoruba*, sincretisme tradicional de Cuba.

Tot això ens ho explica el sacerdot, mentre percebo la meravella de l'edifici i em pregunto com era la vida d'aquells catòlics de finals del segle XIX que vivien amb il·lusió profunda la nova construcció d'un país sota la fe i l'esperança.

Vaig assistir amb la meua família a la missa dominical i vaig poder percebre que les coses eren tranquil·les, que l'església s'anava omplint de fidels, que a poc a poc ocupaven els bancs de fusta, i que era a l'Havana. Els vestits blancs d'estil tradicional de les dones contrastaven amb la seva pell morena. Un aire diferent, fresc i alegre omplia la sala. El 90% dels assistents eren dones, com també passa moltes vegades a les nostres esglésies, i pel que podia semblar, els pocs homes que hi assistien

Interior de l'església de la Mare de Déu de la Mercè.

Plaça de Sant Francesc.

com a fidels devots podrien ser sense gaires dubtes, i així alimentar una mica l'aire d'intriga, policia secreta per controlar que l'homilia del sacerdot no fos propaganda política antisistema. Però resulta que el comentari de les escriptures era un discurs d'esperança en la resurrecció i de lliurament al germà, de manera que no hi ha res que pugui anar contra el règim.

En aquest sentit, em vénen a la memòria les vivències que em va explicar Montserrat Martínez Deschamps. La Montserrat coneix força bé la situació actual de l'Església cubana perquè en qualitat de la seva tasca (és la representant de les esposes dels diaques permanents del Centre Internacional del Diaconat i membre de la Junta Directiva) ha viatjat dues vegades a Cuba per preparar i realitzar una tro-

bada que es va celebrar amb diaques i les seves esposes, l'octubre del 2014. Va ser convidada per Mons. Domingo Oropesa, bisbe de Cienfuegos i president de la Comissió Nacional per al diaconat permanent a la Conferència Episcopal Cubana. Ella m'explica que després de la visita de sant Joan Pau II a Cuba hi va haver una millora important de la tolerància religiosa del règim cap als catòlics; actualment Cuba té 84 diaques permanents repartits en 10 de les 11 diòcesis del país. La majoria estan casats i fan una gran tasca a la litúrgia, la predicació de la paraula i en l'àmbit de la caritat. Gran part de la població pateix mancances greus i els diaques i les seves dones estan molt compromesos en obres socials i molt sovint la duen a terme a través de cases-missió, especialment a les zones

rurals. També són moltes les institucions religioses catòliques de sacerdots i monges que treballen assistint asils d'ancians i hospitals.

Tant de bo que la visita del papa Francesc serveixi perquè la joventut cubana, educada en el més profund ateisme, descobreixi una mica de llum al final del camí; tant de bo que la democràcia i la llibertat de culte total tornin aviat a aquesta meravellosa terra en què tantes famílies catalanes com la meua vam deixar alguna cosa més que el nostre cognom o anys de feina dura en una adrogueria, vam deixar l'esperança de tornar-hi algun dia per tornar a ocupar els vells bancs de fusta de la nostra parròquia (en el meu cas l'església de la Mercè de Guantánamo). Però això és un tema per a una altra història o potser una novel·la.

Brasil

«La mirada de fe dóna una visió diferent

Entrevista al cardenal arquebisbe de Barcelona, Dr. Lluís Martínez Sistach, sobre

Com sorgeix la iniciativa del seu viatge a Brasil?

En ocasió del Consistori per a la creació de nous cardenals del mes de febrer d'aquest any, tant el cardenal de Rio de Janeiro com el de Sao Paulo em demanaren si podia anar a aquestes dues diòcesis per parlar a bisbes, sacerdots, diaques, religiosos i laics sobre la pastoral de les grans ciutats. A Sao Paulo se'm demanà parlar a més d'aquesta pastoral, d'altres qüestions a la Facultat de Dret Canònic i al grup de juristes cristians. Vaig acceptar amb il·lusió aquesta invitació per l'amistat amb aquests cardenals, amb el desig de prestar un petit servei a aquestes dues Esglésies diocesanes i també per poder conèixer millor el treball pastoral que estan realitzant en grans concentracions urbanes. En aquest país sud-americà el 82% de la seva població viu en ciutats i l'Església llatinoamericana és molt sensible a la pastoral de les grans megàpolis. Des del Concili Vaticà II, sobretot després de Puebla, aquesta Església no sols s'ha plantejat el «què» i el «per a què», sinó també els molts «coms» de la nova evangelització en la societat actual. I ha estat a Aparecida, l'any 2007, que aquest treball ha rebut un nou impuls en demanar que és necessari promoure una «nova pastoral urbana» (Document d'Aparecida, 517).

En els diferents auditoris vaig agrair a aquesta Església que ens hagi donat el primer Bisbe de Roma i Successor de Pere llatinoamericà, jesuïta, i que ha estat providencial ja que ell fou el president de la Comissió de redacció del document d'Aparecida i el contingut d'aquest document que era només per a Amèrica Llatina i el Carib, amb el papa Francesc s'ha projectat a tota l'Església universal.

Els arquebisbes de Rio de Janeiro i Sao Paulo, els cardenals Orani João Tempesta i Odilo Pedro Scherer, van participar a la segona fase del Congrés convocat per vostè. En quina mesura la seva recent visita ha contribuït a donar continuïtat a les qüestions tractades durant l'anterior reunió de cardenals i arquebisbes de Barcelona?

Aquests dos cardenals participaren a Barcelona en el Congrés de Pastoral de les Grans Ciutats i van quedar molt contents dels continguts de la fase d'experts i de la fase de pastors que se celebraren el mes de maig i el mes de novembre del 2014 respectivament a la Ciutat Comtal. Ells volgueren fer partícips els seus diocesans de les reflexions sobre la presència i la missió de l'Església en les megàpolis del món, pensant en aquelles dues ciutats brasileres de molts milions de persones, especialment Sao Paulo amb vint-i-dos milions d'habitants. Certament la meua visita ha contribuït a donar continuïtat al nostre Congrés. Vaig tenir l'oportunitat de presentar també les tres edicions

Fotos: Arxidiòcesi de Rio de Janeiro

«El papa Francesc ha estat un altre do, un Papa urbà; quan va néixer a Buenos Aires aquesta ciutat tenia més de dos milions d'habitants»

de les actes del Congrés, en català, castellà i italià. La Conferència Episcopal del Brasil s'ha compromès a editar les esmentades actes en portuguès. Cal dir que les conferències i el discurs del papa Francesc del Congrés de Barcelona-Roma són molt interessants i són un instrument preciós perquè interpel·lin els pastors i els laics compromesos en la pastoral en la seva tasca eclesial a les grans ciutats.

En les seves intervencions al Brasil, quines idees va voler tras-

lladar al públic brasiler que hi va assistir?

Vaig manifestar que la meua visita m'enriquia molt i aprendria moltíssim. És una Església que té el 40% dels catòlics de tot el món. És una Església molt viva i dinàmica. Vaig exposar que avui vivim uns «signes dels temps» que poden ajudar-nos molt a pensar, organitzar i realitzar una pastoral urbana. El mateix document d'Aparecida ha sigut una benedicció de Déu ja que proposa una pastoral que promogui un estat permanent de missió i implora una nova Pentecosta que impulsi una evangelització més missionera. El papa Francesc ha estat un altre do, un Papa urbà; quan va néixer a Buenos Aires aquesta ciutat tenia més de dos milions d'habitants. L'obsequi que ens ha fet amb el seu document *Evangelii gaudium* marca el programa pastoral també per a les grans ciutats. Ens parla del seu somni eclesial que consisteix en una opció missionera capaç de transformar-ho tot, per tal de procurar que totes les estructures eclesials es tornin més missioneres. Hem de viure com un do de Déu els dos sínodes episcopals dedicats a la família, d'octubre de 2014 i d'octubre de 2015. La família gaudeix de la confiança dels ciutadans de les megàpolis i amb la família la humanitat s'hi juga molt. El Concili Vaticà II ens ha dit que el bé de les persones, de la societat i de l'Església depèn de la salut del matrimoni i de la família. I recentment, tenim un altre do de Déu: l'Any Sant extraordinari que pretén que l'Església redescobreixi el sentit de la missió que el Senyor li confia el dia de Pasqua: ser signe i instrument de la misericòrdia del Pare.

A més d'aquests signes dels temps, hi ha uns continguts que s'han de tenir

de les grans ciutats»

el seu viatge a Brasil d'aquest agost

molt presents per realitzar una pastoral urbana. Cal prendre consciència que el món s'urbanitza cada dia més. El 52% de la població mundial viu en ciutats i el 2050 la proporció serà del 66%, les dues terceres parts de la humanitat. I com ens diu el papa Francesc, la ciutat produeix una espècie d'ambivalència permanent, oferint als seus ciutadans infinites possibilitats, però apareixen moltes dificultats per al desenvolupament ple de la vida de molts. Al costat de moltíssims «ciutadans», hi ha també els «no ciutadans», els «ciutadans a mitges» o els «sobrants urbans».

Per a una adequada pastoral urbana hem de contemplar la ciutat amb una mirada de fe, descobrint que Déu viu a la ciutat. Aquesta mirada dona una visió diferent de les grans ciutats. Les categories de «proximitat» i «d'encontre» que caracteritzen l'acció de Déu en la història humana són fonamentals en la pastoral de les grans ciutats, en les quals hi ha violència, por i incomunicació social.

L'encontre amb els pobres és un altre element que defineix la pastoral de les grans ciutats, perquè els pobres són els destinataris privilegiats de l'Evangeli i perquè els pobres són la meitat dels habitants de les ciutats de l'hemisferi sud.

L'Església humanitza les ciutats evangelitzant i creant comunitats que acullin els ciutadans, oferint diàleg i acompanyament. He observat que a les parròquies del Brasil hi ha el ministeri de l'acollidor. La parròquia urbana ha de ser centre d'identificació simbòlic en el mapa urbà, un accés immediat i lliure a la fe cristiana i a l'experiència eclesial i ha de ser una realitat de proximitat per a la vida dels ciutadans. La parròquia té present i futur i és molt necessària en la megàpolis. Cal agrair

als rectors el servei eclesial preuat que realitzen.

El Papa en el discurs en l'audiència que ens va concedir als pastors diocesans del Congrés de Barcelona, ens parlà del diàleg intercultural, amb la multiculturalitat, sense relativismes, que no negocia amb la pròpia identitat cristiana, per tal de descobrir el fonament de les cultures que en el seu medi més profund estan sempre obertes i assedegades de Déu. Cal conèixer els imaginaris i les ciutats invisibles, és a dir, aquells grups o territoris humans que s'identifiquen ells mateixos amb els seus símbols, llenguatges, ritus, etc.

El sociòleg del Congrés de Barcelona ens digueren que els ciutadans tenen confiança en la institució de la família. Les famílies cristianes són denominades «esglésies domèstiques» i penso que tenen un paper molt important a l'hora de fer que l'Església, les parròquies, vagin a les perifèries. Més ben dit, ja hi són perquè viuen en habitatges que estan situats a les perifèries existencials i geogràfiques de les ciutats. I convindria que aquestes famílies convidessin veïns i amics per compartir l'amistat i anar fent un primer anunci de Jesús per tal que algunes d'aquestes persones més endavant passin a l'església parroquial per celebrar la fe i participar en la comunitat cristiana.

El papa Francesc en el seu discurs abans esmentat ens parlà de la importància per la pastoral de les grans ciutats, de la religiositat popular. Cal dir que els ciutadans confien en la religió. I paral·lelament a l'augment de les grans ciutats, avança també la religiositat en el món. El 1980, el 83% de la població mundial es considerava religiosa. El 2010 ja era el 89%. Aquí

«El 52% de la població mundial viu en ciutats i el 2050 la proporció serà del 66%, les dues terceres parts de la humanitat»

«La parròquia urbana ha de ser centre d'identificació simbòlic en el mapa urbà, un accés immediat i lliure a la fe cristiana i a l'experiència eclesial»

L'Església té un repte important en la tasca de valorar, purificar i enriquir aquesta religiositat.

Quina realitat ha trobat a les diòcesis de Rio de Janeiro i Sao Paulo?

He trobat unes realitats socials i religioses diferents en alguns aspectes de les nostres. A la ciutat de Rio de Janeiro visitarem unes favelas que impressionen. Són un altre món respecte de Copacabana, per la seva pobresa, indigència, manca de serveis, inseguretat, etc. Tanmateix el rector d'aquestes favelas em deia que religiosament són fecundes. En una d'elles no hi pot entrar cap cotxe, cap ambulància. Són

ciutats de grans contrastos. Tanmateix la religiositat i la pràctica religiosa catòlica és elevada, amb participació de molts joves i homes. A cada favela hi ha una capella on se celebra el culte i hi ha els serveis de catequesi i preparació als sacraments. L'Església a través de Càritas fa un ajut social important. El capellà és ben acceptat i respectat.

Per anar de Rio a Sao Paulo passarem pel santuari de la Mare de Déu de l'Aparecida, patrona del Brasil, amb un temple santuari amb capacitat per a 40.000 persones, com a expressió de la devoció mariana dels brasilers.

Hi ha una àmplia i generosa participació dels laics i laïques cristians, exercint diferents ministeris, serveis eclesials. Actualment, la diòcesi de Rio de Janeiro organitza una missió amb la visita de les parròquies a totes les llars de la parròquia.

Quins són els principals reptes i dificultats per evangelitzar en aquestes dues grans concentracions urbanes?

El repte principal és comú arreu de l'Església en general: consisteix precisament a evangelitzar. En aquell país és un repte més suau que en el nostre país, per la religiositat dels seus habitants. Tenen, però, la presència i activitat de moltes sectes que comporta un constant traspàs dels catòlics.

Hi ha trobat punts en comú amb els desafiaments pastorals de l'àrea metropolitana de Barcelona?

Els punts comuns són els propis de les grans ciutats i trobar els camins i les maneres d'evangelitzar aquests ciutadans, poder fer-los arribar l'Evangeli i treballar una autèntica iniciació cristiana. A Rio i a Sao Paulo hi ha una forta presència d'emigrants procedents de països d'Hispanoamèrica, semblant a la nostra realitat i fan també un treball com fem nosaltres. Tenen celebracions en castellà especialment per a ells en algunes parròquies. Vaig presidir a la parròquia de la Mare de Déu de Guadalupe, a Sao Paulo, una eucaristia amb participació de bolivians, peruans, xilens, argentins, uruguaians, cubans, mexicans, etc.

Què l'ha impactat més de la seva visita?

La visita a les favelas de Rio de Janeiro i la presència de l'Església —l'única institució que hi és present— en aquests llocs de marginació. També la presència de joventut i d'homes joves en les celebracions de l'eucaristia i el sentit religiós de la vida que tenen les persones del país.

Quina valoració fa de la visita al país sud-americà?

En faig una valoració molt positiva perquè si bé he donat quelcom amb les meves intervencions, he rebut molt més. M'han acollit exquisidament els dos cardenals, els seus col·laboradors i totes les persones que he conegut i tractat. Només com un detall que ho confirma, la delicadesa del cor de la catedral de Sao Paulo, el diumenge 30 —dia en què vaig presidir l'eucaristia en portuguès i el cardenal Scherer va fer l'homília—, al final de la missa, va cantar en català el *Vírolai*. Curiosament els brasilers i els catalans tenim com a patrona una Verge negra: Aparecida i Montserrat.

Punt de vista

Jaume Sacasas i Domènech
Divulgador d'astronomia

La lluna eclipsada

Seqüència d'un eclipsi de lluna.

La nit d'aquest diumenge 27 serà especial: la gran protagonista serà la Lluna. Tanmateix farà el ple, però no un ple qualsevol. Serà excepcional per diversos motius. Primer: serà el primer pleniluni d'aquesta tardor; segon: es trobarà al màxim perigeu d'enguany, el que vol dir la mínima distància, que serà de 356.876 km; i tercer, com a rematada final tindrà lloc un eclipsi total.

La Terra s'interposarà exactament entre el Sol i la Lluna projectant una extensa ombra sobre el seu satèl·lit natural. És un fenomen que sempre ha captivat la gent sensibilitzada pels fets naturals; veure com l'ombra terrestre s'abat damunt la lluminosa Selene dels grecs fins a cobrir-la amb un

vel rogenc desperta els sentiments més atàvics.

La Lluna sortirà a les 19.24 però no començarà a entrar a l'ombra fins les 3.07 del 28. La totalitat començarà a les 4.11, el màxim serà a les 4.47 i l'eclipsi en si finirà a les 6.27. De fet, com que el ple és a les 4.51 del 28 quan surti la Lluna pel vespre a les 20.03 ja presentarà una mica de fase minvant. Per tant la lluida serà la vigília, el 27.

Una particularitat dels eclipsis lunars és que l'astre no desapareix del tot; adquireix una tonalitat rogenc a causa de la desviació dels rajos solars per l'atmosfera terrestre. Cada eclipsi presenta un matís diferent segons l'estat atmosfèric global.

La millor observació s'aconse-

gueix amb binocles i no es necessita cap protecció ocular. També amb les càmeres actuals és molt fàcil treure'n fotos. El que sí que cal és que disposin d'ajustaments manuals per afinar els paràmetres d'exposició a la lluminositat de la Lluna. Unes proves en dies anteriors indicaran quina exposició és la més adequada, amb l'avantatge que el resultat es pot comprovar immediatament.

Aquesta vegada l'eclipsi és en una hora força intempestiva, però la seva contemplació podrà ajudar a esbargar cabòries que provoquin insomni. Esperem que les nuvolades no malmetin aquesta nit tan singular i la bona lluna torni a lluir després de la foscor temporal.

Saber escoltar

Joan Guiteras i Vilanova
Degà del Capítol Catedral
de Barcelona
secretaria@catedralbcn.org

Misericordiosos

El papa Francesc, l'11 d'abril d'enguany, segon diumenge de Pasqua o de la Divina Misericòrdia, signà la butlla del Jubileu de la Misericòrdia. La convocatòria du com a títol *El rostre de la Misericòrdia*. Aquest temps jubilar s'iniciarà el 8 de desembre —quinquagèsim aniversari de la conclusió del Concili Ecumènic Vaticà II— i es clausurarà el 20 de novembre del 2016 —solemnitat de Crist Rei.

El document pontifici és breu i substanciós. La seva lectura ens dona la base teològica d'aquesta celebració. Fa adonar que la misericòrdia és tema central en la revelació divina. La butlla argumenta perfectament. En efecte, recorre la Sagrada Escripura i mostra com la misericòrdia de Déu és intrínseca en els fets i les paraules revelades. Menciona que

sant Joan XXIII situà el Concili Vaticà II en aquesta perspectiva i es refereix a la gran encíclica de sant Joan Pau II *Déu ric en misericòrdia*.

El Sant Pare Francesc, no fa gaire, va rebre els Pares de Schoenstatt i els animà en la seva tasca apostòlica. Els encomanà tres coses: que acompanyessin les famílies, especialment les que viuen crisis i dificultats; que, amb motiu del Jubileu, dediquessin molt temps al sagrament de la penitència o reconciliació; i, en tercer lloc, que preguessin pel Papa.

En referir-se al sagrament de la penitència, el Papa explicà aquesta simpàtica anècdota, que no tradueixo: «*A mí me hace bien recordar a un fraile de Buenos Aires, que es un gran perdonador. Tiene casi mi edad y, a veces, le agarran escrúpulos de haber perdonado demasiado. Y un día le pregunté: "¿Y vos qué haces cuando te agarran los escrúpulos?" "Voy a la capilla, miro el sagrario, i le digo: Señor, perdóname, pero que quede claro que el mal ejemplo me lo diste vos."*»

A propòsit de...

P-J Ynaraja
Capellà del Montanyà
ynaraja@gmail.com

Animals domèstics - el gat

Amb aquest animal m'ha passat una cosa semblant a la que em va passar amb el gos. Durant bastant de temps deia que, incomprensiblement, a la Bíblia no se l'esmentava. Incomprensiblement per a mi, perquè havia vist mòmies egípcies de gat en un museu i la cultura de l'antic Israel depenia molt dels costums de l'Egipte faraònic, on va romandre molts anys. Quan estava convençut de tot això, he consultat altres traduccions i em trobo que s'esmenta els gats, en plural, en dues ocasions. Evidentment, doncs, corregeixo el meu discurs. Ara bé, abans de redactar aquest present, he consultat diccionaris enciclopèdics de categoria i llegeixo que l'existència del gat domèstic en la vida rural hebrea no és segura. L'animal al qual es refereix el text masorètic segurament és un de vida salvatge.

El més curiós del cas és que al text d'Isaïes (34, 14) s'esmenta un personatge del qual fa temps que volia parlar i no sabia com incloure'l. El text diu: «Els gats mesquers s'hi reuniran amb les hienes i els sàtirs es cridaran l'un a l'altre. Allà reposarà la fantasma Lilith, allà hi trobarà recer.» Així que aprofito l'oportunitat.

Lilith és un personatge propi de la cultura mesopotàmica. A la d'Israel s'inclou més com un personatge llegendari que com a ésser real.

El mite explica que Déu va crear la parella humana, masculí i femenina, al mateix temps, com també es diu al Gn 1, 27. L'home es deia Adam i la dona, Lilith. Tots dos en la mateixa categoria. La dona aviat es va rebel·lar contra el domini injust al qual la volia sotmetre Adam i va fugir al sud, al mar Roig. Aquí es va ajuntar i confabular amb els dimonis i va començar a odiar tot el gènere humà.

Posteriorment, de la costella d'Adam Déu va crear Eva, d'acord amb Gn 2, 4 i ss. No oblideu que escric referint-me a les llegendes, no a fets històrics en els quals jo crec.

Lilith o Lilit, he vist aquest nom escrit de totes dues maneres, és un personatge complex. És eminentment femení, voluptuós, sensual, bell i una mica exòtic, i amb una cabellera rossa i arrissada, això n'és un exemple. Per descomptat que les representacions, tant en èpoques mesopotàmiques com en els segles successius, són amb un nu integral. Aquest mite és eròtic i revestit de perversitat; sexual, més que fecunda, malgrat que la falla no n'és aliena.

La nissaga va arribar a Israel procedent de la seva estada a Babilònia i es va conservar íntegra. Se m'acut pensar que va passar una cosa semblant a la que ens passa a nosaltres amb el monstre del llac Ness. Entrar ara en detalls em suposaria caure en l'obsenitat, per tant, no ho faré.

Signes d'avui

Lluís Serra Llansana
llserrall@gmail.com

27-S eleccions triples

Les eleccions que se celebren a Catalunya el 27 de setembre tenen una triple dimensió: a) Autonòmica. Es tracta d'unes eleccions al Parlament de Catalunya. Jurídicament aquest és el seu abast. b) Plebiscitària. Els que han negat aquesta característica són els que han fet un desplegament més gran en introduir a les principals cancelleries del món el bloqueig de la independència. A partir d'una gran pressió diplomàtica, han aconseguit arrencar fórmules genèriques d'Obama, Merkel i Cameron. La interpretació dels resultats s'entreu tan previsible com surrealista, però no es podrà sostreure del caràcter plebiscitari. Es tracta d'un substitut al referèndum. c) Avançament de les generals. El desembarcament dels principals líders de les formacions polítiques estatals saben que aquestes eleccions poden comprometre la seva propera campanya de les eleccions previstes durant la segona quinzena de desembre. Sembrar aquí per recollir allà.

Enfront d'aquestes eleccions, quina postura cal prendre? Uns quants suggeriments: a) Instruir-se. Rousseau afirmava: «El dret de votar m'imposa el deure d'instruir-me.» Escoltar i llegir les diferents propostes amb mentalitat reflexiva evitant un comportament de *hooligan*. b) Superar la por per votar amb llibertat. Alguns partits exploten fins al deliri els mecanismes de la por. Com més por, menys llibertat. Sorpren veure que els que més accentuen les conseqüències nefastes d'algunes opcions no pensen mai en les causes que han provocat la situació actual. c) Legitimitat moral. Els bisbes de les diòcesis amb seu a Catalunya han publicat una nota sobre aquestes eleccions. Hi afirmen: «No toca a l'Església proposar una opció concreta, però sí que defensem la legitimitat moral de totes les opcions polítiques que es basen en el respecte de la dignitat inalienable de les persones i dels pobles, i que recerquin amb constància la pau i la justícia.» El ventall cobreix tant els anomenats unionistes com els independentistes,

La regeneració política implica el respecte a tres valors: la veritat, l'amor i la llibertat

perquè els assisteix en aquest cas, segons la doctrina social de l'Església, el dret a l'autodeterminació. La regeneració política implica el respecte a tres valors, que socialment es troben sota mínims: a) La veritat. Es menteix molt. S'intenta destruir l'adversari amb falsedats. Veurem fins on arriben els dossiers

falsos, com va passar a les anteriors eleccions catalanes i municipals. Els mitjans de comunicació contribueixen a una difusió de l'escàndol i de la mentida. I ho saben. Tot s'hi val. Es fuig del debat seriós i documentat. Es llancen afirmacions gratuïtes, sense argumentació que les sustenti. b) L'amor. Els que aparentment defensen més la unitat social són els que més la destrueixen des de fora. Foment de l'odi de l'adversari com a arma electoral. c) La llibertat. S'impedeix conèixer el parer de la gent a través d'un referèndum. Negació sistemàtica de la llibertat, que es vol neutralitzar per la por. Com afirma Michel Seymour, filòsof polític: «Si un Estat no reconeix les seves nacions, no el reconeguem.»

Zoom

Eduard Brufau

Aquest diumenge Catalunya celebra unes decisives eleccions al Parlament. Les enquestes vaticinen una victòria clara de les llistes independentistes. Si els resultats de les urnes confirmen una majoria absoluta favorable a la independència caldrà veure com s'aplica l'anomenat «full de ruta» i si es pot arribar a un acord amb l'Estat espanyol.

Finestra a la vida

Victòria Molins, s.t.j.
viqui70@yahoo.es

Una crida al que pugui ajudar

Ho vaig aprendre de Sor Genoveva i tinc tantes ocasions de posar en pràctica aquesta lliçó que, si es tractés de passar un examen, crec que l'aprovaria. «No diguem mai que aquesta serà l'última vegada.» Ho deia sovint i posava exemples que ella havia viscut amb la seva paciència infinita atenent nois que, després de caure moltes vegades, al final acabaven sortint de les situacions que els havien portat a conductes inacceptables.

Aquesta setmana he tingut diverses ocasions de comprovar-ho i de posar en pràctica la virtut de l'esperança on humanament hi ha poc a esperar. Segurament per a alguns que no estan acostumats a aquest tipus de vides allunyades de la «normalitat» i vivint la marginalitat de la qual han estat víctimes poden pensar que només necessiten mà dura per escarmentar.

Tant de bo poguéssim ajudar tots aquells que ho necessiten

Jo no ho tinc tan clar. Per això faig servir el consell de Jesús d'esperar i perdonar «fins a setanta vegades set...»

Era un noi que m'havia dit moltes vegades quan l'anava a veure a la presó, que en sortir, faria això o allò altre, que a mi no em defraudaria mai, que no tornaria a ser el que havia estat, etc. Pobre noi!, no havien passat ni tres setmanes de la seva llibertat estrenada, que les coses es van posar malament i, després d'uns quants disgustos, i de caigudes reiterades que el van portar a una situació semblant a la que l'havia portat entre reixes, vaig deixar de saber res de la seva vida. Amb el patiment consegüent per part meua i segurament seva. Només em quedava pregar i... esperar. Ahir, vaig tenir notícies del meu amic i amb senyals de penediment i d'intentar començar de nou. Qui no ha viscut aquest sentiment de ser perdonat per Déu, una vegada i una altra? I qui sóc jo per no acceptar el meu amic penedit quan vol tornar?

Quan pensava en aquest noi vaig rebre una altra trucada d'una persona que té un passat també força complicat i no gaire exemplar. Ara recorra a mi per demanar-me ajuda per a una altra persona: un paraplegic a qui han robat la cadira de rodes elèctrica —que és la que ell pot manejar— i no té recursos per comprar-ne una altra ni de segona mà. He d'esbrinar-ne més detalls, però tractaré de posar-m'hi en contacte a veure si hi puc fer alguna cosa. Però, no és bonic veure que els que en algun moment han estat ajudats demanen ajuda per als altres? Tant de bo que poguéssim ajudar tots aquells que ho necessiten de veritat i que tenim a prop, perquè no podem fer-ho amb tants i tants que cada dia veiem als informatius que fugen del seu país —Síria, per exemple— i començar una vida degradada de refugiats, davant de la insensibilitat d'Europa de la qual jo, com molts altres, m'avergonyixo.

**CERTIFICATS MÈDICS
CARNET DE CONDUIR
NÀUTICA I ARMES**

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

Membre de la Societat Espanyola de Medicina Marítima

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR
- PSICOTÈCNICS
- LLICÈNCIA D'ARMES
- LABORALS I ESCOLARS
- NÀUTICA

INFORMEU-VOS-EN:

Tel. 932 188 826
Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n
08006 Barcelona

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de *Catalunya Cristiana* tindran un descompte de 10 euros

Esqueles a Catalunya Cristiana

Tel. 934 092 810

Des del monestir

Ahmet Ibn Al-Mansur

A Poblet, els colors vermells de la tardor, que esclataran voluptuosament el mes d'octubre, s'anticipen amb la porpra dels sants màrtirs Bernat d'Alzira i les seves germanes Maria i Gràcia, la solemnitat dels quals celebrem el dia 2 de setembre, aniversari de l'arribada a Poblet de les relíquies dels sants.

La història de sant Bernat, perfumada amb l'encens de la llegenda, reflecteix bé les coordenades culturals i religioses de les acaballes del segle XII a la Catalunya Nova. Unes coordenades que a mi, sorprenentment, em recorden molt les actuals. Ahmet al-Mansur, fill del senyor moro de Carlet (València), visqué a la cort del rei taifa de València vers la segona meitat del segle XII. Enviat en ambaixada a Catalunya, passà per Lleida on tenia una parenta musulmana que hi residia, i de retorn, s'aturà a Poblet, el monestir cistercenc tot just fundat a les noves terres que Ramon Berenguer IV havia cedit a l'abadia de Fontfreda.

La llegenda diu que l'hi atragueren les cantúries dels monjos, que eren al cor resant matines. Sigui com sigui, es convertí al cristianisme i ingressà a la comunitat, on rebé el nom de Bernat. Uns anys després, volgué retornar prop dels seus per anunciar-los l'Evangeli. Obtingué la conversió de les seves germanes Saida i Soraida, però no la del seu germà al-Mansur, que els féu perseguir i matar, prop d'Alzira, tocant al Xúquer.

Com la de tot martiri, la història de Bernat i les seves germanes és una història complexa, teixida d'amor i d'odi, la concreció dura d'aquelles paraules punyents del profeta Miquees que Jesús farà seves: «Perquè el fill insultarà el pare, la filla es rebel·larà contra la mare, i la nora, contra la sogra: els enemics de cadascú seran la gent de casa seva» (Mi 7,6; Mt 10,36). Avui entenem d'una altra manera —almenys jo l'hi entenc— la missió evangelitzadora de l'Església, en la línia de les paraules de la 1a carta de Pere: «Estigueu sempre

a punt per a donar una resposta a tothom qui us demani raó de la vostra esperança. Però feu-ho suaument i amb respecte, mantenint la rectitud de consciència» (3,15-16). Però ja en uns temps propers als de Bernat, el beat Ramon Llull parlava de diàleg, de respecte i de coneixement mutu. L'època de Bernat, Ahmet Ibn al-Mansur, és encara una època de diàleg, de respecte i de coneixement mutu, i això perquè la gent es mou, viatja, camina... està en recerca, en un espai de diàleg que, malauradament, els fonamentalismes cristià i musulmà acabaran malmetent.

Per als monjos de Poblet, que recordem cada any amb emoció el testimoni de Bernat i les seves germanes, la seva memòria ens és un estímul a donar raó de la nostra esperança suaument i amb respecte. I ens convida tots a conrear aquell altre valor imprescindible de la rectitud de consciència, que hauria de ser com la brúixola que ens ha de guiar.

Lluís Solà
Monjo de Poblet

La sal de la terra

Filosofia del naixement

Els filòsofs han centrat gran part de la seva reflexió en la mort, però no sempre han prestat prou atenció en el miracle del naixement. Escriu el filòsof jueu Franz Rosenzweig: «El naixement irromp, no obstant això, en el seu resultat individual, com un ple miracle amb la força abassegadora d'allò imprevist i imprevisible. Fecundació n'hi ha hagut sempre, però, cada naixement és quelcom absolutament nou.»

En efecte, el naixement d'un ésser humà significa la irrupció d'un jo únic en la història, un ésser capaç de fer amb la seva vida un projecte únic, de respondre afirmativament a la seva missió i de transcendir els condicionaments i les resistències de l'entorn. La vida de cada persona nascuda és originària, un

misteriós esdeveniment de la biologia. Amb cada naixement, com subratlla Hannah Arendt, sorgeix un món de possibilitats. El fet d'haver nascut és la raó per la qual són possibles la història, el relat i la memòria. No podem retornar a l'instant originari, perquè el temps flueix d'una manera irreversible, però podem introduir una cadena d'esdeveniments en la trama del temps viscut.

Com diu l'autora de *La condició humana*, els éssers humans hem de morir, però no hem nascut per morir, sinó *per fer néixer* quelcom nou, quelcom que no hi era, per inserir en el món una original novetat. L'haver de morir forma part de la vida; no depèn de la voluntat humana, com tampoc el fet de néixer és fruit d'una decisió per-

sonal. Hom es troba vivint, sap que ha nascut i es descobreix, amb perplexitat, com un ésser mortal, però en el periple de la seva vida pot desenvolupar actes lliures i imprimir en la seva existència una singularitat única, mai no vista en la història. Per això, l'ésser humà no es fabrica. Neix, o més ben dit, és procreat. No és l'execució d'una idea, ni d'un pla fatalment dissenyat; és el miracle d'un començament. En el determinisme, en negar la capacitat per realitzar actes lliures, es redueix l'ésser humà a un mer artefacte biocultural, se'l buida del seu valor inherent, es vulnera la seva dignitat inherent, l'últim tret d'excel·lència que hi ha en ell, la seva capacitat de decidir. Néixer és el do més gran que hem rebut.

Francesc Torralba
Professor de Blanquerna-Universitat
Ramon Llull
Consultor del Pontifici Consell
de Cultura

Mirada al món

Un altre terratrèmol a Xile

«Tremola!», diu la gent quan comença a moure's el terra; i aquesta expressió va precedida d'una petita tensió fins que es constata si el tremolor es calma o continua. Molts cops es calma i la vida continua com si res. Però el del dimecres 16 de setembre, a pocs minuts de les 20 h, va ser llarg i fort. L'epicentre, a prop d'Illapel i a uns onze quilòmetres sota terra, va fer tremolar la terra molt a la superfície i per tant es va sentir a molts quilòmetres a la rodona, en diverses parts d'Argentina i a gairebé tot el territori xilè. El sector d'Illapel és al nord de Viña del Mar i al sud de Coquimbo, força a prop de mar, cosa que va activar les alarmes per una entrada de mar (tsunami), i la gent que viu a primera línia de costa va poder evacuar les vivendes. Amb tot, hi ha 13 persones mortes i uns 3.500 damnificats, famílies que perden part o tot l'habitatge i pobles que queden sense servei

d'aigua ni llum. El govern i institucions de voluntariat s'han proposat tenir la zona més afectada neta de residus, però tornar a la vida normal de vegades no s'aconsegueix en mesos o anys. Les cases destruïdes com a conseqüències del terratrèmol del 2010, que va ser devastador, molt diferent d'aquest, encara no han estat reconstruïdes en la seva totalitat.

Xile té molta activitat sísmica perquè es troba sobre dues plaques tectòniques que es desplacen constantment, la de Nazca i la sud-americana; la serralada dels Andes és la convergència de totes dues. Cada dia de l'any hi ha moviments, molts cops són imperceptibles, o lleugers i breument perceptibles, de manera que no afecten la vida quotidiana. La magnitud, el fet que sigui més o menys llarg i el tipus d'oscil·lació és el que els fa més o menys perillosos. A Xile, actualment, les

construccions estan força preparades per a moviments forts, els antics habitatges que no complien amb la normativa han anat desapareixent. Però cap construcció és cent per cent infal·lible i tampoc cap moviment no és igual. Una cosa és clara, la terra és viva, té activitat i es mou. Una de les coses que es recomana en cas de moviment sísmic, sigui del grau que sigui, és mirar de controlar el pànic, mantenir la calma, però les receptes són molt variades i cadascú fa el que pot. Molta gent surt al carrer —tot i que no està comprovat que sigui millor—, però així les rèpliques es poden passar acompanyats. Perquè tot terratrèmol té rèpliques, immediates i durant els següents dies, moviments que solen tenir menor intensitat. Paradoxalment, però, aquest cap de setmana, hi ha hagut 34 morts a la carretera, gairebé el doble de víctimes que el terratrèmol de dimecres.

Elisabet Juanola Sòria
Periodista. Institut de la Pau
Armando de Ramón. Murtra
Santa Maria dels Àngels (Xile)

Tercera Guerra Mundial

Fa quatre anys que els mitjans de comunicació ens informen sobre la trista situació d'alguns dels països del Pròxim Orient: l'Iran, l'Iraq i altres, que s'estan destruint amb la mort de milers de ciutadans, en una guerra fratricida, per motius de ben difícil comprensió. Com a conseqüència d'aquestes guerres, milers d'emigrants en embarcacions del Mediterrani s'estan ofegant d'una forma miserable i molts milers més peregrinen per tot Europa.

Durant quatre anys i, davant d'aquesta trista realitat, què han pensat els dirigents de països que en diríem civilitzats: Estats Units, Espanya, França, Alemanya...? Res de positiu. Després d'un llarg temps d'espera, sembla que s'ha decidit en bona hora acollir aquesta pobra gent que pul·lula pels nostres pobles i ciutats, però desgraciadament no s'han evitat les causes d'aquesta trista situació.

Demana a als dirigents de tots els països que abans d'arribar a tan trista situació es prenguessin les mesures oportunes per evitar-la. Esperem que els ministres europeus ho aconseguixin en properes reunions. Siguem solidaris amb tots aquells que sol·liciten la nostra ajuda.

JOSÉ PANIEGO RIVERO, s.g.
Barcelona

Aylan

El mar va escopir la criatura i la va deixar sense vida en una platja grega. No duia armilla salvavides ni sabia nedar. Havia sortit feia pocs dies amb la seva família d'una costa turca per arribar a Europa. Fugien de Síria, de la guerra, la mort i la barbàrie; van pujar tots

Consultori bíblic a «Catalunya Cristiana»

M'agradaria que *Catalunya Cristiana* inclogués un Consultori bíblic per contestar preguntes que de vegades ens fem a casa, com ara: la paraula «miracle» tenia el mateix sentit en el temps de Jesús que ara? (per exemple quan es parla d'un miracle a Lourdes, com s'interpreta l'episodi dels porcs estimbant-se?, qui va apartar la llosa del sepulcre?, la vida eterna, la vida perdurable, són el mateix que la comunió amb Déu?

RAMON PALLÀS ARENY
Barcelona

sis en aquella patera que havia de navegar només 24 kilòmetres per abraçar la tranquil·litat de l'Europa comunitària. Tenien l'esperança de la pau. Van pagar 6.000 euros als traficants, mil per plaça. El mar, poderós i canalla, es va empassar el petit amb el seu germà, dos anys més gran. Només van arribar amb vida dos dels sis sirians que s'havien aferrat a una esperança titubejant.

El seu cos sense vida va ser fotografiat de bocaterrosa, amb la carona enfonsada a l'arena. Duia sabates, pantalons curts blaus i samarreta vermella. La fotografia va fer estremir el món de manera que els mitjans en van donar el nom: es deia Aylan Kurdi, tenia tres anys i va morir amb el seu germà Galip, de cinc, i la seva mare, Zeynep.

Quan coneixem els seus noms els sentim més propers, descobrim que cadascun d'aquests éssers humans tenia el rostre, la història i la dignitat que pressuposa tenir un nom. Tenen nom els milers i milers d'éssers humans que deambulen per la nostra vella Europa mostrant la cara desesperada de la súplica de l'acollida.

Finalment un nom, el d'un nen mort a la platja, ens recorda que els refugiats no són xifres, són éssers humans, amb nom. El

petit Aylan condemna la nostra hipocresia burgesa i ens recorda que en cada refugiat s'hi amaga la grandesa sagrada de ser una persona singular i irrepetible. Amb el seu nom propi.

JOSAN MONTULL
Barcelona

Horaris insalubres

Diversos canals de televisió ens proposen les noves sèries i nous programes, però tots segueixen el mateix horari de sempre. Si volem veure una pel·lícula o un programa que ens agrada, a les cadenes particulars, hem d'esperar gairebé a les 23.00, i amb els anuncis corresponents i aclaparadors s'acaben tardíssim, per això l'endemà moltes persones que no han descansat prou se'n ressenten en la salut o en el rendiment laboral.

Els qui governen haurien de deixar sovint la poltrona del despatx i parlar amb el poble. Sabrien el que ens agrada o no, el que ens convé o no. Crec que tot programa de llarga durada hauria de començar màxim a les 22.00. Per què no es fa una enquesta?

M. ROSA BONALS
Terrassa

El Consultori

PREGUNTES I RESPOSTES
SOBRE DOCTRINA I MORAL
pel Dr. Joan Antoni Mateo

Prioritats

Tinc un gran disgust. La meva jove m'ha dit que la meva néta no farà la Primera Comunió perquè, segons ella, a la parròquia només ofereixen dos dies per a la catequesi. Va parlar amb una catequista i li va dir que o ho agafava o ho deixava. La neta té pràcticament cada dia activitats extraescolars. Sembla una executiva, pobreta. Li he dit a la meva jove que alliberi una mica la neta, que podria jugar i anar a catequesi, però ella culpa la parròquia. Què hi podria fer, jo? Parlar amb el sacerdot?

No és la primera vegada que constato que les àvies tenen més interès a evangelitzar els nens que els mateixos pares. Té vostè molta raó quan diu que semblen executius, aquests pobres nens condemnats a treballs forçats pels seus pares. Surten de l'escola i, au vinga, activitats extraescolars a dojo i de vegades sense gaire criteri ni mesura. Molts experts en educació alerten sobre el tema. Com a rector, constato cada any a principis de curs aquest frenesí. La majoria de pares es preocupen en primer lloc per les activitats extraescolars que per descomptat han de pagar i no tenen precisament gaires opcions per triar horaris: que si l'anglès, el judo o karate (recordo el cas d'un nen que plorava perquè l'obligaven a fer taekwondo...), la música i la dansa, l'escola de bàsquet o de futbol... I el darrer plat, per descomptat, per a la catequesi... Quin sentit tan profund de l'educació en la fe manifesta tot això!

Les parròquies, em consta, amb els catequistes que tenen, procuren oferir el millor servei però hi ha casos en què els horaris dels nens són tan impossibles que no hi ha manera d'incorporar-los a cap grup. Amb tot, cal cercar solucions i que cap infant es quedi sense catequesi per a la seva iniciació cristiana. El primer catequista i responsable de la catequesi en una parròquia ha de ser el rector. Per tant, cal parlar amb ell i no amb una catequista per resoldre aquests casos. I han de fer-ho els pares del nen i no els avis. Em fa l'efecte que la seva jove s'ha donat per vençuda molt fàcilment precisament pel poc interès que manifesta en la formació cristiana de la seva filla. Si li hagués passat una cosa semblant amb l'anglès o una altra activitat extraescolar, hauria mogut cel i terra fins a aconseguir el seu propòsit. És molt còmode culpar la parròquia. En el seu cas, jo hi veig una possible solució: que vostè faci de catequista de la neta, assistida per rector o per un catequista que ell assigni. Jo ho he fet en més d'un d'aquests casos impossibles. Acompanyi la seva jove a veure el rector i veurà com tot es resol.

• Per enviar consultes al Dr. Mateo:
elconsultori@hotmail.com
www.balmesiana.org
apartat de correus 121 - 25620 Tremp (Lleida).
A Ràdio Estel, de dilluns a divendres,
a les 23.00, podeu escoltar la versió
radiofònica d'El Consultori

Podeu enviar les cartes a: redaccio@catalunyacristiana.cat

Amb bon humor

La Coral de Santa Maria d'Igualada commemora el 75è aniversari

Leonard del Rio i Campmajó

President de la Coral de Santa Maria d'Igualada

Coincidint amb el dia gran de la festa major d'Igualada, en honor de sant Bartomeu, la Coral de Santa Maria va participar en els cants de la missa que retransmet TVE2 des del monestir de les Dominiques de Sant Cugat del Vallès. Amb aquesta actuació, la Coral igualadina posava punt final a les festes del seu 75è aniversari.

La Coral de Santa Maria d'Igualada va néixer humil, amb la humilitat del qui, tot i el seu valer, desconeix els seus propis mitjans. Era el maig del 1939, després de la desfeta del 1936. L'església parroquial de Santa Maria (avui basílica) fou el seu recer i d'ella en va prendre el nom. Maria del Rio i Montfort (1917-2006) fou la seva mestra fundadora i va romandre ininterrompudament al capdavant de la Coral durant seixanta anys.

En néixer el cor, ho fou de veus blanques, i tota la seva aspiració es va reduir a lliurar-se al culte dels seus grans amors: el temple i l'art, dignificar els cants religiosos, agermanar-los amb l'art, fent que la música de les cerimònies religioses fos agradable i atractiva per als fidels, en lloc de sonar com un dissonant guirigall. Aquesta va ser precisament la suprema aspiració de la Coral de Santa Maria. Modest en els seus començaments, el cor va pensar que la seva missió estava acomplerta i que es quedava reduïda en els estrets àmbits del temple parroquial.

Ni per un moment es va pensar que el valor musical d'aquella massa

El bisbe de Vic amb els cantaires a l'ofici inaugural de les festes.

de veus femenina, que obeeïa a la fina sensibilitat musical i innegable competència, en tan difícil art, per part de la seva mestra directora, podia sortir d'aquell límit tan reduït i expansionar-se per la comarca, per Catalunya, per l'Estat, i àdhuc traspassar fronteres. I això no obstant, s'ha aconseguit per la perfecció que ha arribat a assolir aquesta massa coral.

El seu repertori s'ha nodrit d'altres gèneres lírics per tal de formar programes de concert per a auditoris selectes. Així, la cançó popular, el folklore—especialment el del nostre

país—i al mateix temps les melodies orfeòniques dels grans mestres han fet que la coral sabés expressar tota la seva emotivitat i tota la seva poesia. Llarga i densa ha estat la trajectòria de la Coral de Santa Maria. Avui és un grup mixt de trenta-cinc cantaires, dirigit per Coni Torrents i Gubianes.

La commemoració del 75è aniversari es va iniciar a la festa patronal de la Puríssima, amb un ofici solemne presidit per Mons. Romà Casanovas, bisbe de Vic, i ha arribat al seu final farcida d'un centenar d'activitats de tota mena: lliurament de títols de cantaires «d'honor» i «de mè-

rit», certàmens literaris, vetllades culturals, jornades gastronòmiques, excursions, concerts i solemnitats de nombroses eucaristies.

Pel que fa a la missa retransmesa per TVE2 que citàvem al començament, cal remarcar que era la primera vegada que hi preniem part i que ens hi trobàrem molt ben atesos pel seu director, Ignasi Miranda, i pel mateix celebrant, Mn. Carles Cahuana.

La Coral prepara aquests dies l'edició extraordinària del seu butlletí *El trumfo*, que inclourà en les seves vuitanta pàgines un resum d'aquest setanta-cinquè aniversari.

Projecte d'integració laboral amb l'ACIDH

Eva Anguera

CatalunyaCaixa-Grup BBVA aportarà 43.000 euros a l'Associació Catalana d'Integració i Desenvolupament Humà (ACIDH) per impulsar un projecte d'inserció laboral que permetrà que vuitanta nois i noies del col·lectiu d'intel·ligència límit i discapacitat intel·lectual lleu puguin participar en un programa especialment dissenyat per facilitar-ne la inserció en empreses ordinàries i gaudir d'una feina remunerada. Aquesta acció permet que aquestes persones tinguin una vida independent i puguin desenvolupar el seu projecte de qualitat de vida, alhora que promou la seva inclusió com a ciutadans de ple dret en una societat més justa i solidària.

El conveni l'han signat el Dr. Ferran Morell, president de l'ACIDH, i Albert Sala, director CatalunyaCaixa-Grup BBVA. El projecte dóna resposta a una necessitat social d'una importància rellevant, pel que fa a la intensitat

El Dr. Ferran Morell i Albert Sala, durant la signatura del conveni.

de la necessitat i al grau de cobertura previ. També s'ha valorat com a molt adequada la capacitat del programa de tenir un impacte positiu, d'acord amb l'objectiu definit de preservació i

creació de llocs de treball de persones amb discapacitat, a partir del pressupost destinat.

L'ACIDH és una entitat social d'utilitat pública, situada al barri de Gràcia

de Barcelona, que dóna suport a un col·lectiu que representa el 2-3% de la població. Treballa dia a dia per promoure i defensar els drets d'aquestes persones, sensibilitzar la societat de l'existència d'aquest col·lectiu i aconseguir tots els recursos possibles per oferir-los l'atenció que necessiten, i ho fa de la manera més àmplia possible, que és donant cobertura a totes les necessitats, des de la infantesa fins a la vellesa, durant tota la seva vida.

Des de l'entitat es treballa amb l'objectiu de donar atenció integral al col·lectiu de persones amb intel·ligència límit i discapacitat intel·lectual lleu, és a dir, des de l'enfocament de potenciar-ne les capacitats, els drets i la igualtat d'oportunitats, deixant de banda la discapacitat i posant especial atenció en les famílies en risc d'exclusió social que pateixen aquesta situació. Actualment dóna suport de forma directa a 480 persones i de forma indirecta a 2.500 persones.

Paraula i vida

Jesús a la presó?

Jesús ens diu a l'Evangeli: «Era a la presó i vinquéu a veure'm». Jesús a la presó! Tanmateix, no ens consta que Jesús hagués estat empresonat. Però certament ho ha estat, ho està i ho estarà en cadascuna de les persones que aquí i arreu estan empresonades.

La presó és dins de Barcelona. Però està tancada i no és present en la vida de la societat. Aquests dies entorn de la festa de la Mare de Déu de la Mercè, que és patrona de totes les persones vinculades a la presó, és una ocasió oportuna per recordar aquestes persones, els empresonats, les persones que hi treballen i les que de forma voluntària ajuden de diverses maneres els interns. El papa Francesc ens dóna també exemple en aquest sentit. Tant a Roma com en els seus viatges, visita les presons o rep els interns i de vegades comparteix taula amb ells. La celebració religiosa del Dijous Sant acostuma a celebrar-la en una presó, ja sigui de joves o d'adults.

Amb motiu del Jubileu commemoratiu de la redempció de Jesucrist, sant Joan Pau II va dirigir un missatge a tots els qui són a la presó. Aquest missatge està ple d'esperança, reconeix que Jesús cerca cada persona, sigui quina sigui la situació en què es trobi, per oferir-li la salvació, no per imposar-la-hi. Crist espera de l'home una acceptació confiada que cal viure practicant el bé. Es tracta d'un camí de vegades llarg però estimulants, perquè no es recorre en solitari sinó en companyia del mateix Crist. El papa polonès deia que «Jesús és un company de viatge pacient, que sap respectar els temps i els ritmes del cor humà, alhora que anima constantment en l'assoliment de la meta de la salvació».

Els qui són a la presó pensen amb nostàlgia o amb remordiment en el temps que eren lliures. Pateixen amb amargor el moment present, que sembla que no passa mai. Però fins i tot el temps transcorregut a la presó és temps de Déu i ha de

ser viscut oferint-lo a Déu com a ocasió de veritat i conversió. La presó només té sentit quan, afirmant les exigències de la justícia i reprovant el delicte, serveix per renovar l'home, oferint a qui s'ha equivocat una possibilitat per reflexionar, canviar de vida i integrar-se amb plenitud a la societat. Sant Joan Pau II afirmava que si això s'aconsegueix «tota la societat s'alegrarà i les mateixes persones a les quals s'ha ofès amb els delictes experimentaran que se'ls ha fet més justícia en veure el canvi interior dels delinqüents que en constatar el càstig que han pagat».

Crec que el proper Jubileu de la Misericòrdia proposat pel papa Francesc hauria d'ajudar-nos a tots a avançar en aquest sentit. I no voldria acabar sense manifestar el meu agraïment a totes les persones que, com a professionals o com a voluntàries, estan al servei de les persones internades a les nostres presons i treballen per humanitzar i millorar la seva situació.

Lluís Martínez Sistach

Cardenal, arquebisbe de Barcelona

Als quatre vents

Turistes que valoren la bellesa de la creació

Santa Teresa de Lisieux no va fer pròpiament turisme, perquè el seu viatge a Roma en tren en companyia del seu pare tenia un objectiu molt determinat: aconseguir del Papa autorització per a professar com a religiosa tot i no tenir l'edat. Però això no li va impedir veure els bells paisatges que recorria en tren.

Va escriure: «Vam tenir l'oportunitat de contemplar moltes meravelles. Primer, Suïssa amb les seves muntanyes els cims de les quals es perden en els núvols, les seves gracioses cascades, les seves valls profundes [...]. No tenia prou ulls per mirar. Dempeus, al costat de la porta del vagó, gairebé perdia la respiració. Hauria volgut estar a banda i banda del vagó, ja que quan em girava a l'altra banda, veia paisatges encantadors i completament diferents dels que tenia al davant.»

Podem imaginar-nos aquella nena corrent d'un costat a l'altre per no perdre's res de la bellesa del món creat per Déu. Ella, que tenia el desig de tancar-se per a tota la vida entre els murs d'un convent, no menyspreava gaudir de la vista que s'oferia als seus ulls i meravellar-se.

El papa Francesc anima els turistes a acostar-se a la natura amb aquesta «obertura a l'estupor i a la meravella». No hem de perdre la capacitat de sorprendre'ns. La necessitem tant per a gaudir d'una excursió com per a visitar un museu.

Escric aquestes consideracions en vigílies de la Jornada Mundial del Turisme, que se celebra el 27 de setembre, un dia en què els catalans estem cridats a les urnes, per tant a exercir un dret cívic que ha de ser alhora lliure i responsable.

Aquesta llibertat i responsabilitat l'hem d'exercir també en el turisme. A la *Laudato si'*, el Papa observa que els turistes poden promoure la conservació, o paradoxalment la destrucció, de les riqueses naturals o culturals.

El lema d'aquesta jornada per al 2015 és «Mil milions de turistes, mil milions d'oportunitats». La quantitat de mil milions ve perquè el 2012 es va considerar que s'havia assolit aquesta xifra comptant tots els desplaçaments. Encara que sigui difícil buscar l'exactitud, tots tenim experiència —a les terres de Tarragona en tenim un exemple— que el turisme és un fenomen global. Les oportunitats són acollir, agermanar, gaudir amb els viatgers de les atraccions que ofereixen les grans ciutats o els petits pobles. I fer-ho donant gràcies a Déu, autor de tota bellesa.

Jaume Pujol Balcells

Arquebisbe de Tarragona i Primat

Inici

Edició digital 2015

Hemeroteca

Promocions

Aquesta Setmana

Església Catalunya

Església Espanya

Església Món

Vaticà

**La Bona Notícia
també
a internet**

www.catalunyacristiana.cat

**ENTRA A LA PÀGINA WEB
I CONSULTA LA NOSTRA
HEMEROTECA.
HI TROBARÀS 35 ANYS
DE PREMSA RELIGIOSA.**

Catalunya Cristiana col·labora amb

«Hem d'ajudar els alumnes

Carme Munté

El pedagog Xavier Melgarejo era director del Col·legi Claret de Barcelona quan li va ser diagnosticat un càncer de pulmó en fase molt avançada. El pronòstic: de quatre a sis mesos de vida. Va sortir del col·legi dient adéu a trenta anys de trajectòria docent que l'ha convertit en un referent a casa nostra (Premi Blanquerna Educació 2015 i Creu de Cavaller de la Rosa Blanca de Finlàndia). Tot això passava el setembre de l'any 2011. Quatre anys més tard el trobem al seu despatx del mateix Col·legi Claret. Ja no n'és director, però continua com a psicòleg i professor. Comença un nou curs escolar i una propina més de vida. Cada oportunitat és bona per comunicar el seu testimoni com a mestre de saber, de vida i de fe.

Comencem un nou curs. Cap bon propòsit?

És un curs en què treballaré intensament per transmetre als nanos la importància de tenir un projecte de vida i intensificaré encara més el meu testimoni de fe. Pot sonar rar avui dia, però és que aquest juliol vaig passar un moment difícil en què no sabia si havia desenvolupat una nova metastasi. Els resultats, gràcies a Déu, indicaven que els nuclis tumorals havien aturat l'activitat. Fruit d'això, però, va sorgir de nou la pregunta sobre el sentit de la vida. La resposta ha estat tornar a l'escola encara amb més empena per donar testimoni de la meua fe en Jesús i del seu testimoni d'amor i llibertat. En un moment en què moltes famílies no poden transmetre aquest testimoni de fe, a les escoles cristianes no és que haguem de fer catequesi, però sí donar testimoni de la nostra vida. Si no ho fem nosaltres, no ho farà ningú.

Com l'ha influït la malaltia en la manera de viure i transmetre la fe?

Feia nou anys que era director del Col·legi Claret quan el 23 de setembre del 2011 em van diagnosticar un càncer de pulmó que s'havia estès als ossos. El pronòstic era molt dolent: entre quatre i sis mesos d'esperança de vida. Entre el gener i febrer del 2012 m'hauria d'haver mort. No ha sigut així. Vaig viure un procés espiritual molt intens. Dono gràcies a Déu cada dia per la vida i m'esforço a transmetre el meu testimoni de fe. És com si hagués perdut la por. Abans en tenia molta, de por, i de fet encara en tinc, però va disminuir amb aquest acte de fe que vaig fer en un moment donat: «Em poso a les teves mans, t'entrego la vida.» En el moment que vaig fer això vaig sentir una pau bestial i una gran força, i aquesta pau i aquesta força m'acompanyen.

Quan va tenir lloc exactament aquest acte de fe?

Després del diagnòstic vaig passar tres dies plorant. Un metge m'havia dit que si volia sobreviure havia de començar per treure totes les emocions, i vaig

plorar com un desgraciat. Després de la tristesa, va venir la ràbia contra Déu. M'he passat tota la vida lluitant per millorar l'educació, i en aquesta causa m'he arribat a arruïnar literalment parlant. A més, jo ensenyava programes de prevenció contra el tabac i l'alcohol precisament per evitar que ningú no tingués càncer de pulmó, i va i l'agafo jo! Estava molt enfadat i li vaig dir de tot, insultava i cridava. Vaig acabar dient-li que l'estimava incondicionalment i que acceptava la malaltia: «T'estimo encara que em mori.» Em vaig adonar que havia tingut una vida preciosa, plena d'amor i de coneixement. Vaig pensar que si acabava, procuraria encara fer-la més maca i que, si no acabava, doncs ja seria preciós! Em van dir que no podia tornar al col·legi. Vaig sentir que havia de dir alguna cosa als companys, als professors, als alumnes i familiars. Vaig explicar la meua vivència per escrit, els meus pensaments, els vaig dir que tiessin endavant. Vaig rebre els escrits més macos que m'han fet mai. Els nanos van crear el portal «Ànims Xavier Melgarejo». Va ser un tsunami d'amor que juntament amb el medicament em va ajudar a combatre el càncer.

Ja han passat quatre anys!

Després de descobrir que el càncer de pulmó del no-fumador, que és el meu, es devia a una mutació genètica, un metge em va oferir una teràpia específica. Em va proporcionar un medicament experimental que ha aturat el càncer. El tinc a dins però està aturat. Estem en taules, en una mena de *standby*. Ell no creix i jo no el mato. De tant en tant em descobreixen nous tumors i els aturen amb radioteràpia. Això sí, en el seu moment no m'ho van dir per no espantar-me, però el medicament només fa efecte entre deu mesos i un any. En porto quatre.

I ha pogut tornar a l'escola.

Sí, però no com a director. Necessito

Treballaré intensament per transmetre als nanos la importància de tenir un projecte de vida i intensificaré encara més el meu testimoni de fe

Entre el gener i febrer del 2012 m'hauria d'haver mort. No ha sigut així. Vaig viure un procés espiritual molt intens

La fusió entre fe i coneixement és fonamental. És important aprendre com és la vida i també donar-li un sentit

anar sovint al metge, viure sense estrès, però és que, a més, l'escola no pot tenir un director que es pugui morir en qualsevol moment. Sóc membre de l'equip directiu, faig de psicòleg i dono classes de competència social. Continuo ensenyant programes de prevenció contra el tabac i l'alcohol, però és que ara, a més, els puc dir: «Jo el meu càncer no l'he pogut controlar, però vosaltres podeu

fer que s'activi o no el dia de demà.» Això encara els impacta més.

I de cara als seus fills?

Quan vaig cridar amb més força contra Déu va ser pensant en els meus fills, que en aquell moment tenien 4 i 5 anys. Al llarg de tants anys de professió m'ha tocat acompanyar molts nens que havien perdut el pare i, per tant, ja sé el que els espera. Quina ràbia sentia. I la meua dona? Ella que sempre m'ha ajudat, que m'ha acompanyat en tots els projectes, quina situació més injusta també per a ella! Els meus fills saben que puc morir en qualsevol moment. Vivim dia a dia. Durant tots aquests anys, cada nit, fins i tot quan m'he trobat pitjor, els he explicat un conte abans d'anar a dormir. També en aquests moments és quan han sorgit les preguntes més interpel·ladores. «Papa, et moriràs?» «Sí, però potser encara trigaré un temps.» «Per què Déu no t'ajuda?» «Sí que ens ajuda, encara que de vegades no ho sapiguem veure.» Sempre procuro ser sincer amb ells, estimar-los incondicionalment i donar-los testimoni de fe sense cap vergonya. Parlo amb ells de tot el que vulguin. Hi tenen dret.

Què ha de caracteritzar un educador cristià?

Tenir Jesús com a model d'amor i de llibertat. Creure que Déu sempre ens està esperant, com la paràbola del fill pròdig, que ens estima intensament i no ens abandona. El professor ha d'estimar incondicionalment l'alumne i ser capaç de transmetre-li passió per la vida i el coneixement. La fusió entre fe i coneixement és fonamental. És important aprendre com és la vida i també donar-li un sentit. I també que sàpiguen quin sentit té per a mi la vida. M'agradaria deixar com a testimoni la importància de ser persones completes, no trencades o parcials. I sense la dimensió espiritual la gent està incompleta.

En qualsevol cas, el que marca el currículum són les notes...

Sí, però anem cap a un model d'escola diferent, on els coneixements no són compartiments estancs, on es depassa l'espai físic de la classe, on hi ha diversos professors que col·laboren conjuntament per impartir un mateix tema, on es funciona per grups d'interès, on cada alumne és responsable del seu projecte educatiu... És un model molt diferent d'escola on, a més, es crea coneixement a partir del que cadascú pugui ensenyar: mestres, professors, alumnes, pares i mares, i altres persones implicades. Això és impossible sense una estructura més flexible i permeable; una estructura que busca no tant transmetre coneixement com crear-lo, i a més, fer-ho de forma cooperativa. Aquest és el model d'educació que condueix cap a la pau i la cooperació, cap a una estructura social i empresarial participativa.

Aquest model d'escola que la Companyia de Jesús ja està implementant és el comú arreu del

a pensar per ells mateixos»

país?

No, la majoria no van per aquí. La majoria d'escoles funcionen seguint el mètode tradicional, tot i que van innovant en algunes qüestions. Jo comparteixo l'Horitzó 2020 que s'han marcat els jesuïtes. Hi ha elements molt semblants als que estipula l'escola finlandesa. És un model d'escola que es basa en una comunitat d'aprenentatge. Les escoles cristianes, pel nostre tarannà, hi podem encaixar bé. Però no necessàriament hem d'anar tots per aquí. De moment, la majoria d'escoles no hi van. I ja veurem què passa, perquè al final aquest nou mètode s'haurà d'avaluar. El problema és que moltes vegades es fan experiències que després no s'avaluen.

Quin és el model educatiu que li agradaria per a Catalunya?

En el fons, la pregunta és quin model de societat volem. Jo sóc partidari d'un sistema descentralitzat municipalment com el de Finlàndia, basat en l'equitat, la justícia social, la igualtat d'oportunitats i la qualitat. I tot això des d'una concepció cristiana. El Parlament de Catalunya hauria de dir quant val una plaça escolar i garantir-ne el finançament, independentment que l'escola sigui pública o concertada. El que és una vergonya és que parlem de qualitat de l'educació però que no donem beques a les famílies més necessitades. Cap nen de Catalunya no ha de passar gana i, un cop cobertes les necessitats més bàsiques, ha de tenir accés a una educació de qualitat amb la mateixa igualtat d'oportunitats que els altres. I que els talents que pugui tenir es des-

envolupin en un model d'escola que els faci aflorar.

El model d'escola tradicional no fa aflorar els talents?

Crec que passa a l'inrevés: aquestes persones fan aflorar els seus talents malgrat l'escola. En una escola tradicional, on només s'aprenen conceptes, les persones talentoses i creatives queden ofegades. L'important és ajudar els alumnes a pensar per ells mateixos. El professor de matemàtiques ha d'explicar per què aquella equació és així i no d'una altra manera. A Catalunya i Espanya un 30% dels alumnes abandonen els estudis. És una barbaritat. És com si plantéssim patates i el 30% de la collita es fes malbé. Si el model no funciona, potser l'haurem de canviar. Primer són les persones.

Hi ha recança a canviar el model?

El professorat no ha estat preparat per als canvis. La major part dels professors d'ESO actuals han fet una bona formació teòrica de la seva especialitat, però només cent hores de formació pedagògica. És important canviar el model de formació en un futur, però què fas amb els 700.000 professors actualment en actiu? Els finlandesos diuen que el mestre és el motlle amb el qual fem els ciutadans del futur. Per tant, és important que els ajudem a canviar.

Deures sí o no?

Una mica sí, però en tenen tants que no tenen ni temps per jugar. La major part no són necessaris. Passa el mateix amb el fet de repetir curs. En altres països això és impensable. Espanya és el país d'Europa en què més alumnes

repeteixen curs. Si els finlandesos no repeteixen mai, i nosaltres som els que més repetim, creieu que és una bona estratègia? És evident que no. La major part d'aquests alumnes acaben abandonant el sistema. Els finlandesos fan menys hores de classe, gairebé no tenen deures, però els resultats són molt bons. En canvi, els japonesos i els coreans posen molts deures, però quina vida! Per què vius? Quin sentit dones a la vida? Quina societat estàs creant? Una societat basada en la competitivitat? Estic segur que aquesta mena de societats tan competitives van cap a la guerra. Això ja va passar a Europa a principis del segle XX. Simone Weil alertava que aquell model d'escola acabaria portant a la guerra, i així va ser.

La consellera Irene Rigau ha alertat de l'analfabetisme religiós, de manera que l'alternativa a l'assignatura de Religió també inclou coneixements bàsics.

Hi ha un analfabetisme religiós espectacular i si no coneixes les arrels estàs perdut. Entendre el cristianisme i la seva influència en els processos històrics de Catalunya és bàsic. No venim del no-res, tenim unes arrels que tothom ha de conèixer.

Entra en una classe i només pot transmetre un missatge als seus alumnes. Quin seria?

Que estimin, que estiguin oberts a la vida i que aprenguin tot el que puguin però sempre amb amor.

Com s'imagina el més enllà?

No en tinc ni idea, però del que estic segur és que no deu ser estàtic. És a dir, crec que continuarem aprenent i intensificant el nostre amor. No sé com, però estic convençut que seguirem creixent com en un espiral d'amor. Agraeixo l'oportunitat d'haver tingut una família que m'ha transmès la fe. Estic convençut que Déu ens acull a tots. Però no tinc cap pressa, ja arribarà quan Déu vulgui, mentrestant aprofito tot el que puc aquí.

Un 30% dels alumnes abandonen els estudis. És com si plantéssim patates i el 30% de la collita es fes malbé. Si el model no funciona, potser l'haurem de canviar

EL MUNDO DE LAS HERENCIAS

“En el Bufete Rojas trabajamos para que cuando llegue el día en que ya no estés, tu familia pueda permanecer unida y que todo lo que te ha costado tanto acumular en vida, no sea motivo para dividirla cuando faltes.”

Un buen testamento, bien explicado, con mucho amor y cariño puede ayudar a que este trámite tan doloroso pueda ser un poquito más fácil.”

Bufete Rojas

ABOGADAS ESPECIALISTAS EN HERENCIAS

TÉLFONO 93 246 60 96 / 93 265 89 22 **CONTACTO** mariaelbarojas@bufeterojas.es **WWW.BUFETEROJAS.ES**

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC B; FERIAI I)

TEMPS ORDINARI

(SALTERI: SETMANA 2)

SETEMBRE

27. DIUMENGE

Diumenge XXVI de durant l'any, Verd. Lectures: Nombres 11,25-29 / Salm 18 / Jaume 5,1-6 / Marc 9,38-43.45.47-48

SANTORAL: Adolf i Joan, mr.; Caius, b.

28. DILLUNS

Fèria, Verd. Lectures: Zacaries 8,1-18 / Salm 101 / Lluc 9,46-50. O bé: Sant Venceslau (ML), Vermell; Sant Llorenç Ruiz (ML), Vermell; Lleida: Beat Francesc Castelló i Aleu (ML), Vermell.

SANTORAL: Eustoqui, vg. i mr.; Simó Rojas, prev.

29. DIMARTS

Sants Miquel, Gabriel i Rafael (F), Blanc. Lectures: Daniel 7,9-10.13-14 / Salm 137 / Joan 1,47-51

SANTORAL: Fratern, b.; Gudèlia; Miquel, Gabriel i Rafel.

30. DIMECRES

Sant Jeroni (MO), Blanc. Lectures: Nehemies 2,1-8 / Salm 136 / Lluc 9,57-62

SANTORAL: Sofia, viuda.

OCTUBRE

1. DIJOUS

Santa Teresina de l'Infant Jesús (MO), Blanc. Lectures: Nehemies 8,1-4a.5-6.7b-12 / Salm 18 / Lluc 10,1-12

SANTORAL: Remigi, b.

2. DIVENDRES

Els sants Àngels de la Guarda (MO), Blanc. Lectures: Baruc 1,15-22 / Salm 78 / Mateu 18,1-5.10. Lleida: Mare de Déu de l'Acadèmia (S), Blanc.

SANTORAL: beat Berenguer de Peralta, b.; Sadurní, erm.

3. DISSABTE

Fèria, Blanc. Lectures: Baruc 4,5-12.27-29 / Salm 68 / Lluc 10,17-24. O bé: Sant Francesc de Borja (ML), Blanc.

SANTORAL: Dionís l'areopagita, b. i mr.; Gerard, ab.; Maria Josep Rosello, rel. i fund.

Comentari de la Paraula

Josep Rius-Camps

Teòleg i biblista / riuscamps@yahoo.es

Quantes rodes de molí caldran per evitar els escàndols?

Una vegada Jesús hagué fet «asseure a taula el petit criat» (i no «abraçar-lo», com deia el text corrent), Joan, en representació dels Dotze líders, que no havien comprès el gest de Jesús, li replica amb la seguretat de qui pretén interpretar la seva ment: «Mestre, n'hem vist un que invocant el teu nom expulsa dimonis, que no segueix en companyia nostra, i hem intentat impedir-li-ho.» Jesús li replica, al seu torn: «Res d'impedir! No hi ha ningú que faci un prodigi en el meu nom que pugui tot d'una malparlar de mi. Qui no està contra vosaltres, està a favor vostre.» Jesús no s'inclou en la que ells pretenen que sigui la seva «companyia» (en el text corrent sí que s'hi inclou: «Qui no està contra nosaltres, està a favor nostre.»). En la segona lliçó que els imparteix els posa la cosa molt fàcil: «Tot aquell que us doni de beure un got d'aigua invocant el meu nom, perquè sou del Messies, en veritat us dic que mai no *perdrà* la seva recompensa.» Un got d'aigua fresca és una assegurança de vida definitiva. Però en la tercera lliçó, d'una actualitat atroç, posa el dit a la nafra. Les imatges que empra Jesús són molt dures: «I qui *escandalitzi* un de sol d'aquests petits que *tenen fe*, seria molt millor que li *encaixessin al coll* una roda de molí i *fos llançat al mar*." Són «petits» perquè han renunciat a tota mena de poder i s'han posat al servei dels altres, però poden ser objecte d'escàndol per part dels poderosos i instal·lats en llocs de privilegi. A continuació descriu totes les possibles accions (mà), comportaments (peu) o ambicions (ull) que poden ser causa d'escàndol. Jesús és molt dràstic: si és la teva mà que és motiu d'escàndol, «talla-te-la»; si és el teu peu, «talla-te'l»; si és el teu ull, «treu-te'l». Més et val, recalca, d'entrar manc, coix o borni a la vida definitiva, que no pas tenint dues mans, dos peus o dos ulls «*ser llançat a la gehenna, al foc inextingible, on el cuc del seu remordiment no mor i el foc no s'apaga*».

Lectures bíbliques

Diumenge XXVI de durant l'any

Lectura primera

Nm 11,25-29

Estàs gelós per mi? Tant de bo que tot el poble tingués el do de profecia!

Lectura del llibre dels Nombres:

En aquells dies, el Senyor baixà en el núvol i parlava amb Moisès. Llavors prengué de l'Esperit que Moisès tenia i el donà als setanta ancians. Quan l'Esperit es posà damunt d'ells entraren en estat d'exaltació profètica i no paraven. En el campament havien quedat dos homes, Eldad i Medad, inscrits entre els setanta però que no s'havien presentat davant el tabernacle. L'Esperit també es posà damunt d'ells i, allà mateix, al campament, entraren en aquell estat d'exaltació profètica. Un jove anà corrents a fer-ho saber a Moisès. Josuè, fill de Nun, que des de jove era l'ajudant de Moisès, digué: «Moisès, senyor meu, prohibiu-los-ho.» Però Moisès li respongué: «Estàs gelós per mi? Tant de bo que tot el poble del Senyor tingués el do de profecia, i que el Senyor els donés a tots el seu Esperit!»

Salm responsorial

18

És perfecta la llei del Senyor,
i l'ànima hi descansa;
és ferm el que el Senyor disposa,
dóna seny als ignorants.

R. Els preceptes del Senyor omplen el cor de goig.

Venerar el Senyor és cosa santa,
es manté per sempre;

els determinis del Senyor són ben presos, tots són justíssims. **R.**

El servent vostre està prompte a guardar-los [amament; però, qui s'adona de les pròpies errades? Disculpeu el que em passa inadvertit. **R.**

Preserveu-me, Senyor, de l'orgull, que no s'apoderi de mi; així seré irreprovable, i net d'una gran culpa. **R.**

Lectura segona

Jm 5,1-6

Les vostres riqueses s'han podrit

Lectura de la carta de sant Jaume:

Ara us parlo a vosaltres, els qui sou rics. Ploreu desconsoladament per les desgràcies que us cauran al damunt. Les vostres riqueses s'han podrit, s'han arnat els vostres vestits, s'han rovellat el vostre or i la vostra plata, i el seu rovell serà el vostre acusador i us devorará les carns. Heu amuntegat riqueses precisament aquests dies, que són els darrers. El jornal que heu escatimat als qui han segat els vostres camps clama contra vosaltres, i el crit dels segadors ha arribat a les orelles del Senyor de l'univers. Heu viscut aquí a la terra una vida de delícies i plaers, us heu engreixat com el bestiar, ara que és el dia de la matança. Heu condemnat el just, l'heu assassinat i ell no s'ha resistit.

Al·leluia

Jn 17,17

La vostra paraula és veritat, Senyor: consagreu-nos en la veritat

Evangeli

Mc 9,38-43.45.47-48

Qui no és contra nosaltres és amb nosaltres. Si la teva mà et fa caure en pecat, talla-te-la

Lectura de l'evangeli segons sant Marc:

En aquell temps, Joan digué a Jesús: «Mestre, n'hem vist un que es valia del vostre nom per treure dimonis, i li dèiem que no ho fes més, perquè no és dels qui vénen amb nosaltres.» Jesús respongué: «Deixeu-lo fer. Ningú que en nom meu faci miracles no podrà després malparlar de mi. Qui no és contra nosaltres és amb nosaltres. Tothom qui us doni un vas d'aigua pel meu nom, perquè sou de Crist, us dic amb tota veritat que no quedarà sense recompensa. Però a aquell que allunya de mi un d'aquests petits que tenen fe, valdria més que el tiessin al mar amb una mola d'ase lligada al coll. Si la teva mà et fa caure en pecat, talla-te-la. Val més que entris a la vida sense mà, i no que vagis amb totes dues mans a l'infern, al foc que no s'apaga. Si el teu peu et fa caure en pecat, talla-te'l. Val més que entris a la vida sense peu, i no que siguis llençat amb tots dos peus a l'infern. I si el teu ull et fa caure en pecat, treu-te'l. Val més que entris al regne de Déu amb un sol ull, i no que siguis llençat amb tots dos ulls a l'infern, on el corc no mor mai i el foc no s'apaga.»

Qui celebra la litúrgia?

Jaume González Padrós
Director de l'Institut Superior
de Litúrgia de Barcelona

Parlant en forma col·loquial quan volem saber quin sacerdot presideix l'eucaristia, sovint preguntem: qui celebra? Aquesta pregunta i la resposta conseqüent poden servir-nos per satisfer la nostra curiositat concreta, però amaguen, alhora, una realitat esplèndida.

El Catecisme ens dóna una resposta molt més completa que, potser, el fet de conèixer-la pot canviar la nostra perspectiva de cada acció litúrgica. Hi llegim: «La litúrgia és "acció" de "tot el Crist" (*Christus totus*). Els qui des d'ara la celebren més enllà dels signes es troben ja en la litúrgia celestial, allà on la celebració és totalment comunió i Festa» (1.136).

Efectivament, a la pregunta que fa de títol del nostre escrit, el Catecisme hi respon de forma completa: celebra la litúrgia l'Església del cel i de la terra. Hi ha, doncs, uns celebrants de la litúrgia celestial i uns celebrants de la litúrgia sacramental, és a dir, dels qui encara peregrinem per aquest món. Aquella del cel és la litúrgia plena, en la visió, la nostra és en els signes. En la del cel «"recapitulats" en el Crist, participen en el servei de la lloança de Déu i en l'acompliment del seu disseny: els Poders celestials (Ap 4-5; Is 6, 2-3), tota la creació (els quatre Vivents), els servidors de l'Antiga i de la Nova Aliança (els vint-i-quatre

Ancians), el nou Poble de Déu (els cent quaranta-quatre mil: Ap 7,1-8;14,1), en particular els màrtirs "degollats per causa de la Paraula de Déu" (Ap 6,9-11), i la Santíssima Mare de Déu (la Dona: Ap 12, i l'Esposa de l'Anyell: Ap 21,9), i, finalment, "una gran multitud, que ningú no hauria pogut comptar, de tota nacionalitat i de totes les tribus, pobles i llengües" (Ap 7,9)» (Catecisme 1.138).

Heus ací la litúrgia eterna en la qual l'Esperit i l'Església ens fa participar quan celebrem el misteri de la salvació en els sacraments.

I, en aquesta litúrgia sacramental, qui celebra? Doncs tota la comunitat, és a dir, el Cos del Crist unit al seu Cap. El Catecisme ens recorda, arribats en aquest punt, el que diu la Constitució sobre la sagrada litúrgia del Vaticà II. Allí hi llegim exactament: «Les accions litúrgiques no són accions privades, sinó celebracions de l'Església, que és "sacrament d'unitat", o sigui, poble sant, reunit i estructurat sota els bisbes. Per això, pertanyen a tot el Cos de l'Església, el manifesten i l'afecten» (SC 26).

Fa una gran impressió contemplar l'Església des d'aquesta perspectiva amb la vida litúrgica com

l'ànima en el seu interior. Les accions litúrgiques «manifesten i afecten» l'Església tota. En són una clara epifania davant els batejats i davant tots els homes i dones de cada temps. Fer-ne, doncs, un afer privat és el més contrari que hi ha a la seva identitat i a la voluntat del qui és el Senyor de l'Església i Gran Sacerdot de la Nova Aliança.

Els batejats formen, en un lloc concret, l'assemblea litúrgica, amb el misteri diví que conté i expressa. Ells, per raó de la seva consagració baptismal, han estat habilitats per al culte del Nou Testament, han esdevingut una casa espiritual i un sacerdoti sant per oferir sacrificis espirituals (cf. LG 10). Tanmateix, no tots tenen, dins d'aquesta assemblea santa, la mateixa funció (cf. Rm 12, 4). Alguns són cridats i consagrats pel sacrament de l'Orde i, així, esdevenen com la «icona» del Crist Sacerdot (cf. Catecisme 1.142). I també hi ha altres ministeris particulars i diversos serveis. D'aquesta manera, «tota l'assemblea és "litúrgia", cadascú segons la seva funció, però en "la unitat de l'Esperit" que actua en tots» (Catecisme 1.144).

Respondre a la pregunta inicial (qui celebra la litúrgia?) ens ha portat a la contemplació de l'Església, i a veure en ella una bellesa de santedat i de gràcia que no podíem ni imaginar.

El sant de la setmana

Per Eduard Brufau

Santa Emília Joana de Villeneuve

- ✓ Nascuda a Tolosa de Llenguadoc el 1811
- ✓ Va dedicar la vida als pobres i als malalts
- ✓ Fundadora de les Germanes de la Immaculada Concepció
- ✓ Va morir a Castres, sud de França, el 1854
- ✓ Canonitzada el maig passat pel papa Francesc

Filla d'una família de la més alta aristocràcia, Emília Joana de Villeneuve, va rebre una bona educació a casa, de part dels pares i de la seva àvia. Quan encara era adolescent, la mort de la mare i d'una germana la va marcar profundament, i arran d'aquest fet li van sorgir inquietuds espirituals i socials.

A poc a poc va anar veient que la seva vida havia de ser consagrar-se a Déu i ajudar els més necessitats. Va decidir, doncs, entrar a les Filles de la Caritat, però es va trobar amb l'oposició frontal del pare, cosa que la va obligar a un temps de profunda reflexió. Finalment, l'any 1836, amb l'ajuda del bisbe de Castres, santa Emília Joana de Villeneuve i altres companyes funden una nova congregació: les Germanes de la Immaculada Concepció de Castres. El seu carisma va ser des del començament l'atenció preferencial pels pobres, els malalts, els obrers i els presos. La nova fundació va veure aviat força noves vocacions, cosa que va permetre obrir diverses cases tant a la França continental com a les colònies. Santa Emília Joana va morir jove, encara no havia fet els quaranta-cinc anys, durant una epidèmia de còlera, envoltada de les seves germanes de comunitat.

Barcelona

Contemplació i acció

S'exposen els fonaments de la crida del Papa per una ecologia integral

Joan Piñol
Barcelona

De la contemplació franciscana a l'acció benedictina. Normalment, s'associa sant Francesc amb l'acció mendicant mentre que sant Benet és el paradigma de la contemplació monàstica. En canvi, en la presentació de l'encíclica del papa Francesc *Laudato Si* va quedar palès que aquest estereotip no es compleix. Tot citant el càntic a les criatures de sant Francesc, el Papa ens anima a contemplar la bellesa de la creació. En l'estela dels benedictins, anima a treballar en la nostra parcel·la de vida quotidiana per tal d'aplicar en petits gestos una ecologia integral. *Ora*, però també *labora*.

La presentació de l'encíclica que es va fer a l'aula magna del Seminari Conciliar de Barcelona el 16 de setembre passat va mostrar una nova generació de professors, una generació sense por al diàleg entre la ciència i la fe. Els tres ponents van ser: Mn. Emili Marlés, doctor en Teologia i llicenciat en Física, el pare Lluç Torcal, físic i prior del monestir de Poblet, i Mn. Miquel Ramon, bioquímic i llicenciat en filosofia. Tres preveres joves i tots tres científics.

Seguint el magisteri

Mn. Marlés va insistir que aquesta encíclica segueix la petja del magisteri pontifici sobre el medi ambient. Això sí, el tractament ara es troba individualitzat, pren una forma concreta i s'eleva el rang del document papal. Mentre que Joan Pau II va parlar de l'ecologia en cartes i viatges i Benet XVI ho féu en discursos i llibres, ara Francesc li dona un contingut propi en una encíclica. «És una nova etapa de la doctrina social de l'Església», va dir el capellà terrassenc. Els tres ponents van ressaltar que el document papal contribueix a normalitzar la relació entre fe i ciència. Aquest diàleg enriqueix la teologia però també la biologia i la física. «El Papa reivindica l'aproximació pluridisciplinària per copsar millor la realitat i hem arribat a un punt en què la interacció entre fe i ciència enriqueix». El pare Torcal va destacar que l'encíclica suposava «la incorporació de teories científiques com a font del magisteri». Segons el cistercenc, el Papa volia integrar la ciència com a font de coneixement de Déu.

Aquest precisament va ser un altre punt central de l'anàlisi del document. La Creació és revelació de Déu en el món i, per tant, el coneixement d'allò creat indica quelcom profund de la divinitat. «Es reivindica un materialisme ben entès perquè la matèria és creada per Déu», va resumir Mn. Marlés. És per això que Francesc basa bona part del text en la contemplació espiritual de la Creació. En el nostre món virtual, el Papa reivindica la bellesa de la natura com a porta de contacte amb Déu. «Vol que toquem la natura, que percebem

L'acte va tenir lloc a l'aula magna del Seminari.

directament la bellesa de la Creació», descriu Mn. Marlés. Mn. Ramon va apuntar la profunditat bíblica: «La natura és un do del qual hem de tenir cura.»

El prior de Poblet va explicar la vessant pràctica de l'encíclica tot destacant com el Papa transita d'aquesta contemplació espiritual a l'acció tot passant per la denúncia social. En el seu estil característic, Francesc empra un llenguatge dur i directe: injustícia planetària, decreixement econòmic, deute ecològic, justícia ambiental, etc. «És una terminologia procedent del món alternatiu i pot ser radical però renova la doctrina social de l'Església», va dir el prior. El Papa arriba a considerar el dret a l'aigua i a un aire pur com

a drets fonamentals imprescindibles. Tot plegat, seguint la tradició eclesial de la doctrina del bé comú i de la llei natural.

Des de la perspectiva pràctica, la síntesi essencial és el que el Papa anomena «ecologia integral». «No es tracta només de reciclar quan parlem d'ecologia, sinó de canviar la manera com encarem el problema mediambiental, modificar el nostre model social i econòmic, fins i tot el cultural», va resumir el pare Torcal. L'aproximació a les solucions davant d'aquest desafiament s'articulen a través de la transversalitat i la necessària aproximació interdisciplinària. El Papa parla d'una única i complexa crisi socioambiental.

Mn. Ramon va insistir en aquesta vi-

sió global tot ressaltant la importància que atorga l'encíclica a la família i a les comunitats cristianes per tal de vèncer la concepció moderna sobre la natura. «Hi ha un pensament tecnocràtic, utilitarista i un concepte de progrés fals que entronca amb el relativisme que vivim», va dir. L'interès econòmic preval sobre la resta i s'expandeix la idea segons la qual la ciència resoldrà per si sola els problemes climàtics. Per al Papa, cal un canvi humà i no només solucions científiques o polítiques. «No cal tornar a les caveres sinó que es tracta de trobar un equilibri entre preservació i explotació», va dir Mn. Ramon.

Fe i ecologia

L'arquebisbe de Barcelona, el cardenal Lluís Martínez Sistach, va presidir la sessió de presentació de l'encíclica que va comptar amb la presència de les tres facultats (Teologia, Filosofia i Antoni Gaudí). El cardenal va recordar que l'ecologia forma part de la fe cristiana. «Tal com apareix al Gènesi, els homes no som els creadors ni els amos del món sinó els administradors que han de tenir-ne cura», va dir. Igualment, va llançar una pregunta als presents: «Quin món volem transmetre?» En efecte, hi ha també un important component generacional i de futur en aquesta qüestió. Mn. Ramon, per finalitzar, va citar la regla benedictina: «Cuideu l'hort amb la mateixa cura amb què tracteu els vasos sagrats.» Mentre el cristianisme educa en la mirada contemplativa, també ensenya a nivell pràctic com cuidar la natura.

Barcelona

Eugeni Gay i Maria Montserrat Rossell han estat escollits pel papa Francesc

Un matrimoni català serà auditor del Sínode de la Família

Joan Piñol
Barcelona

Eugeni Gay i Maria Montserrat Rossell han estat escollits pel papa Francesc com a auditors en la propera Assemblea General Ordinària del Sínode dels Bisbes que tindrà lloc a Roma entre el 4 i el 25 d'octubre. La Santa Seu va fer pública el dimarts 15 la llista completa dels participants del Sínode que tindrà per tema *La vocació i la missió de la família en l'Església i en el món contemporani*.

Eugeni Gay, de 69 anys, va ser magistrat del Tribunal Constitucional entre el 2001 i el 2012 i va arribar a ser vicepresident d'aquest tribunal entre el 2011 i el 2012. Tant ell com la seva dona són feligresos de la parròquia de Sant Francesc de Sales, situada a l'Eixample de Barcelona. Més enllà d'aquest matrimoni, hi participaran tres catalans més: l'arquebisbe de Barcelona, el cardenal Martínez Sistach, el professor de l'Acadèmia Pontifícia de Sant Tomàs d'Aquino Mons. Lluís Clavell, i el claretà tarragoní Matías Augé, consultor de la Congregació per al Culte Diví.

A més, també hi participaran els bisbes escollits per sufragi

El Sínode de la Família es va celebrar en una primera fase l'octubre de l'any passat.

Al Sínode hi participaran tres catalans més: el cardenal Martínez Sistach, Mons. Lluís Clavell i el claretà Matías Augé

de la Conferència Episcopal Espanyola i els escollits pels ordes religiosos. Els bisbes són tres: el president de la CEE i arquebisbe de Valladolid, Mons. Ricardo Blázquez, el bisbe de Bilbao, Mons. Mario Iceta, i l'arquebisbe de Madrid, Mons. Carlos Osoro. Entre els religiosos hi haurà els superiors dels jesuïtes, el palentí Adolfo Nicolás, el superior dels Sagrats Cors, Javier Álvarez-Ossorio, i el superior dels Fills de la Sagrada Família, Jesús Díaz. Aquest últim orde fou fundat pel català sant Josep Manyanet, inspirador de la construcció del temple de la Sagrada Família.

Ara bé, no tots els participants intervenen en la mateixa categoria i condició. El matrimoni català serà únicament auditor, és a dir, assistiran als treballs sinodals i a les reunions però no tenen dret a vot. En essència, els auditors solen ser persones que coneixen a fons el tema objecte del Sínode i expliquen la seva vivència i el seu punt de vista. Igualment, també hi intervenen sense dret a vot experts amb un perfil més acadèmic. Aquest és el cas dels dos professors catalans, Mn. Augé i Mons. Clavell. Sí que tenen dret a vot els bisbes, els representants dels ordes religiosos i els nomenats directament pel Papa. Entre aquests últims hi ha el cardenal Lluís Martínez Sistach però també el claretà Manuel Jesús Arroba, professor de la Universitat Lateranense de Roma, que participa com a nomenat pontifici a més d'expert i, per tant, tindrà dret a vot.

Càritas Catalunya crea un grup de treball per coordinar la crisi dels refugiats

Carme Munté / Barcelona

En la reunió de la Comissió d'Immigració de Càritas Catalunya, del 10 de setembre, es va acordar «fer un registre de les diferents accions i iniciatives diocesanes en els àmbits jurídic, acollida, sensibilització, donatius, allotjament i treballar en xarxa» en l'acollida als refugiats.

Es tracta, doncs, de fer un registre de les activitats però sobretot de fer-ne una coordinació. Per això s'ha creat un Grup de Treball de la Crisi dels Refugiats, coordinat per Joan Vera, membre de Càritas diocesana de Vic. «Hi ha una reacció molt positiva de persones, famílies, parròquies i equips de Càritas preocupats per l'acollida als refugiats», ha expressat Joan Vera en declaracions a *Catalunya Cristiana*, «iniciatives que van des d'oferir allotjament fins a organitzar una xerrada informativa».

Joan Vera assisteix en representació de Càritas Catalunya a les reunions

del Comitè Operatiu creat per la Generalitat de Catalunya per preparar la gestió de l'acollida, alhora que també és present en les reunions de la Conferència Càritas Espanya sobre aquesta

mateixa temàtica.

En les reflexions efectuades en la reunió del 10 de setembre, la Comissió d'Immigració de Càritas Catalunya recorda que «les administracions públi-

ques, amb la Generalitat de Catalunya i ajuntaments al davant, han de liderar els dispositius d'acollida i comptar amb les entitats socials, cadascuna d'elles des de la seva identitat i vocació». En aquest sentit, «per acollir els refugiats és indispensable un treball en xarxa». La Comissió d'Immigració de Càritas Catalunya també alerta de «no fer distincions entre refugiats i immigrants econòmics», i recorda que són dues realitats inseparables i íntimament relacionades: «Es tracta de persones i famílies que, per diferents raons, es veuen obligades a marxar de casa per construir una vida més digna.»

Així mateix, des de Càritas s'exigeix «el compliment de la llei i que es posin en marxa els punts d'informació i assistència als sol·licitants d'asil a Ceuta i Melilla». En aquest sentit, «Càritas haurà d'estar pendent que els compromisos adquirits per l'Estat espanyol siguin executats correctament i que els processos administratius no s'allarguin en el temps».

També «es demana als governs que actuïn amb mesures estructurals als països d'origen i deixin de construir tanques i murs i que proposin mesures on la persona sigui el centre de les polítiques econòmiques».

Girona

Els caputxins «tornen» a Blanes

L'antic convent va acollir la presentació del llibre «Joaquim Ruyra i els caputxins»

Víctor Gay
Blanes

En un dels indrets més singulars i privilegiats de Blanes, la comunitat caputxina de Barcelona encapçalada pel P. Jordi Cervera, va tornar, encara que fos simbòlicament, a casa seva. Certament, si en aquesta localitat de la Selva demaneu on és «el Convent», us enviaran al puig que domina el port i que, fins a l'any 1835, va acollir una comunitat d'aquests franciscans i que patiria els efectes de la desamortització del ministre Mendizábal. Aquell espai des d'aleshores ha restat en mans privades. Els actuals propietaris l'han millorat i obert per a esdeveniments públics i particulars.

A l'entorn dels actes de la Diada, l'Ajuntament de Blanes els ha vinculat a la figura i l'obra de l'escriptor Joaquim Ruyra.

Nascut a Girona, Ruyra mantingué forts lligams amb aquesta població de la Selva, que li dedicà un magnífic monument obra de l'escultor Joan Rebull, amb la figura d'un franciscà. També cal destacar els vincles amb Arenys de Mar (un banc de l'església parroquial encara porta el nom familiar dels Ruyra) i Barcelona, on morí la primavera de 1939.

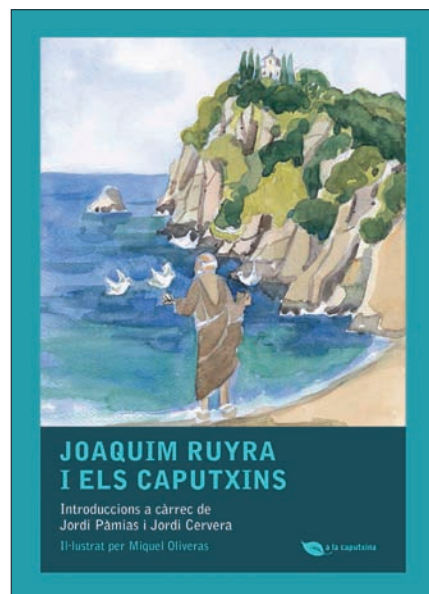
Ruyra i els caputxins

Els caputxins de Catalunya han posat en marxa de fa uns anys una acurada col·lecció de llibres que ofereix un ventall de visions de la seva presència al país: des de la botànica fins a les biografies dels frares més reconeguts. Amb el volum que s'ha presentat a Blanes, *Joaquim Ruyra i els caputxins* (Editorial Mediterrània), es tracta de fer una aproximació a la concepció religiosa de la vida que tenia l'escriptor i que inclou tres narracions breus que va dedicar a l'entorn caputxí: *La bona olor de Sant Francesc*, *El frare escalfallits* i *Les coses benignes*, aquesta darrera compleix els

Ajuntament de Blanes

Moment de la presentació del llibre al Convent de Blanes.

«Joaquim Ruyra i els caputxins», d'Editorial Mediterrània.

90 anys de la seva publicació.

El P. Jordi Cervera, caputxí i professor de Bíblia de la Facultat de Teologia de Catalunya, autor de la introducció juntament amb el poeta i assagista Jordi Pàmias, s'encarregà de la presentació d'aquesta obra publicada per Editorial Mediterrània, tot assenyalant que Ruyra va viure una fe amarada de l'esperit franciscà, una fe senzilla i sincera que li merescués el respecte dels seus contemporanis.

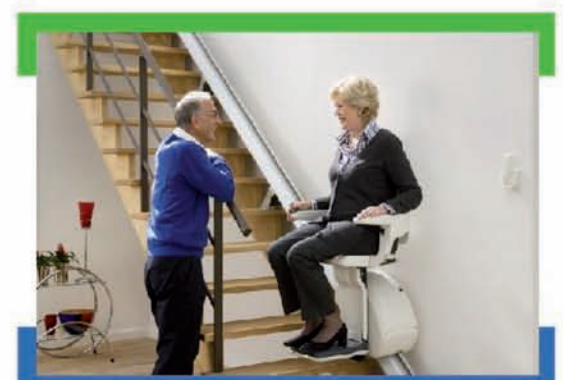
Ruyra va romandre a Catalunya tota la Guerra Civil i precisament en aquell espai del Convent va desenvolupar gran part de la seva obra, malgrat que la comunitat ja feia prou anys que no hi era.

En l'acte també intervingueren l'alcalde de Blanes, Miquel Lupiáñez, el regidor de Cultura, Quim Torrecillas, el director de l'arxiu blanenc, Toni Reyes,

Ruyra va viure una fe amarada de l'esperit franciscà, una fe senzilla i sincera que li merescués el respecte dels seus contemporanis

l'autor de les il·lustracions, Miquel Oliveras, i l'editora del llibre, Mònica Estruch.

El grup de teatre d'Arenys de Mar *Seràfics* va donar vida a la narració *El frare escalfallits*. També s'ha presentat l'exposició *Ruyra i les coses benignes* a la Casa Oms (planta baixa de les dependències municipals del carrer Ample).

La forma fàcil i econòmica de pujar i baixar tot tipus d'escaleres. Pressupost gratuït. Truqui'ns ara i sol·liciti informació sense compromís 93.422.41.71

Opinió

Redimir la història

Josep Otón
Escriptor i professor
de l'Iscreb

Les vacances estiuenques m'han permès escoltar una homilia que no m'ha deixat indiferent. Era una festa assenyalada en un poble d'una zona rural del nostre país. El rector, un sacerdot més jove del que és habitual, va fer pública una notícia que va trasbalsar els assistents. Feia un any que el bisbe li havia demanat de canviar de parròquia i havia arribat el moment. Encara que el capellà sempre va manifestar la seva predisposició a anar on li diguessin, la decisió no era gens fàcil.

De seguida, la sorpresa inicial va donar pas a algunes llàgrimes dels feligresos que reflectien el seu afecte pel rector. Ell, que amb prou feines podia dissimular l'emoció, va reconèixer que l'entristia marxar. A més hi havia un motiu que, tot i la seva disponibilitat a acceptar la decisió del bisbe, li feia més feixuc anar cap al nou destí.

Es tractava d'un poble, situat a l'altre extrem de la diòcesi, que despertava els malsos familiars. Allà va morir el padrí del seu pare.

He utilitzat el verb *morir* com un eufemisme. De fet, va ser una mort violenta, dins dels tràgics esdeveniments que van sacsejar el nostre país ara farà 80 anys. Sí, l'oncle era capellà i, per aquesta raó, li van arrabassar la vida.

Quan mossèn Carles (li he canviat el nom per mantenir els protagonistes d'aquesta història en l'anonimat) va explicar detalls de la mort del padrí, que també es deia Carles com ell, no vaig poder evitar que em vinguessin al cap les esgarrioses imatges que sovint ens arriben del Pròxim Orient.

Ara ens escandalitzem dels horrors que es produeixen a l'altra riba de la Mediterrània. Cofois per una pretesa superioritat ètica, els atribuïm al fanatisme religiós i al fet que la cultura d'aquells pobles no ha passat pel sedàs de la Il·lustració occidental.

Però a casa nostra, en un context ben diferent, es van cometre atrocitats similars, o fins i tot pitjors, com és el cas del difunt mossèn Carles. No és gens fàcil recuperar de l'oblit aquests horrors més propers perquè sembla que qui s'atreveix-hi es posiciona en

un bàndol d'una lluita fratricida que mai no hauria d'haver començat.

Dissortadament, la crueltat humana no és monopoli de cap ideologia, sigui religiosa o política, ni ningú no està exempt del risc de caure en aquesta degradació de la condició humana. La història, per desgràcia, així ens ho mostra.

Tanmateix, en l'homilia, mossèn Carles ens va ensenyar com els cristians hem d'afrontar aquests fets. No amagava, ni de bon tros, el seu neguit interior. Li incomodava anar a aquell poble que des de petit havia associat a una tragèdia familiar. Però tampoc les seves paraules traspuaven ressentiment, rancúnia ni ganes de retreure res, com sovint succeeix quan tenim una visió maniquea dels conflictes que atorga amb lleugeresa la categoria de bons a uns i de dolents als altres. Ben al contrari.

Amb el seu exemple, aquest sacerdot ens va donar una lliçó de com l'espiritualitat cristiana ens ajuda a no tancar-nos en els nostres tràngols personals, sinó a interpretar-los a la llum d'una història que ens transcendeix.

«Fixeu-vos —deia commogut— com Déu condueix la nostra vida. Continuaré la feina del padrí. Hauré de tenir cura pastoral, en la darrera etapa de la seva vida, de les persones que un altre mossèn Carles va batejar quan eren infants.»

Malgrat les lògiques recances, la disponibilitat d'un bon sacerdot ha contribuït a redimir les fosques d'un episodi tan turbulent de la nostra història, cicatritzant ferides antigues i obrint així un horitzó d'esperança.

Aquest sacerdot ens va donar una lliçó de com l'espiritualitat cristiana ens ajuda a no tancar-nos en els nostres tràngols personals

Netejant, posem tots els sentits.

I ajudant als altres, també.

Després de 25 anys, LUNET és molt més que una empresa de neteja: som el partner de confiança en facility services dels nostres clients. Els oferim fins a 6 serveis diferents: **Neteja, D+D+D, Serveis Auxiliars, Jardineria, Manteniment** i, ara també, **Càterring**. I tot de forma totalment personalitzada i propera. Per això, netejant posem tots els sentits. I ajudant als altres, també. Perquè des de LUNET SOLIDARI contribuïm a netejar el món de pobresa, malalties, marginació... donant suport a projectes promoguts pels nostres clients, amb qui compartim valors. Si també vols ajudar entra a www.lunet.es o www.caritasbcn.org/ca/. Gràcies!

En col·laboració amb **Caritas** amigos de rimkieta
Un NO per a ningú.

NOVA ADREÇA
Carrer Can Pi, 17 3r (Abans Carretera antiga del Prat)
08908 l'Hospitalet de Llobregat (BARCELONA)

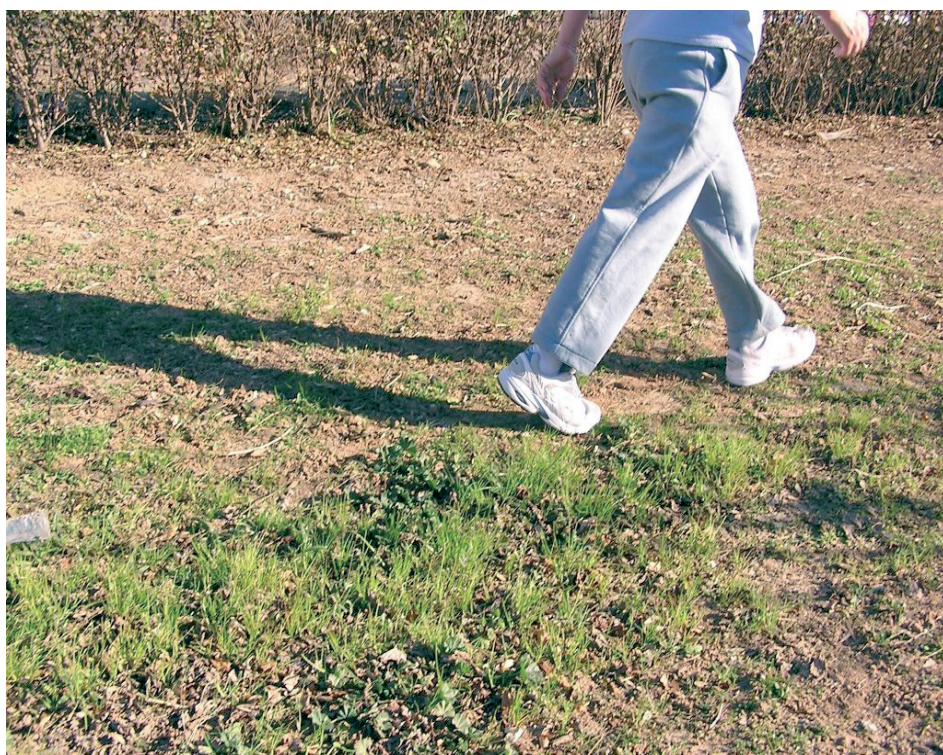

El consiliari diu...

La nostra realitat

Comencem un nou curs de Vida Creixent. Com sempre, ens reunim els animadors dels nostres grups per preparar aquest inici de curs. Amb les forces renovades iniciem aquest curs començant —també com sempre— un nou temari. Aquest cop l'ha fet un bon conegut nostre, si més no a la diòcesi de Barcelona: Mn. Claret, delegat de la Família de l'arquebisbat i rector de la parròquia Verge de la Pau de Barcelona. El títol del temari és molt suggeridor: *El nostre entorn i el nostre creixement personal*. Mn. Claret ha estat professor de la Facultat de Teologia de Barcelona. Per tant, ens trobem davant d'un temari de contingut i exposició completament diferents del que tractàrem en el curs passat. Passem d'un caire podríem dir més «contemplatiu» —propi de l'experiència i la vivència del P. Bernabé Dalmau, monjo de Montserrat— a un estil més directe i pràctic —potser més acadèmic— de Mn. Claret. Tanmateix, els destinataris són els mateixos: la nostra gent gran.

El títol d'aquest temari ho diu quasi bé tot: la nostra realitat i la nostra maduració, el nostre ambient i la nostra evolució personal. En definitiva, el nostre món i la nostra vida i les seves mútues implicacions. Ja només començar, Mn. Claret ens situa directament per tal que partim de la reali-

La nostra societat necessita persones amb una actitud alegre, optimista i activa.

tat i d'alguna manera «no fem volar coloms» i «toquem de peus a terra», dues expressions molt nostres i també molt eloqüents... Certament, mirant el nostre entorn, veiem una societat que «aparc» una mica la gent gran, que privilegia els joves. Com diu l'autor, se

centra en les persones que «produeixen». A la llarga, això deshumanitza. En aquest sentit, ens diu el mossèn, els més grans —des d'una major experiència de la vida— poden contribuir a donar aquest «plus» d'humanitat que sembla que manca al nostre món.

En la reunió d'animadors van sorgir, com sempre, diverses aportacions. Recollint un dels comentaris del temari aprofundirem en les actituds concretes d'algunes persones, concretament, les que sempre es queixen i les que, malgrat que tenen patiments, sempre fan bona cara. En l'apartat «la realitat de cada dia» del primer capítol del temari Mn. Claret diu: «Per quina causa hi ha persones grans que, tot i no haver tingut grans problemes, estan tristes, dolgudes, pessimistes, que tot ho veuen negre, que desconfien de tot, i algunes que han patit grans dificultats estan alegres, serenes, optimistes, esperançades?» Tots vam estar d'acord que és cert, que tenim persones així en els nostres grups. En el fons hem vist que la diferència entre un comportament i l'altre ve per la fe, però no una fe qualsevol. Una fe fonda, autèntica, esperançada, que sap acceptar la vida, que sap deixar-se fer, que troba la llum enmig de la foscor i sap patir sense queixar-se, fins i tot, fent bona cara i dissimulant el seu dolor... Aquest és el comportament que volem transmetre en els nostres grups. Per tant, convinguérem que, si trobem alguna persona que viu així, la farem parlar, perquè creiem que la seva manera de viure toca el més essencial de la nostra fe.

Xavier Moretó Navarro
Viceconsiliari
de Vida Creixent
de Barcelona

Un espai acollidor

Josep Maria Ferran i Torrent

Membre de Vida Creixent de Tarragona (laic en Servei Pastoral), psicopedagog terapeuta, llicenciat en Ciències Religioses (INSAF) i Màster d'Història de les Religions de l'INSAF-URV

Tot considerant la carta encíclica recent del Sant Pare Francesc sobre la cura de la casa de tots que, a més d'estimar-nos les persones, dins de les nostres famílies i del nostre món, oberts, per exemple, al moviment de refugiats, ens crida a estimar també tota la Creació.

El curs passat vam iniciar la trobada diocesana a l'ermita de la Mare de Déu del Camí. Un exemple de fer *camí* és el temari d'enguany: *El nostre entorn i el nostre creixement personal*, tot ajudant-nos a observar i reflexionar sobre el nostre entorn respecte del nostre creixement personal i comunitari dins de l'Església.

Des del 1999 porto a terme recerca en l'acolliment i l'acompanyament a persones amb dol. La majoria són simplement persones que volen o que necessiten parlar amb algú.

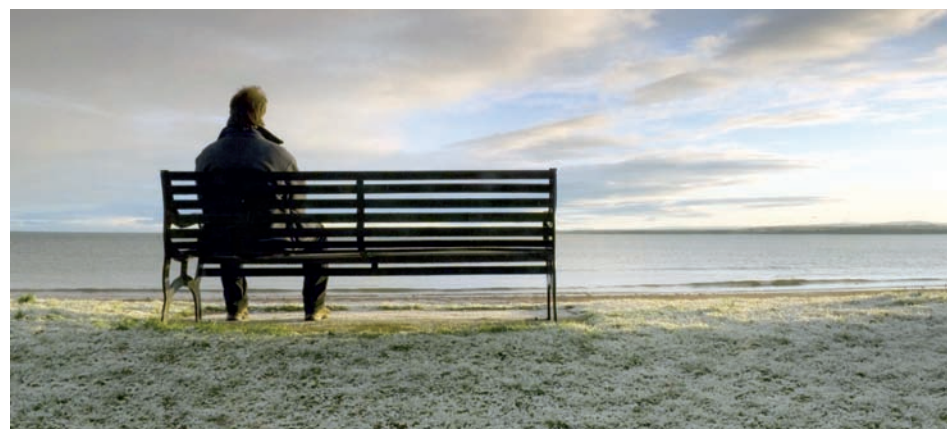
L'any 2001 vaig entrar en servei pastoral a Vida Creixent de Tarragona, primer com a coordinador local, més tard a la secretaria en el suport a «Coordinadora diocesana laical». Ja fa temps que vaig descobrir que Vida Creixent és un espai molt important per a la gent més gran. En la història coneixem casos de conversió com la de sant Pau i la de

la beata Teresa de Calcuta o de decisions importants com la d'Abraham, de Moisès, de Buda, de Nelson Mandela, de Mahatma Gandhi, que són molt importants i que en moltes ocasions s'han recordat molt, fins i tot hi ha molts seguidors que fan tot el possible per no oblidar-los.

La gent de Vida Creixent també tenen processos de conversió i, malgrat que estiguin jubilats, que perdin les forces físiques i que deixin les seves responsabilitats de catequistes com d'altra tasca, també continuen prenent decisions que per a elles són molt importants. Decisions en la família d'ajudar fins al darrer moment els fills i els nets en un món que més aviat s'ha acostumat a rebre que no pas a donar.

En els processos de dol amb els quals m'he trobat, com la pèrdua d'un fill o d'una filla, o quedar-te vidu o vídua, Vida Creixent és un espai acollidor que ens ajuda a no sentir-nos sols en presència dels altres germans que celebren les reunions i també l'Eucaristia. A la fi és retrobar-nos amb el Senyor, compartir els dubtes i les confusions d'aquest món i amb l'ajuda dels altres i del Senyor trobar llum en les nostres foscores.

Els processos de dol com és perdre les persones estimades, així com fer-se gran i perdre les forces, adonar-te que ho has donat tot a la família i que restes en l'esperança que, quan la necessitis, et podran ajudar encara que només sigui per visitar-te o sentir l'escalf dels que has estimat, ni que sigui per uns instants.

Vida Creixent és un espai acollidor que ens ajuda a no sentir-nos sols.

Finalment, moltes «persones vida creixents» arriben a descobrir, ni que sigui per uns instants, que el grup de Vida Creixent també és la seva família.

Per acabar, faig l'acolliment i l'acompanyament de persones de dol en general en la meua investigació amb la conversa de l'«Escolta Activa» amb l'Anàlisi Transaccional i el coneixement del dol d'E. Kübler-Ross. En canvi, a Vi-

da Creixent l'«Evangeli» és l'eina clau, que em fa recordar les paraules de la beata Teresa de Calcuta en la seva vida més íntima: «Vine, sigues la meua Llum» entre els més pobres entre els pobres. A Vida Creixent ens sentim pobres a la llum de l'Evangeli davant la vida i el món ple de foscor, però dins del nostre cor ens sentim, gràcies al Senyor, rics de vida i d'esperança.

AGENDA

OCTUBRE

Dijous 1: reunió d'animadors. A les 5 de la tarda, a València 244, planta 4a, sala d'actes. Tema II – *L'espiritualitat*.

Dissabte 31 (matí): assemblea diocesana. Obert a tothom. A la parròquia de Sant Isidor, carrer Comte d'Urgell 178, entre Provença i Mallorca, línia 5 del metro parada Clínic. A les 10.15 acolliment, assemblea. Conferència a càrrec de Mn. Manuel Claret i Nonell, autor del temari d'aquest curs, *El nostre entorn i el nostre creixement personal*. Eucaristia i entrega de diplomes. Un petit refrigeri i comiat.

«Per a Chesterton el cristianisme és capaç de canviar la societat i el món des de dintre»

Sílvia Coll-Vinent és professora i secretària acadèmica de la Facultat de Filosofia de Catalunya

Eduard Brufau

L'1 d'octubre proper la lliçó inaugural de curs de les Facultats de Filosofia, Teologia i Antoni Gaudí anirà a càrrec de la Dra. Sílvia Coll-Vinent, que dissertarà sobre la figura de l'escriptor Gilbert Keith Chesterton. Serà una bona ocasió per escoltar una de les persones del nostre país més enteses en l'obra d'aquesta figura singular del catolicisme britànic. Sílvia Coll-Vinent ens explica la rica i polifacètica visió que Chesterton tenia de l'Església i del món.

G. K. Chesterton, com també el cardenal Newman, va passar de l'anglicanisme al catolicisme. Per què aquest canvi?

És un procés llarg i no gens fàcil. Es diu que per respecte a la seva esposa, anglicana i profundament religiosa, Chesterton no es va convertir al catolicisme fins ben avançada la seva vida. Concretament, a l'estiu de 1922, quan tenia 48 anys! Les raons de fons de la conversió, que el van portar anys abans al cristianisme i finalment al catolicisme, es poden buscar en la mateixa actitud crítica de Chesterton envers les doctrines del seu temps (racionalisme, positivisme, materialisme, esteticisme), que se li fan tan estretes com restrictives, i que viu d'una manera especialment intensa en l'etapa de formació a l'Escola de Belles Arts de Londres, i que són l'estímul per dedicar-se al periodisme des de ben jove. Amb l'Església se li obre un camí de llibertat (l'Església, creu ell, és més ampla per dins que per fora). Hi ha manifestacions del seu cristianisme des dels primers llibres d'assaig, així com l'atracció pel dogma i les doctrines que es desprèn d'*Ortodoxia*, del 1908, una obra que explica d'altra banda el trajecte espiritual de Chesterton.

Quina visió tenia de la fe cristiana i com es concreta això en la seva obra?

El cristianisme és per a Chesterton una visió de la vida arrelada en la tradició, el sentit comú i el misteri, una visió que creu oblidada per la civilització del seu temps, i oposada a l'agnosticisme dominant que ell mateix va viure en el si d'una educació liberal. Per a ell és una filosofia vital que integra la contradicció, els misteris de la fe i la doctrina del pecat. «Les paradoxes del cristianisme» és un capítol fonamental d'*Ortodoxia* per entendre aquesta visió, i el seu descobriment del misteri de l'existència. Encara que sigui un gran defensor de la tradició, creu que el canvi social és possible des del cristianisme; més encara, creu que el cristianisme és capaç de canviar el món des de dintre. El vessant social del seu cristianisme, el seu anti-capitalisme visceral, traspuja en molts dels seus assaigs socials i religiosos, sobretot els escrits entre 1925 (quan funda el seu diari, el *G. K.'s*

Weekly, amb l'objectiu de promoure la doctrina del distributisme) fins a la seva la mort el 1936.

A més de novel·lista, Chesterton també va ser un destacat polemista. Quines qüestions centren aquesta vessant?

Moltíssimes. Tota l'actualitat política, artística i literària del seu temps, sense oblidar les qüestions religioses, com ara la doctrina del lliure albir, motiu d'una llarga controvèrsia ja el 1904 (*The Blatchford Controversies*) que reapareix en obres posteriors. Pel que fa a les qüestions políticossocials, va defensar sempre el dret de les petites nacions contra l'imperialisme (i nacions volia dir tant la *Little England*, com Irlanda, o el dret dels bòers contra l'imperialisme britànic, o Bèlgica davant la invasió alemanya); el dret a la propietat privada contra els abusos del capitalisme oligàrquic i el socialisme; els drets dels individus i les famílies contra la imposició estatal de la ciència (el cas de l'eugenèsia).

Chesterton va visitar Catalunya als anys vint i la seva obra va començar a ser traduïda al català en aquells mateixos anys. Com s'explica aquest interès des del nostre país?

Chesterton té una entrada molt fluida com a periodista, en una època d'esplendor dels diaris i revistes, una edat d'or del periodisme català que s'estén des dels anys vint als trenta. Per a Josep Pla, Carles Soldevila, Josep Carner, Rovira i Virgili, i altres, Chesterton era vist com un model d'estil periodístic, de polèmica d'altura passada per una mirada literària que era tan atractiva com difícil d'imitar. Però hi ha també algunes qüestions que expliquen l'interès per Chesterton a Catalunya en aquells anys: en primer lloc, la posició de Chesterton al costat dels aliats en el context de la Primera Guerra Mundial, que té una recepció especialment entusiasta a la premsa barcelonina; la defensa de la causa irlandesa (1921), molt propera i divulgada aquí; l'atractiu de la seva doctrina social, el distributisme, que va donar a conèixer sobretot Pau Romeva des del diari catòlic *El Matí*. El mateix Pau Romeva i Josep M. Junoy van promoure el projecte de traduir Chesterton al català sistemàticament, des de *La Nova Revista*.

Per al lector d'avui, què fa interessant i única l'obra de Chesterton?

Es pot llegir Chesterton de moltes maneres. És brillant i divertit en tota l'obra assagística, potser més que en la narrativa, si s'hi busca la sorpresa o la paradoxa, i es llegeix a trossos. També es pot llegir Chesterton com un apologeta a contracorrent. I se'l pot llegir com un defensor de causes socials. Chesterton és inigualable en la polèmica, en l'art de discutir, sempre amb to cordial i respectuós amb el rival, i amb gran sentit de l'humor.

Quines obres recomanaria per a qui es vulgui iniciar en la seva lectura?

Per entendre el seu món, la seva *Autobiografia* (traduïda al castellà) és molt recomanable. Per al seu pensament literari i cristià, recomanaria els seus escrits sobre Dickens. La seva obra de pensament més accessible és *Ortodoxia* (traduïda al castellà). Els relats del Pare Brown (ara tots traduïts al català) també fan de bon llegir. *Herètics* té trossos molt aguts i divertits, però és més difícil per al lector no anglès. La introducció a *L'home perdurable* és un text magnífic.

«A Catalunya Chesterton va tenir una entrada molt fluida com a periodista»

Tradició i qualitat al servei de l'hostaleria des de 1880

Venda
T 93 318 14 95
F 93 412 44 45
Roger de Llúria, 12-14
08010 Barcelona

Lloguer
T 93 308 01 04
F 93 308 71 93
Pg. de la Verneda, 150
08030 Barcelona

CASA GAY S.A.

www.casagay.com

Majestuositat en l'escultura sacra actual

L'església de Sant Joan d'Alba de Tormes acull obres de l'escultor Venancio Blanco

Miquel Àngel Codina

Alba de Tormes

Fotos: Las Edades del Hombre

Dins de les nombroses iniciatives culturals que poden visitar-se a Alba de Tormes (Salamanca) amb motiu de la commemoració del cinquè centenari del naixement de santa Teresa de Jesús, la Fundació Las Edades del Hombre presenta —juntament amb la magna exposició titulada *Teresa de Jesús, mestra d'oració*— una extraordinària mostra d'art religiós a l'església de Sant Joan d'aquesta localitat salmantina, on es conjuminen peces medievals i renaixentistes amb obres de l'artista contemporani Venancio Blanco.

Aquesta mostra, que restarà oberta fins al 10 de novembre proper, pretén ser una manifestació patent d'aquest profund diàleg entre fe i cultura que ha constituït l'eix essencial del projecte Las Edades del Hombre des dels inicis, sorgit de l'Església a Castella i Lleó a finals dels anys vuitanta. Cal assenyalar que sempre ha incorporat peces d'artistes actuals, que enriqueixen substancialment el discurs narratiu i actualitzen un missatge que es fa així més comprensible per al món d'avui.

La Fundació Las Edades del Hombre ha comptat, per a aquesta exposició, amb el suport de la Junta de Castella i Lleó a través de la Conselleria de Cultura i Turisme, de la Fundació Mapfre —que ha cedit de manera temporal part de la seva col·lecció—, de la Fundació Venancio Blanco, de la diòcesi de Salamanca i de l'Ajuntament d'Alba de Tormes.

Obres de gran format

Sota el títol *Escultura religiosa*, Venancio Blanco, l'església de Sant Joan acull catorze de les obres de gran format realitzades per l'artista salmantí Venancio Blanco entre el 1997 i el 2015. Realitzades en bronze fos a la cera perduda, l'exposició s'inicia amb l'*Anunciació* i la segueixen peces com la *Verge amb el Nen*, la *Pietat*, la *Sagrada Cena*, una custòdia monumental o *El Calvari*, juntament amb escultures com *Sant Sebastià*, *Sant Francesc d'Assís* i *Sant Joan de la Creu* i dos àngels; un, amb una guitarra, l'altre, amb un acordió. La seva obra més recent, i que s'exposa per primera vegada, és el *Crist torna al Pare*.

Totes aquestes escultures van ser realitzades per a la capella del palauet de la finca Monte del Pilar a El Plantío (Madrid) i s'hi resumeix la iconografia de la vida de Jesús. La majoria d'aquestes peces són les que el visitant pot contemplar perfectament integrades en un temple medieval que compta entre el seu patrimoni amb algunes pobres artístiques excepcionals. Per exemple, l'apostolat romànic, un grup en pedra esculpit cap a l'any 1200 format per tretze estàtues sedents (Crist i els apòstols), de més d'un metre

Venancio Blanco és un artista que amb el seu univers arriba a commoure el cor de qui en contempla les obres

d'altura. Unes obres que responen a la recerca incansable de la bellesa a través de l'art.

Missatge cristià

«Venancio Blanco és un escultor de buits i plans, un artista que amb el seu univers arriba a commoure el cor de qui en contempla les obres. No és un escultor multitemàtic. Dos, a tot estirar tres, arguments han ocupat el seu temps: la tauromàquia, la música i els temes religiosos. La recerca de la identitat ha contribuït, sens dubte, a la transformació del panorama artístic i estètic de les darreres dècades»,

explica Gonzalo Jiménez, secretari general de la Fundació Las Edades del Hombre, a *Catalunya Cristiana*.

Gonzalo Jiménez opina que a través de l'art es pot arribar a evangelitzar. «L'art —argumenta— és un valuós mitjà de propagació de la fe. Des del seu naixement, l'objectiu principal de la Fundació Las Edades del Hombre passa per la recerca, la conservació i la difusió del patrimoni de l'Església buscant sempre l'evangelització. L'escultura, així com la pintura, la talla o qualsevol altra disciplina, són una manera poderosa d'acostar el missatge de Jesús a tot tipus de públic.»

Nascut el 1923 a Matilla de los

Caños del Río (Salamanca), Venancio Blanco va assistir, amb 14 anys a l'Escola d'Arts i Oficis de Salamanca. Gràcies a una beca, des del 1943 fins al 1948 va estudiar a l'Escola de Belles Arts de Sant Ferran, a Madrid. Tots dos centres van ser els grans tallers en els quals va aprendre l'ofici d'escultor. També va dedicar molts anys a la docència. La seva obra es troba en pinacoteques tan importants com els Museus Vaticans o el Museu Nacional Centre d'Art Reina Sofia, a Madrid. Amb 92 anys, i en plena activitat, Venancio Blanco ha afirmat que «la il·lusió» per l'escultura religiosa «el manté viu i gairebé serà».

Radiografia de la diversitat religiosa actual

Presentació del llibre «Les religions a Catalunya», de Pagès Editors

Miquel Àngel Codina
Barcelona

El dimecres 16 de setembre va tenir lloc la presentació del llibre *Les religions a Catalunya*, publicat per Pagès Editors dins de la col·lecció d'assaig Argent Viu, a la Llibreria Jaimes de Barcelona. L'objectiu d'aquest volum és, en paraules del seu editor, Josep-Lluís Carod-Rovira, «observar i analitzar la diversitat religiosa a Catalunya, tan plural i diversa». Explica, «amb rigor i alhora amb un llenguatge molt entenedor», la història de les quatre confessions amb més arrelament de segles a la geografia catalana: el judaisme, l'Església catòlica, l'islam i el protestantisme. «Quatre tradicions religioses que ens han configurat com som avui dia», va afirmar Carod-Rovira, director de la Càtedra UPF sobre Diversitat Social a la Universitat Pompeu Fabra.

L'editor ha coordinat aquest llibre amb textos seus i de Montserrat Coll, Joan Estruch, Manuel Forcano, Glòria García-Romeral i Mn. Antoni Pladevall, especialistes en sociologia de les religions o historiadors d'una confessió determinada. L'obra comença amb una visió panoràmica general «per tal de tenir una fotografia de la realitat religiosa al nostre país», va comentar Carod-Rovira. I acaba amb un estudi sobre les diferents fórmules emprades a Europa per gestionar aquesta pluralitat de creences, des dels poders públics, així com el concepte mateix de laïcitat que s'hi aplica.

Instrument útil

En la seva intervenció, Josep-Lluís Carod-Rovira va manifestar que «la religió és qüestió de sentiments» i que *Les religions a Catalunya* és «un

llibre plural, fet a diverses mans, que té l'origen en un cicle de debat sobre la religió organitzat per la Càtedra UPF sobre Diversitat Social». I va afegir: «És un instrument útil per conèixer la Catalunya d'avui des de la perspectiva religiosa; un instrument no d'adoctrinament sinó de cultura, de civilització. És el retrat d'una normalitat, sense ambigüitats ni complexitats i amb harmonia.»

Jorge Burdman, rabí de la Comunitat Israelita de Barcelona, va assegurar que «Catalunya és una terra històrica d'acollida» i «un model de país pel que fa a la convivència religiosa». Mohamed el Ghaidouni, president de la Unió de Comunitats Islàmiques de Catalunya, va assenyalar que «en els darrers temps, el context religiós a Catalunya ha experimentat canvis profunds com a conseqüència, bàsicament, de la immigració». També va destacar que «el nombre de confessions religioses ha augmentat i cada cop són més visibles», però va reconèixer que «la plena normalització religiosa encara no s'ha assolit; som en el camí».

Per la seva banda, Mn. Antoni Matabosch, director de l'Institut Superior de Ciències Religioses de Barcelona, va fer un repàs dels diferents capítols del llibre. Va constatar que «no és el mateix la igualtat (donar el mateix a tothom) que l'equitat (donar el que li correspon a tothom); l'equitat és imprescindible per entendre més la laïcitat». Guillem Correa, secretari executiu del Consell Evangèlic de Catalunya, va subratllar que «el protestantisme ha estat una d'aquelles confessions històricament "invisibles"» i que el llibre presentat «aporta claredat i exactitud en els continguts». Així mateix, va dir que «el fet de ser religiós és un factor positiu per a la nostra societat».

Una reflexió sobre la natura en el desenvolupament personal

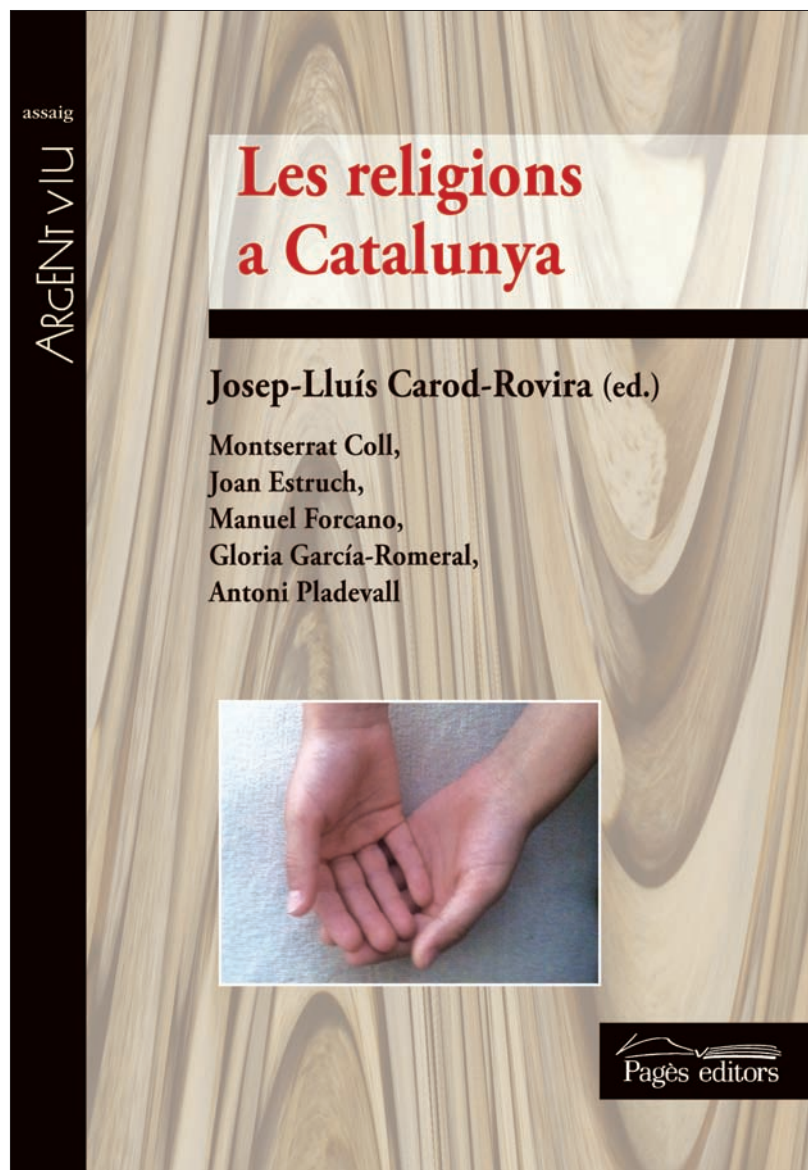
Redacció / Barcelona

El Palau Robert de Barcelona acull fins al 31 de gener del 2016 l'exposició *Camins de natura, itineraris vitals*, que té com a objectiu convidar la ciutadania a reflexionar sobre el paper dels educadors ambientals i com repercuteix la natura en el desenvolupament de les persones. El contingut es desenvolupa en els àmbits següents: *L'educació ambiental, L'educador ambiental, Les escoles de natura, Connectant i organitzant-se i Els itineraris educatius*.

La mostra també vol donar a conèixer els itineraris d'educació ambiental existents a Catalunya. Per això

se n'han seleccionat cinquanta-dos. Són itineraris que recorren diferents punts del territori català. La majoria posen en relleu els aspectes naturals, però també se n'hi presenten d'altres que mostren aspectes culturals, tecnològics o industrials. Els itineraris de natura no són només una part del nostre coneixement, sinó una part de les nostres vivències que configuren el caràcter i la personalitat.

Aquesta iniciativa coincideix amb els 40 anys de la creació del primer itinerari de natura a Catalunya i a l'Estat (el 1975 al bosc de Santiga, a Barberà del Vallès) i amb els 30 anys de la creació de la Societat Catalana d'Educació Ambiental el 1985.

CatalunyaCristiana

Subscriuiu-vos

Desitjo subscriure'm al setmanari Catalunya Cristiana durant un any (52 números)

Nom _____

Cognoms _____

Adreça _____

Població _____

DP _____ Tel. _____ NIF _____

A/e: _____

☐ Edició paper 135€ ☐ Edició digital 90€

☐ Edició en català ☐ Edició en castellà

Forma de pagament

☐ Únic pagament per any ☐ Dos pagaments semestral

☐ Xec nominatiu que adjunto ☐ Domiciliació bancària (ompliu ordre adjunta)

Senyors, els prego que, a partir d'ara, i fins a nou avís, carreguin al meu compte els rebuts que els presentarà Fundació Catalunya Cristiana per la meua subscripció al setmanari CatalunyaCristiana.

Titular _____

Entitat _____ Oficina _____ DC _____ Compte _____ Data (dd/mm/aa) _____

Signatura del titular

Envieu aquesta butlleta a:
Catalunya Cristiana
(Departament de Subscripcions)
Comtes de Bell-lloc, 67-69
08014 Barcelona

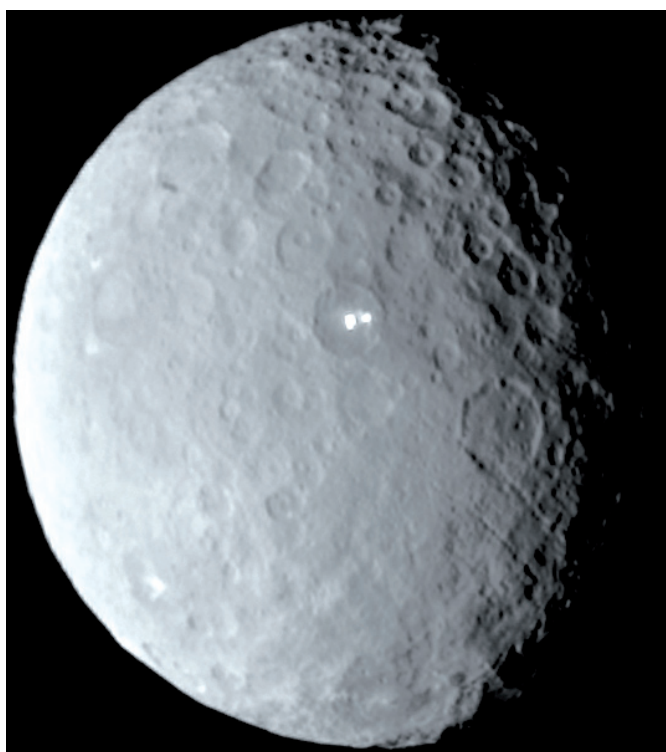
Conforme al que disposa l'article 6 de la llei orgànica 15/1999 de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal, autoritzo CatalunyaCristiana a incloure les meves dades personals al fitxer informàtic d'aquesta entitat així com a tractar-les, per tal de rebre informació periòdica de les seves activitats. En qualsevol moment el titular podrà exercir els drets d'accés, rectificació i cancel·lació, així com oposar-se al tractament de les seves dades adreçant-se a CatalunyaCristiana amb domicili al carrer Comtes de Bell-lloc 67-69, 08014 Barcelona.

Actualitats científiques

El planeta Ceres està d'actualitat

Crec que tots els lectors habituals d'aquesta secció d'actualitats de la ciència ja haureu tingut present de quin astre parlem quan diem Ceres. Es tracta de l'objecte més gran del conjunt anomenat «Cinturó d'Asteroides» del nostre sistema solar situat entre Mart i Júpiter. Va ser el dia primer de gener de l'any 1801 que el sacerdot italià astrònom Giuseppe Piazzi (1746-1826) el va descobrir, buscant el «planeta perdut» que hi havia d'haver (segons havia dit Johann D. Titius el 1766) entre Mart i Júpiter. Li va posar el nom de Ceres, una deessa romana, segons el costum de designar els planetes amb noms mitològics. Però la sorpresa va ser que no era l'únic «planeta» d'aquesta regió; poc després se'n descobriren tres més, més petits, que reberen els noms de Pal·las, Juno i Vesta. I actualment passen de 2.000 els catalogats en aquest indret del sistema solar i formen el «cinturó» que hem dit (el nostre Josep Comas i Solà [1868-1937] en va descobrir onze. Ho explicàvem el passat 7 de juny).

Ara bé, de Ceres, Piazzi en digué planeta, però per la seva petitesa (té un diàmetre de només 767 km) es preferí dir-ne asteroide, com així també s'anomenaren els altres. Cal dir però que, des del 2006, quan hi hagué la qüestió sobre si Plutó calia continuar anomenant-lo planeta, es decidí dir-ne «planeta nan» tant d'un com de l'altre (si bé no tots els astrònoms ho han acceptat), perquè és prou gran per tenir forma esfèrica encara que no arribi

Ceres. Foto enviada per la sonda «Dawn» on es poden apreciar les taques brillants que la NASA troba tan interessants.

a la mida dels planetes grans, i té una massa que fa un terç de la de tots els altres 2.000 asteroides plegats.

Doncs bé, l'actualitat li ve ara del fet que una nau espacial, *Dawn*, de la NASA ja està orbitant al seu entorn. Aquest enginy va ser llançat a l'espai el 27 de setembre de 2007 i després de recórrer 4.900 milions de quilòmetres hi ha arribat el 6 de març passat al cap de 7 anys i mig, després de passar a 5.200 km de Vesta (el 16 de juliol de 2011) i treure'n algunes fotografies. Els americans estan eufòrics per l'èxit i pensen mantenir l'artefacte girant al voltant de Ceres durant un any i mig. Així ho diu Chris Russell, investigador principal de la missió *Dawn*. Contents perquè, amb tot i una avaria, s'hi ha arribat. L'avaria va ser el 27 de juny del 2011: un motor se li va apagar, però l'altre que tenia ha estat suficient per poder fer-lo aconseguir el terme de la seva missió.

I quines novetats ens ha mostrat fins ara? Les fotografies han mostrat una semblança molt gran amb la Lluna, com era d'esperar, però a més s'hi ha vist un fenomen ben interessant: hi ha punts, 4 o 5, que reflecteixen amb intensitat la llum del Sol, gairebé com uns miralls. Sobretot un que es troba cap al nord de l'astre. Quin material tenen que faci aquest efecte? És el que es vol esbrinar. Seguiran les fotografies des de diversos angles. Hem d'esperar que ens en diguin alguna cosa més...

Francesc Nicolau

Professor de la Facultat de Filosofia de Catalunya

Tradicions remeieres

L'ortiga és també una planta remeiera

L'ortiga és una herba molt comuna que creix en els llocs de pastura i també neix a prop dels femers i en els conreus abandonats. És una planta que té molt mala premsa per la coïssor que produeix el seu contacte amb la pell, coïssor anomenada *ortigada*, tanmateix és una planta molt medicinal i alimentària (car té una gran riquesa de sals minerals i vitamines) i és aprofitable des de l'arrel, passant per les tiges, les fulles i fins i tot la flor, i es pot emprar seca o just acabada d'agafar. Els antics frares la definien així: «és una mata ab las camas cuadradas, tiesas, buidas, molt ramosas y de tres peus d'alt, guarnidas de fullas oposadas, dentadas y ab els pèls picants que quan tocan la pell fan una sensació de cremadura». En la tradició remeiera dels caputxins les ortigues són considerades extraordinàriament medicinals, i els frares les usaven com a poderós diürètic per expulsar les pedres del ronyó i també, com a revulsiu per a mitigar els atacs de reumatisme, de ciàtica i altres inflamacions del cos i, àdhuc, per a rebaixar la sang. En temps de primavera els frares solien menjar algunes fulles tendres d'ortiga amb truitada, considerant la d'ortigues molt superior a la d'espínacs.

Com a planta medicinal és particularment estimada l'ortiga major (llat., *Urtica dioica*) que, en la tradició remeiera conventual se solia usar per dissoldre les mucositats produïdes pels cadarns i per purificar la sang i activar la seva formació. En un antic receptari dels caputxins barcelonins de Santa Madrona hi llegim que: «Las ortigas acabadas de coger de tierra, secas y empleadas en infusión, sirven para resolver las mucosidades

que se depositan en el pecho y en los pulmones, y limpian el estómago de impurezas, que se eliminan principalmente por la orina. En verano se purifica la sangre tomando con alguna frecuencia ortigas cocidas. Para combatir el reuma, frótese el lugar donde se sienta el dolor con ortigas frescas; muy luego se experimentará un alivio que suple

Fra Valentí Serra de Manresa

Arxiver dels caputxins

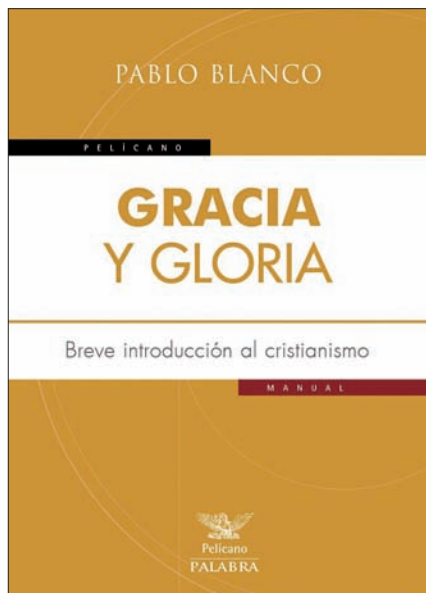

con ventaja al terror que produce su picadura» (T. A., *Recetario*, s. f.).

Ja en el llunyà segle XII la sàvia doctora de l'Església, santa Hildegarda de Bingen (†1179), recomanà l'ortiga per purgar l'estómac i afavorir l'expulsió dels cucs (cf. *S. Hildegardis abbatissae Opera omnia*, Parisiis 1882, P. L. 197 col. 1167, «De urtica»). En efecte, l'ortiga major, macerada amb alcohol, és molt eficaç per guarir els èczemes i altres malalties a la pell, i àdhuc aquesta planta formà part dels medicaments estimulants proposats en el cèlebre formulari magistral d'Apol·linar Bouchardat (1806-1886). En canvi, l'ortiga menor o menuda (llat., *Urtica urens*) se solia emprar com a antihemorràgica, diürètica i també com a estimulant de les secrecions estomacals. Actualment, les propietats diürètiques de l'arrel de l'ortiga són emprades, begudes en decocció, en les primeres manifestacions de l'alteració benigna de la pròstata per als qui pateixen dificultats per orinar.

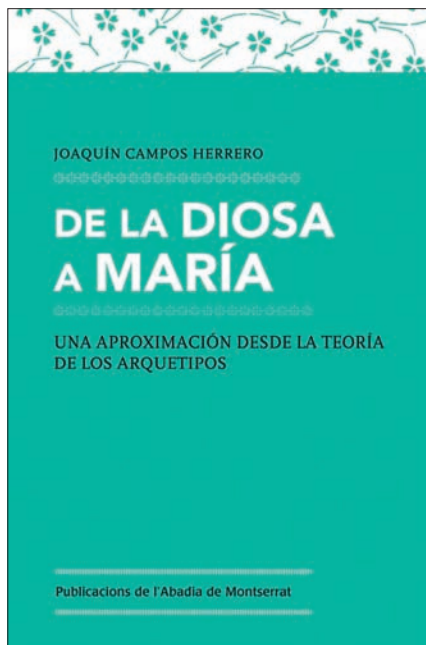
Pel que fa als adagis i a les dites populars entorn d'aquesta planta urticària, quan els antics caputxins trobaven algú de capteniment aspre solien dir, tal o qual «és com una ortiga», i els frares almoners, amb la voluntat d'ajudar els minyons que trobaven tot anant a la capta a esquivar les males companyies els deien: «Entre mal companys i ortigues, mal calçat no t'hi estigues!» A l'article vinent us parlaré, si a Déu plau, de les propietats terapèutiques de la murtra.

PABLO BLANCO
Gracia y gloria
Palabra, 2015, 192 pàg.

La fe és eminentment positiva: és gràcia i glòria. Aquest llibre vol introduir breument al cristianisme perquè el lector pugui comprendre aquest missatge positiu en tota la seva esplendor. Les fonts del filòsof i teòleg Pablo Blanco són múltiples: G. K. Chesterton, C. S. Lewis, sant Josep-maria Escrivà, Joseph Ratzinger, sant Joan Pau II i el papa Francesc.

JOAQUÍN CAMPOS HERRERO
De la diosa a María
Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2015, 116 pàg.

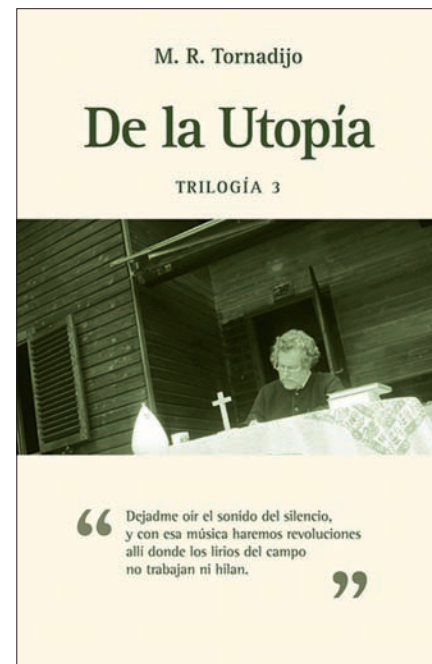
En aquestes pàgines es dedica especial atenció a l'arquetip de *mare*, així com a la influència que ha mostrat, tant sobre la vida individual, com sobre els col·lectius humans més diversos. Cal destacar la lectura que es fa del culte marià, on es manifesta la més sublim accepció d'aquest arquetip. El text ha estat redactat com una obra de divulgació cultural.

YVES SAOÛT
Fui extranjero y me acogiste
Narcea, 2015, 116 pàg.

La Bíblia atribueix una gran importància a la qüestió de l'emigració. No és neutra, sinó que interpel·la. «Quan un immigrant vingui a instal·lar-se al costat vostre, en el vostre país, no l'exploiteu. Al contrari, considereu-lo com un nadiu, com un de vosaltres. Estimeu-lo com a vosaltres mateixos, que també vosaltres vau ser immigrants en el país d'Egipte» (Lv 19,33-34). Per al biblista Yves Saoût, hi ha un veritable «misteri» diví en l'estranger.

M. R. TORNADIJO
De la Utopía. Trilogía 3
Newsline, 2014, 116 pàg.

En aquest tercer volum, l'escriptor i periodista Miguel Ramos Tornadijo repassa les diverses utopies contemporànies que han captivat l'ésser humà en la seva recerca per la perfecció de la vida en comú. Una recerca que, amb tot, no ha trobat mai resposta duradora ni feliç. Perquè la utopia es troba, en realitat, dins de cadascun de nosaltres.

FRÉDÉRIQUE DEGHELT
La vida de otra
Principal, 2015, 222 pàg.

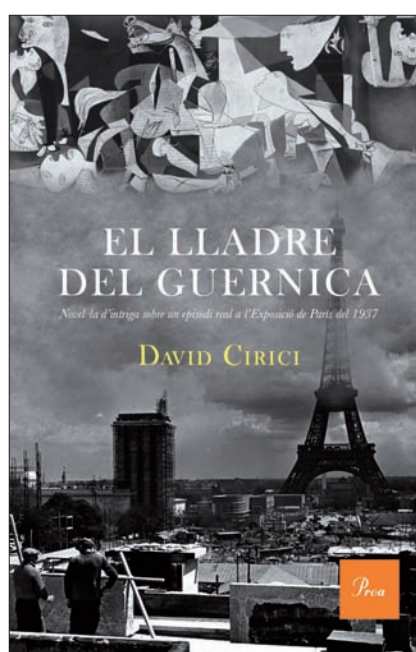
La Marie té vint-i-cinc anys, ha acabat la universitat i té tota la vida per davant. Un dia veu la data als diaris d'un quiosc: som a maig... però han passat dotze anys. A poc a poc, la Marie haurà de descobrir què ha pogut passar en la seva vida perquè el seu cervell hagi esborrat dotze anys de cop. Una història d'emocions sobre l'amor, els somnis i el pas del temps.

MARCELLO FOIS
Memòria del buit
Periscopi, 2015, 262 pàg.

Marcello Fois narra en aquesta preciosa faula mediterrània la vida de Samuele Stocchino, l'anomenat «Tigre d'Ogliastra», el bandit més temut de Sardenya, les proeses del qual han mantingut viva la tradició oral sarda al llarg de generacions. Aquest escriptor busca l'atenció del lector mitjançant trames inquietants i obscures, que contrasten amb la lluminositat i poesia dels seus paisatges.

DAVID CIRICI
El lladre del Guernica
Proa, 2015, 370 pàg.

París, 1937. Al Pavelló de la República Espanyola s'exhibeix el mural *Segador*, de Joan Miró. Més de setanta anys després, una especialista en art i galerista descobreix la veritat de la desaparició d'aquesta obra, de la qual només es conserven algunes fotografies en blanc i negre. La galerista té molts motius, sobretot personals, per intentar falsificar aquesta obra d'art.

EDUARD PUIGVENTÓS LÓPEZ
Ramon Mercader, l'home del piolet
Ara Llibres, 2015, 620 pàg.

Ramon Mercader (Barcelona, 1913 – l'Havana, 1978) va ser un militant comunista que ha passat a la història per haver assassinat el 1940 el polític rus Lev Trotski. Aquesta biografia de Mercader es llegeix com una història d'espionatge, identitats falses, atemptats frustrats, idealisme i traïció. Rica en documentació, realitza un retrat captivador d'un personatge amb mil cares.

Crítica literària

Un instrument de bona pedagogia

L'autor ha fet molt bé de posar en el mateix títol del llibre, el seu gènere, perquè és una *Selecció* del material que ha aplegat, tant conceptes com frases que recullen paraules que formulen definicions o judicis o s'hi fan descripcions de valors ètics o morals i de virtuts que recorden els temes essencials de la conducta humana de les virtuts personals i de convivència. També s'hi presenta un bon mostrari d'anècdotes que poden definir la importància de molts dels personatges més importants que han existit o de fets ben representatius de la història del món, especialment de la civilització occidental, tant en les arrels grecollatines com en el desenvolupament dels sistemes de pensament i de vida al llarg de l'edat mitjana, del Renaixement o dels temps moderns i contemporanis, que han configurat el nostre gènere de vida. Com es pot suposar, no hi manquen escriptors com Cervantes, Shakespeare, Tolstói o Victor Hugo, Gregorio Marañón, Pío Baroja o Valle-Inclán. I tampoc els homes de ciència com Newton, Pasteur o Einstein. O polítics i homes de la vida pública, com Juli Cèsar o Napoleó, Churchill o Lord Keynes. O sants com Ignasi de Loiola, Josepmaria Escrivà de Balaguer, Joan XXIII o Joan Pau II. No hi

MANUEL BARATECH

Mi selección de anécdotas, aforismos, citas y frases célebres

Pròleg de Rafael Borràs Betriu

Ediciones Rondas, 2014, 274 pàg.

falten personatges que no són dels qui susciten unanimitat en la valoració que mereixen, bé que sempre tractats amb el respecte degut, com seria el cas de Mahoma, Engels o Marx, i deixeu-m'ho dir amb gust, igualment de Groucho Marx, que també n'és, de pensador, a la seva manera.

Les anècdotes il·lustren sempre sobre el sentit de la història o sobre el caràcter dels personatges i són instruments de bona pedagogia.

Després d'haver reeixit per mitjans electrònics a trobar les fonts exactes d'algunes citacions, ja no veiem com un inconvenient que no es presentin sempre en el recull perquè les podem trobar amb relativa facilitat. I la convenció —i la prova— que es tracta d'un treball seriós que, en la seva preparació, ha arribat sempre a les fonts, o ha partit sempre d'elles, no fa necessària la justificació de la procedència de cada element del treball. Ens atrevim a dir

que en endavant n'hi hauria prou normalment de donar aquest llibre com a referència.

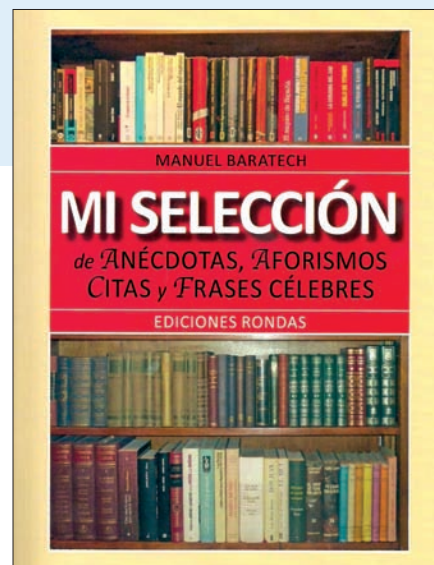
L'autor acredita molts anys de dedicació a la feina pròpia de les arts gràfiques i editorials i ja es veu l'empremta que li han deixat els seus variats estudis, i tot el que ha contribuït a la seva reconeguda cultura, que s'ha palesat en el fet que fins no fa gaire formava part de la Junta de l'Ateneu Barcelonès.

Com que esperem que el llibre esdevingui un clàssic i que se'n facin més edicions penso que pagaria la pena que s'anessin completant més els índexs. I així podria ser útil que la llarga llista d'autors citats en aquesta selecció presentés la pàgina on es troben les al·lusions. I el mateix diríem a propòsit de paraules i de conceptes.

El pròleg està fet per una persona amb gran experiència editorial, Rafael Borràs Betriu, i això no solament és un aval de la qualitat del llibre, de l'autor

Ferran Blasi
Birbe

Capellà i escriptor

i col·laboradors, sinó que en ell mateix ofereix un interessant contingut amb anècdotes dels ambients contemporanis que ell ha viscut o reviscut, sobretot de la guerra del 36-39 i la postguerra, incloent-hi algunes genialitats de personatges contemporanis, i anècdotes significatives del mateix Francisco Franco.

Crítica cinematogràfica

Metàstasi d'amor

MA MA

DIRECTOR: Julio Medem.

INTÈRPRETS: Penélope Cruz,
Luis Tosar, Asier Etxeandia.

MÚSICA: Alberto Iglesias.

GÈNERE: drama.

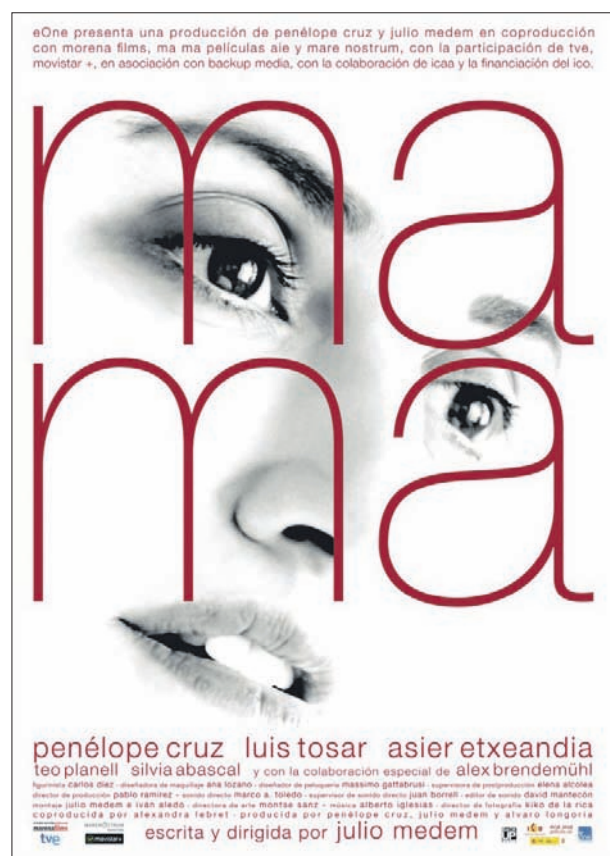
111 minuts.

Espanya, 2015.

Després de cinc anys d'inactivitat, Julio Medem torna a la pantalla amb una obra que el distancia de la seva cinematografia anterior, *Ma Ma*, un film sobre el càncer, la vida, la mort, l'esperança i l'ànima protagonitzat per una espectacular Penélope Cruz.

Magda, una mestra a l'atur acabada de separar i mare d'un preadolescent, és diagnosticada de càncer de mama. Enmig del seu desconcert, la seva vida es creua amb la d'Arturo, un professional del futbol que, poc després de conèixer la Magda és informat de la mort de la seva filla i de les ferides gravíssimes de la seva dona, que mor poc després.

Les vides d'aquests dos éssers humans, turmentades pel dolor i la necessitat de buscar sentit, aviat es veuen entrelaçades; l'atzar de conèixer-se mútuament els porta progressiva-

ment a l'acompanyament en el dolor, a l'amistat, a l'amor, a l'intent de reconstruir la seva vida i a donar raó de l'esperança diària.

La Magda, amb el suport de l'Arturo, treu forces inimaginables per llui-

tar per la vida i deixar per als seus una herència extraordinària d'amor. Fins i tot, Julián, el ginecòleg que l'acompanya mèdicament, rep un potencial d'optimisme extraordinari de la Magda. Mentre ella es va apagant, la vida dels qui la coneixen creix amb intensitat.

Ens trobem amb una pel·lícula seriosa i profunda, que s'apropa al dolor de les persones amb un respecte extraordinari. El Medem de *Ma Ma* és molt diferent del de *Lucía y el sexo*, *Tierra* o *Habitación en Roma*. Els personatges estan tractats amb una seriositat important. Hi ha seriositat quan es parla del càncer, del que representa en la vida de qui el pateix, en la família i en la del mateix metge incapaç de curar-lo. També hi ha seriositat quan tracta

el tema religiós; la pregària, l'ànima, Déu, la immortalitat... apareixen a la pantalla i en els diàlegs amb una normalitat digna d'encomi.

Els personatges dels films són humans, s'apropen, s'estimen, es distanci-

en, es perdonen. La càmera de Medem retrata l'ànima d'aquests personatges, s'atreveix a filmar els batecs del cor en diferents moments com si fossin batecs de l'ànima, opta per difondre sempre en blanc i subratlla tot el que hi ha de lluminós en una història que semblava condemnada a la tenebra.

I pel que fa a la interpretació cal treure's el barret. Tosar està immens, allunyat dels papers de canalla i d'home dur als quals ens té acostumats, intepretant un home profundament religiós i bo que no sucumbeix al dolor i que aposta per continuar estimant.

Penélope Cruz és punt i a part. Està absolutament immensa. Quin esforç físic i psicològic que ha hagut de fer l'actriu per donar vida a la Magda, aquesta dona en la qual conflueix el càncer i l'embaràs i que viu interiorment la convivència de la mort i la vida. El seu paper és absolutament commovedor. La càmera la segueix permanentment i mostra un drama vital intens i una història meravellosa de superació i d'amor.

Ma Ma és cinema per pouar, per emocionar-se i per creure en l'existència. Amb aquesta pel·lícula, sorprenent i commovedora, Julio Medem ens diu que la vida, quan optem per l'amor, el perdó i la donació, transcendeix del que és quotidià, s'obre al Misteri, i toca el que és immortal.

Josan Montull

Salesià

josan.montull@salesians.cat

SETEMBRE ÉS EL MES CONSGRAT A SANT MIQUEL ARCÀNGEL

BARCELONA

- **INAUGURACIÓ CURS FUNDACIÓ JOAN MARAGALL.**— Dilluns **28 de setembre**, a les 19.00, inauguració del curs 2015-2016 de la Fundació Joan Maragall, a la sala d'actes del Seminari Conciliar de Barcelona, c/ Diputació, 231 – Barcelona. La lliçó inaugural, *Ramon Llull, creativitat, espiritualitat i renovació des de la perifèria*, anirà a càrrec d'Albert Soler, professor de literatura medieval a la Universitat de Barcelona. Entrada lliure.
- **ASSOCIACIÓ AMICS DELS ÀNGELS.**— El **29 de setembre**, a les 19.00, missa i posterior concert amb motiu del 20è aniversari de l'associació, a càrrec de la coral Jesús Maria. Lloc: parròquia Mare de Déu dels Àngels, c/ Balmes, 78 – Barcelona. El **3 d'octubre**, a 08.45 a 14.30, IV Jornada Interreligiosa, sota el lema «L'espai sagrat en les tradicions religioses», amb la participació de grans experts en aquesta temàtica, que tindrà lloc a la Sala Auditori, c/ València, 244, 1r - Barcelona. Més informació: infoamicsdelsangels@gmail.com, www.assocangels.entitatsbcn.net.
- **SEMINARI «EL TEMPS I LA VIDA».**— Dimecres **30 de setembre**, de 18.00 a 21.00, a càrrec de Josep M. Esquirol, professor de Filosofia de la UB. L'objectiu del seminari és aprofundir sobre el valor i el sentit del temps real per ser-ne conscients i gestionar-lo correctament. Lloc: sala d'actes de la Casa Elizalde, c/ València, 302 – Barcelona. Organitza l'Àmbit d'Investigació i Difusió Maria Corral. Més informació: tel. 932 722 950, info@ambitmariacorral.org.
- **DELEGACIÓ DIOCESANA D'APOSTOLAT SEGLAR.**— El **30 de setembre**, a les 19.00, presentació del programa de la Delegació per al curs 2015-2016 i la reflexió *Espiritualitat, misericòrdia i responsabilitat laical. Canviant la mirada*, a càrrec d'Hèctor de Arriba i Silvia Ruzo. Lloc: Sant Pau del Camp, c/ Sant Pau, 101 – Barcelona. Més informació: tel. 933 0115 68, dseglar@arqbcn.cat, www.apostolatseglarbcn.org.
- **HORA SANTA ACOMPANYANT JESÚS.**— Dijous **1 d'octubre**, a les 21.30, Hora Santa; tot seguit, santa missa. Lloc: monestir de la Visitació de Santa Maria, passeig Vall d'Hebron, 256 – Barcelona. Més informació: tel. 934 281 620.

PREGUEM PER LES INTENCIONS DEL PAPA

- Perquè creixin les oportunitats de formació i de feina per a tots els joves.
- Perquè tota la vida dels catequistes sigui un testimoni coherent de la fe que anuncien.

• **XXI CICLE DE MÚSICA PER LA SOLIDARITAT.**— Divendres **2 d'octubre**, a les 21.00, a càrrec de la Coral Xalesta de l'Hospitalet de Llobregat, sota la direcció de Joaquim Miranda i Pérez, amb obres de T. Morley, J. Farnier... Lloc: capella de Ntra. Sra. de l'Esperança, c/ Palma de Sant Just, 2 – Barcelona. Aportació solidària: 6 euros. Organitza l'Associació Per l'Altre Cor Cremat de Barcelona-Ajut al Quart Món. Més informació: tel. 934 901 168, corcremat@gmail.com.

• **E-CRISTIANS I FUNDSOCIAL.**— Dissabte **3 d'octubre**, de 9.45 a 13.40, jornada «Creences i crisi econòmica. L'evolució del fet religiós a Barcelona i Catalunya: experiències reeixides de nova evangelització». Organitza e-cristians i FundSocial. Lloc: c/ Dr. Francesc Darder, 16, baixos – Barcelona. Cal inscripció prèvia. Més informació: tel. 932 060 883, secretaria@e-cristians.net.

• **PARRÒQUIA SANT VICENÇ DE SARRIÀ.**— El **3 d'octubre**, a les 20.00, missa solemne presidida per Mn. Manel Valls, amb motiu de la festa de la Mare de Déu del Roser.

• **BETÀNIA CASA D'ESPIRITUALITAT.**— El **3 i 4 d'octubre**, recés espiritual per a religioses, a càrrec de Mn. Josep Casanova, pvre. Més informació: Betània Casa d'Espiritualitat, c/ Bonavista, 37 – Cornellà de Llobregat, tel. 933 751 102, info@hermanasdebetania.es.

• **BARCELONA CAMÍ A TERRA SANTA.**— La Delegació per a la Pastoral de Santuaris, Peregrinacions i Turisme Religiós de l'arquebisbat de Barcelona organitza aquesta iniciativa per tal de conèixer el patrimoni cultural eclesial de Barcelona. Són rutes a peu per indrets lligats històricament amb els Llocs Sants. Itinerari: Santa Maria del Mar, Museu Diocesà, catedral i Santa Anna. Dies de visita: primer dissabte de mes, **3 d'octubre, 7 de novembre, 12 de desembre, 16 de gener, 6 de febrer i 5 de març**. Horari de visita: de 9.30 a 12.30. Donatiu: 6 euros. Més informació: tel. 934 879 423, manuelyeste@viajesmagister.com, pastoralturisme@yahoo.es.

• **ORATORI SANT FELIP NERI DE GRÀCIA.**— Diumenge **4 d'octubre**, a les 17.00, projecció del DVD de l'òpera *Turandot*, de Giacomo Puccini. Aportació voluntària. Tindrà lloc a l'església, c/ Sol, 2 – Barcelona. Més informació: tel. 650 009 755.

• **CENTRE D'ESTUDIS CRISTIANISME I JUSTÍCIA.**— El **5 d'octubre**, a les 19.30, inauguració del curs 2015-2016 amb la conferència *Fronteres contra els pobres: fronteres contra el Crist*, a càrrec de Mons. Santiago Agrelo, arquebisbe de Tànger. També s'hi presentaran les línies de reflexió i les novetats del curs. Lloc: c/ Roger de Llúria, 13 – Barcelona. Més informació: tel. 933 172 338, www.cristianismeijusticia.net.

• **FUNDACIÓ BALMESIANA.**— L'Institut Sant Tomàs organitza el curs *El*

de la metafísica. De J. Maréchal a J. Bofill y F. Canals Vidal frente a M. Heidegger, a càrrec del professor Dr. Alex Verdés, **del 13 d'octubre al 15 de desembre**, de 19.30 a 20.30. Matrícula anual: 40 euros. Més informació: Fundació Balmesiana, c/ Duran i Bas, 9 – Barcelona, tel. 933 026 840, secretaria@balmesiana.org, www.balmesiana.org.

GIRONA

• **JORNADA DE FORMACIÓ DE VIDA CREIXENT.**— El **30 de setembre**, des de les 10.30, conferència a càrrec de Mn. Josep Casellas sobre *El nostre entorn i el nostre creixement personal* i missa presidida pel bisbe Francesc Pardo. Lloc: Casa d'Espiritualitat de Santa Elena de Solius. Més informació: tel. 677 868 671 (Pere Canaleta).

LLEIDA

• **V CONGRÉS D'ESPIRITUALITAT.**— **Del 23 al 25 d'octubre**, amb el lema «La interioritat habitada. El testimoni de Teresa de Jesús». Organitza els Carmelites Descalços. Serà l'acte de cloenda a Catalunya de l'any del cinquè centenari del naixement de santa Teresa de Jesús. Cal enviar la fitxa d'inscripció amb les dades completes abans del 10 d'octubre. Lloc: santuari

de Santa Teresina. Més informació: tel. 973 268 038, congres@carmelcat.cat, www.carmelcat.cat/congres.

TERRASSA

• **CURS DE MONITORS D'EDUCACIÓ AFECTIVA I SEXUAL.**— La Fundació Desenvolupament i Persona, sota el lema «Aprenquem a estimar», organitza aquest curs al Col·legi Puresa de Maria, c/ Mercè Vilaret, 21 – Sant Cugat del Vallès. La segona part tindrà lloc el **24 i 25 d'octubre**; la tercera part, el **7 i 8 de novembre**. L'impartirà la professora Begoña Ruiz Pereda. Més informació: tel. 935 830 088 i 629 521 418, catalunya@desarrolloypersona.org, www.desarrolloypersona.org.

VIC

• **MUSEU EPISCOPAL DE VIC.**— Tots els dissabtes, a les 15.00, viatge al món medieval. A les sales del museu es coneixeran les obres que hi havia a les esglésies, monestirs i catedrals de la Catalunya Vella i es pujarà al campanar romànic de la catedral, on els visitants gaudiran d'un acompanyament musical. Cal reserva prèvia. Preu: 8,50 euros (adults) i gratuït per als menors de 10 anys. Més informació: tel. 938 869 360, www.museuepiscopalvic.com.

Anuncis per paraules

DIVERSOS

CERCO una bona amiga amb bons sentiments, seriosa, i que sàpiga comprendre el bo d'una persona. Crec que sóc complidor, sociable, actiu i rebutjo la hipocresia. Sóc feliç de poder estimar. Tel. 932 268 632.

ADVOCADA especialista en nul·litats matrimonials i separacions. 1a visita gratuïta. Tel. 934 510 707.

SENYORA, amb més d'un any a l'atur, busca feina de cuinera, conserge o similar per a centres. Truqueu als telèfons 935 684 981, 659 024 011-619 390 992, Antònia.

BUSCO amiatat amb una dona sincera i carinyosa amb total confiança i complacència. Jordi de Sarrià, tel. 600 340 734.

DESCOBREIX premsa cristiana, ens comunica, ens uneix, ens enforteix.

Si voleu anunciar-vos, ompliu la BUTLLETA D'INSERCIÓ a base d'una lletra per quadret, deixant un espai en blanc entre cada paraula i envieu-ho juntament amb un gir postal o xec bancari a CATALUNYA CRISTIANA c/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 Barcelona. També podeu fer un ingrés o transferència al número de compte de "la Caixa": 2100 3013 20 2200391741

NOMBRE DE SETMANES x 15 € IMPORT TOTAL

NOM
ADREÇA
POBLACIÓ C. P.
TELÈFON DNI/CIF

Preu per setmana 15 euros (IVA Inclòs)

RESERVAT EL DRET DE PUBLICACIÓ

Des del carrer

Joan Martínez Colás, compositor, cantant i productor d'espectacles musicals

«El contingut emocional que aporta la música és d'una universalitat indiscutible»

Redacció

Nascut a Terrassa el 1972, Joan Martínez Colás és titulat superior en les disciplines de Direcció d'Orquestra, Direcció de Cors, Composició i Instrumentació i Pedagogia Musical. És director fundador de la Coral Nova Ègara, creada l'any 1998, del MC Cor Barcelona Chamber Choir, que va veure la llum el 2006, i el 2009 va fundar la Capella Sacra de Catalunya. Així mateix, és l'*alma mater* de Barcelona Classic Concert, iniciativa cultural que pretén acostar la música clàssica a tots els àmbits de la societat. Parlem amb en Joan d'alguns moments significatius de la seva reeixida trajectòria professional.

L'art també pot ser una eina per a la reflexió i la denúncia social.

I tant! Fa uns tres anys, estava dinant a casa i veient el telenotícies. Darrere de la presentadora s'hi mostraven imatges dramàtiques de la guerra de Síria. De sobte, va aparèixer un senyor que pujava per una muntanya de pols i de runa i va aixecar el que semblava que era una nina, però que era una nena. Jo, en aquell moment, tenia una filla de la mateixa edat i no vaig poder continuar dinant. El que havia vist em va colpir d'una manera molt forta. Vaig estar uns dies obsessionat amb aquella imatge i amb el fet de com els espectadors restem avui impassibles davant d'aquest tipus de notícies. Una nit vaig decidir escriure-li un rèquiem, que es titula *Little prayer requiem*. L'endemà em vaig asseure al piano i vaig començar a crear la primera peça d'aquesta obra, *Agnus Dei*,

per a dues veus (soprano i infant). A la dedicatòria del rèquiem, anomeno aquesta nena «enxaneta del castell dels perdedors, petitona curiosament vestida, crit de silenci ensordidor, víctima insofrible de la guerra de Síria». A les persones que ens dediquem a la creativitat, els fets de la vida quotidiana ens poden impactar de tal manera que poden esdevenir una inesperada font d'inspiració.

Quina és, doncs, la funció essencial de la música?

L'art és bàsicament un llenguatge no verbal que sovint el que expressa sobrepasa la capacitat de la raó escrita o de la paraula. Això el fa molt més universal. El contingut emocional que pot aportar la música, així com els

colors que proporcionen les veus dels solistes o dels instruments, són d'una universalitat indiscutible. Això passa en totes les disciplines artístiques. Com a llenguatges no verbals, traspassen les barreres que moltes vegades tenen les paraules. El que l'art ens ensenya, ja des de les pintures rupestres, és aquesta possibilitat de sobrepassar el temps i l'espai.

Qualifica les seves obres d'òpera collage. Per què?

El concepte de *collage* m'agrada molt perquè porta implícita la idea de creació col·lectiva. En el meu cas, l'òpera *collage* vol adaptar el format de l'espectacle de l'òpera, com a gran esdeveniment artístic, al context de la nostra època i, així, fer servir tots els mecanismes tecnològics de què disposem avui dia. Si Wagner hagués

pogut comptar en el seu temps amb un projector o un amplificador, hauria fet coses ben diferents i, no cal dir, excepcionals. A través del *collage*, de fragments d'obres d'altres autors, pots elaborar una obra nova.

Dues de les seves darreres obres són *L'home del paraigua* i *El so de l'esperit*.

La primera és una òpera basada en la vida del missioner Vicenç Ferrer i que està escrita en set idiomes. La vam estrenar l'11 de setembre del 2010 al Gran Teatre del Liceu de Barcelona. El juliol vinent la representarem a Alemany, la meca de l'òpera. Pel que fa a *El so de l'esperit*, va ser estrenada el 14 de juny passat a l'Auditori Municipal de Terrassa.

Eduard Brufau

Rauxa

La santedat de Teresina

Aparentment, la vida de Teresina de Lisieux no va ser gens brillant ni extraordinària; va passar del caliu de la casa familiar a la fredor del convent, i allí va morir abans de fer 25 anys. La jove carmelita no va destacar pels seus coneixements de teologia, no va poder anar a les missions, tampoc no es va dedicar a la pastoral de pobres i malalts, no va fundar cap orde nou i ni tan sols va reformar el seu. Si mirem la seva vida espiritual tampoc no se'n poden explicar grans manifestacions místiques, ni aparicions ni missatges revelats. No tenim elements extraordinaris on agafar-nos. El seu despulla-

ment davant de Déu és total i absolut. I tanmateix és santa!

En les cartes i els seus escrits es posa de manifest, d'una manera alhora dolça i àrida, que santa Teresina va ser una amant apassionada de Crist. Va estimar tant que la seva vida es va configurar a imatge de la de Crist. Si a un sant se li treu tot allò de bo i necessari que ha fet, continua sent perfectament sant, perquè la santedat resideix en aquest amor apassionat i alhora senzill. Tota la resta surt d'aquí. Santa Teresina no és santa pel que va fer, sinó pel que va ser.

Pensant-ho millor

Josep M. Alimbau Argila
Medalla de Plata
de l'Institut de
Teologia Espiritual
de Barcelona

No hi ha alegria

- La taula està opíparament parada. Els comensals són amics que parlen de moltes coses i que engoleixen bones viandes, però no hi ha alegria.
- A les discoteques, les *boites*, en els espectacles nocturns hi ha gent que es mou i que es contorneja, però no hi ha alegria.
- Es peten de riure, es diverteixen bevent alcohol i buscant sexe, però no hi ha alegria.
- Hores i més hores davant de la televisió, molta informació i més vídeos, però no hi ha alegria.
- El noi és llest, guapo, alt; treballa i estudia, fins i tot treu bones notes, però no hi ha alegria.
- La jove vesteix com vol, té tot el que desitja i surt amb un noi, però no hi ha alegria.
- Tenen un cotxe gran, diners per viure i comprar tot el que volen, però no hi ha alegria.
- Tenen una casa plena d'objectes molt valuosos i pràctics, però no hi ha alegria.
- N'hi ha que ostenten el poder, que manen i ordenen i els subalterns els obeeixen, però no hi ha alegria.

Però l'alegria... és possible.

- L'alegria és fàcil d'imaginar, costa d'adquirir-la i és difícil conservar-la.
- L'alegria veritable no ve de fora, sinó que neix i creix des de dins, a l'interior de cadascú, com Jesús preconitzava i l'adagi popular explica: «L'alegria, a l'ànima sana es cria.» Aristòtil afirmava: «La felicitat —l'alegria— és l'activitat de l'ànima, d'acord amb la virtut.»
- L'alegria és possible; es necessita ben poc: una ànima neta, un cor generós i sentir-se fill de Déu.
 - L'alegria és possible si ens sabem oblidar de nosaltres mateixos, i pensem en el proïsme.
 - L'alegria és possible per a qui no alberga en el seu cor gens d'odi i confia en Déu.
 - L'alegria és possible si sabem viure un «cristianisme pasqual», que és el mateix que un cristianisme esperançat, alegre, triomfal.
 - L'alegria és possible encara que ens manqui de tot, encara que estiguem malalts i amb llàgrimes als ulls... si posem l'esperança en Déu...